

ZAŠČITIMO SE PRED VARUHI

Zaradi perverzne pogoltnosti, nepopoljšljive nepoštenosti in kronične lažnivosti političnih veljakov se ponuja alternativa med generalnim štrajkom in državljansko nepokorščino.

Stran 3

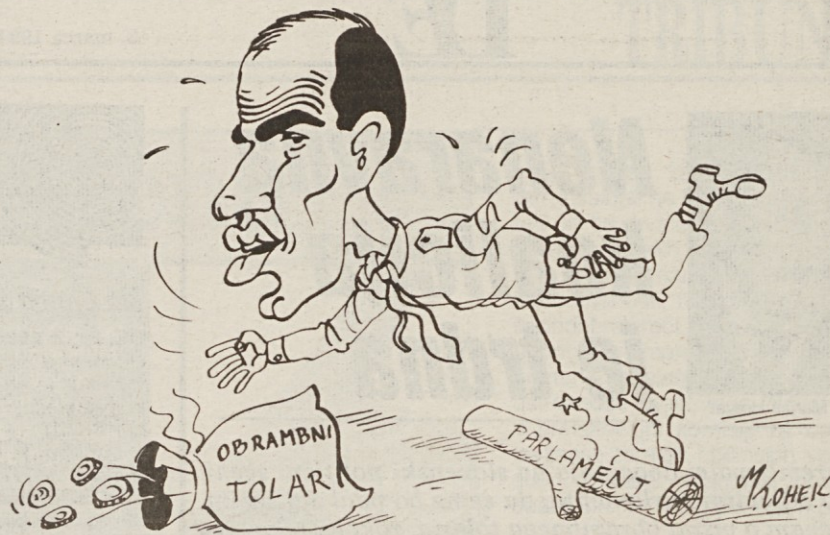
OSMI MAREC

Tokrat voščimo s humoresko
»Osmomarcne resnice«
na 16. strani DE

SE OBETA TRAJNA GOSPODARSKA RAST?

POKONČNOST

»Ne, česa takšnega pač ni pričakovati!« zatrjuje Marjan Horvat, ko se v uvodniku na 2. strani DE vprašuje o možnosti odstopa obrambnega ministra.

Kljub vsesplošnemu razočaranju nad načelnostjo naših velmož pa morda prav pri Janezu Janši le še ostaja kanček upanja, da bo mož beseda.

Prav on ima namreč pokončnost, doslednost, poštenost največkrat na jeziku. In njegove grožnje z odstopom, »če...« so bile nedvoumne!

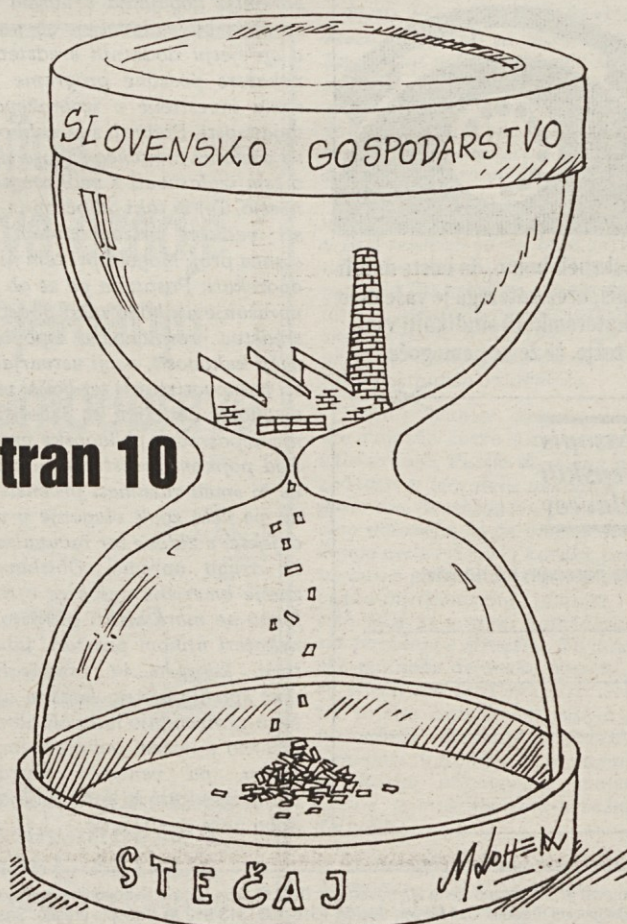

DUHOVNIK VRAČA UDARCE

Direktor Litostroja Jože Duhovnik trdi, da je odpustil več kot 2.000 delavcev »po zelo mehki varianti«. (Stran 5)

DE, sreda 14⁰⁰

Stran 10

Delovna skupina večine slovenskih sindikatov je uskladila mnenja in predloge Konfederacije 90, Neodvisnosti, Sindikata nezaposlenih, Pergama, Koordinacije sindikatov negospodarstva in ZSSS o vsebini socialnega sporazuma.

Skupina je sestavila skupne poglede sindikatov, ki bodo osnova za nadaljevanje pogajanj z vlado in delodajalci. Pozvala je tudi vse druge sindikate, naj se izrečejo o skupnih osnovah. Po 10. marcu torej lahko pričakujemo začetek pravih pogajanj o socialnem sporazumu.

Tega dne bodo sindikati uskladili tudi svoje zahteve o vsebini aneksa k splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo. V igri ostaja 35.548 tolarjev kot izhodiščna plača za prvi tarifni razred.

Dušan Semolič je danes v imenu naštetih sindikatov poslal vladi pisno zahtevo za ustanovitev tripartitnega ekonomsko socialnega sveta. Vladi predlaga, naj državnemu zboru po hitrem postopku predloži zakon o tem organu.

Piše: Marjan Horvat

Nenaravna koalicija je trdna

Spremljevalci dogajanja na slovenski politični sceni so po odločitvi parlamenta, da se ne bo vdal Janševim zahtevam o višini obrambnega tolarja, rokohitrsko napovedali razpad velike koalicije, ki je za nekatere nenaravna in za druge kar od hudiča dana. Vsa trezna razmišljanja o različnih vidikih varnosti Slovenije so se z zagovorniki Janševih zahtev lomila le okrog denarja. Tako nekako je potekalo tudi TV soočenje ministra Janše in poslanca Kopača (LDS), ki se tokrat ministru, kljub njegovi aroganci, ni pustil speljati na led in mu verjetno med redkimi znal povedati tudi nekaj neprijetnih resnic.

Vladne koalicije glasovanje o obrambnem tolarju ni omajalo. To se tudi ni zgodilo ob Drnovškovi odločitvi. Čeprav je bojda Janša tik pred sejo vlade ponujal svojo »rešitev«, kako urediti predčasni odhod vojakov iz kasarn, je vlada predsedniku države predlagala, naj skladno s svojimi pristojnostmi sam sprejme takšen sklep.

Vladna koalicija deluje skorajda kot namazani stroj, kajti slast po oblasti je dražljiva, ko pade odločitev vlade, kako mora ravnati teritorialna obramba ob odhodih in prihodih slovenskih veljakov v tujino in iz nje. In verjetno bi lahko našli še kaj gradiva, ki pritrjuje, da je združevanje na sredini pospešilo vladno homogenost in okrepilo predvsem Drnovškovo hrbtenico. To je ne nazadnje dokazal tudi z izjavo, da so vrata za odhod iz koalicije odprta.

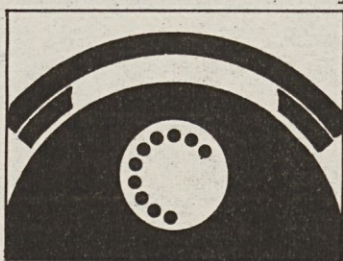
Molk obrambnega ministra ob minulih dogajanjih v vladi zanj ni značilen. Morda je le zatišje pred viharjem. Vendar bi moral tokrat usmeriti svoje strelivo predvsem na vlado. Toda vse kaže, da se je Drnovšek naveličal soloigre obrambnega ministra. Povrh pa združena sredina, čeprav so v njej tudi razhajanja, zdaj dela tako, da lahko matira bodisi krščanske demokrate, bodisi Združeno listo socialnih demokratov. Oboji pa si v vladni koaliciji želijo ostati, kajti pred vsemi strankami so lokalne in morda tudi državnozbornske volitve; iti na volitve kot vladna stranka pa je vsekakor nekaj drugega kot opozicijska.

Sicer pa gre za denar. Ministri so nekakšni fevdalci, ki lahko s svojimi odločitvami o razporejanju dogovorjene proračunske vreče bolj ali manj samostojno odločajo. Ko pa gre za obrambo, ima v vsaki državi minister mnogo diskrecijskih pravic, ki so povezane tudi z denarjem, pa le redko kdaj pride v javnost slabo gospodarjenje z njim. Kaj se bo zgodilo z vloženimi ovadbami Milana Suštarja, do pred kratkim sodelavca Janeza Janše, zoper ministra, ki naj bi bil odgovoren za precejšnje oškodovanje državnega proračuna, celo za korupcijo, proti kateri se bori vlada, in za sabotažo, ko gre za stanovanjske in kadrovske zadeve, ter za spodkopavanje varnosti in stabilnosti države, bomo videli.

Jasno je, da ta čas Drnovšek ne bo odslovil obrambnega ministra, saj bi s tem naredil sam sebi medvedjo uslugo in Janši dodal poleg avreole narodnega heroja še mučeniško. Da pa bi Janša sam odstopil? Ne, česa takšnega pač ni pričakovati...

DE časopis slovenskih delavcev

Nanj se resda lahko naročite tudi pisno, toda zakaj bi se trudili: pokličite (061) 321-255

in poskrbeli bomo, da boste dobili časopis, brez katerega je vaše delo v (kateremkoli) sindikatu vsaj težje, če ne nemogoče

DE časopis slovenskih delavcev

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime: _____

Naziv podjetja ali ustanove: _____

Naslov: _____

Podpis naročnika: _____

Na čigavi strani je Erčulj

DE, 24. 2. 1994

Odgovor novinarju(ki) F. K.

Erčulj je na tisti strani, kjer se v svet gleda realno (ni v oblakih kot SKEI).

Litostroj je bil (se ve) politično spaketal. Tu je bila kovnica kadrov za občno in republiški vrh, tu so se kovali tudi nekateri v LDS in nekateri novinarji, ki so pri vašem rumenem časopisu.

Koliko pokončne drže je bilo potrebno v sindikatu KNSS, da se je obranil pljunkov, izpljuvanih tudi s strani SKEI. V začetku so mi grozili s smrtjo (mojo in moje družine), kasneje s pretepi in grožnjami, naj zapustim sindikat. Ker sem se dobro zavedal, da je Litostroj kmalu lahko tam, kjer je bil, sem bil trdno odločen vztrajati na tem mestu.

V Litostroju smo ves čas s predlogi korektno sodelovali pri vseh odločitvah, res pa je, da nismo vsake novosti napadali z vsemi topovi (ločevali smo zrno od plevel). Četudi me popačena izjava, ki sem jo dal na UO. Sindikat, ki ni kriv za nobeno stavko (SKEI), je brez smisla, da podpisuje odgovor o socialnem premirju.

V fazi tako slabega stanja v Tovarni ulitkov smo menili, da je potrebno skleniti sporazum tudi vodstva z delavci, če so le-ti zainteresirani za obstoj Tovarne ulitkov. V zadnjem stavku članka o meni pa je skrita vsa tragika, demagogija, ljubosumje, pokvarjenost in nevoščljivost sindikata SKEI.

Zapisniki UO se ne objavljajo v časopisu. Če pa želi novinar zvedeti o našem delu v Koncernu, naj si pride ogledat gradivo, ki obstaja.

Sindikat KNSS ni nikakršna litostrojka podružnica. Smo samostojna pravna oseba z odločbami o reprezentativnosti, s svojimi statuti in s svojo lastno miselnostjo, česar pa ne moremo trditi za sindikat SKEI.

PS. Prosimo, da članek objavite v celoti!

Jože Erčulj

»Duhovnik ustvarja dve vrsti delavcev«

Po članku F. K. v DE 24. 2. 94 pod gornjim naslovom se da sklepati, da v Litostroju ni le direktor

»Šolski tolar in zagate učiteljev«

Vsakdo, ki dobronamerno s po-klicnim ali drugačnim interesom spremlja dogajanja v našem šolstvu, je bil zadovoljen ob novici o sprejetju dodatnih sredstev za nekatere posebne programe oziroma investicije v izobraževalne dejavnosti. Prebrali smo lahko, da so poslanci državnega zbora sklep o tem izglasovali z veliko uglasenostjo. Tej in taki odločitvi in zlasti velikim prizadevanjem poslance prof. Mogeta pri tem ni kaj oporekati. Postavlja pa se ob tem vprašanje ali bodo tako povečana sredstva resnično v spodbudo večji kakovosti, večji ustvarjalnosti in inovativnosti ter boljši motiviranosti učiteljev za izboljševanje neposredne pedagoške prakse.

Pod pojmom investicije v šolstvu ne bi smeli razumeti prvenstveno ali pa celo zgolj vlaganje v nove objekte, v zidove ter računalniško in drugo opremo. Obiskovalcu znane ameriške univerze v Stanfordu ne more ostati prikrito, da nekateri njihovi prostori, laboratoriji, kabineti in predavalnice prej spominjajo na kakšno opuščeno proizvodnjo halo ali obratno pisarno v našem povprečnem podjetju, pa vendarle nastajajo v njih rezultati, ki spreminjajo podobo naše civilizacije.

Tej realnosti se reče: absolutna podcenjenost pedagoškega dela, težave v pokrivanju enostavnih življenjskih stroškov, nezadovoljstvo z družbenim statusom, občutek manjvrednosti in nemoči vplivanja na svoj lasten položaj. Nov sistem točkovanja, ki naj bi učitelje spodbudil k permanentnemu strokovnemu usposabljanju, jih je sicer trumoma pognal na razne seminarje in tečaje. A kaj ko se ne vračajo z njih bolj zadovoljni in z močnejšim ustvarjalnim nabojem za spreminjanje lastne prakse.

dr. Jože Duhovnik tisti, ki ustvarja dve vrsti delavcev. K delitvi delavcev sta (po zapisanem v članku) nagnjena tudi SKEI (»SKEI je zahteval tudi prednost Slovencev pri ohranjanju delovnega razmerja.« DE 24. 2. 94 str. 6: »Duhovnik ustvarja dve vrsti delavcev« 6. odst.) ter KNSS, ki v boju njunih vodstev za prevlado delita delavce na »naše« in »one druge«.

Interes delavstva (to obe vodstvi pozabljata) ni vezan na to ali ono sindikalno centralo ali na narodno pripadnost zaposlenih. Vezan je na delovne pogoje (njihov družbenoekonomski položaj, delovne razmere in pogoje delovnega razmerja), v katerih delavci delajo in ustvarjajo. Ti pa so v nekem konkretnem okolju za vse bolj ali manj enaki. Sindikati, ki na to pozabljajo, dejansko niso več sindikati, temveč zamaskirane politične organizacije v podjetjih, ki pa jim položaj delavstva ni dosti mar.

Nemoč, ki jo izkazuje sindikalno gibanje v današnjih razme-

rah, se mi kaže kot rezultat prav takšnega dejstva. Delavstvo je zato v največji meri prepuščeno samo sebi, razdvajano z narodnostno politiko slovenske politike, z bojem sindikalne birokracije za lastne osebne dohodke (skozi boj za članstvo) in s selekcioniranjem s strani poslovnih struktur ob t.i. racionalizacijah proizvodnje. Sindikalne centrale nam med tem prireajo igrice »silnih« spopadov za delavske pravice pri sklepanju kolektivnih pogodb, in to s predstavniki nekakšnih lastnikov, ki to dejansko niso in ne morejo biti. Če uspejo pri tem iztržiti 100 SIT večje plače za neki sloj zaposlenih, to razglajajo kot sijajen uspeh njihovih pogajalcev, ob tem pa molče prehajajo preko dejstva, da si nasprotna stran postopoma nemoteno prilagaja rezultate dela milijardnih vrednosti njihovih varovancev iz minulega razdobja ter da sama živi na veliki nogi s prilasčanjem prevelikega dela delavčevega tekočega dela. Dokler bo tako, bo sindikat brez vrednosti, delavec pa izrabljan, zatiran in zaničevan.

Sindikat, če je to v resnici, se mora postaviti za pravico delavca ne glede na to, ali je prizadeti delavec njegov član ali ni, in ne glede na njegovo narodnost, saj z varovanjem njegove pravice varuje tudi pravice svojih članov. To pa gospodom v sindikalnih vrstah očitno ni oz. noče biti jasno.

Branko Weizler

Bodo trije sindikati boljši od enega?

Ti, ti, Franček!

Pišem ti samo zato, ker oba dobro veva, da so se ti v 6. številki DE zapisale nekatere neresnice. Ne vem in me tudi ne zanima, kakšen namen si imel s člankom, povedati ti pa moram, da na tako napačno zastavljeno vprašanje »Bodo trije sindikati boljši od enega?« lahko dobiš samo napačen odgovor.

Vse članice Sveta kranjskih sindikatov so svojo prostovoljno odločitev po včlanitvi v SKS pisno izrazile s pristopno izjavo. Da je tako prostovoljnost zares izrazil 1990. leta tudi sindikat SGP Gradbinca, je razvidno iz priložene fotokopije pisne izjave.

Svet kranjskih sindikatov ne snubi sindikatov podjetij in ustanov v svoje članstvo. Nasprotno, z odločitvijo skupščine SKS smo močno priprli vrata novemu včlanjevanju. Prednost dajemo kako-vosti in učinkovitosti našega dela, ne pa številčnemu širjenju članstva.

Prehodov naših članic v druge sindikate in obratno nikoli nismo razumeli kot nenačelno tekmovalje med sindikati. Svobodo sindikalnega organiziranja in povezovanja spoštujemo in s svojim izvirnim konceptom organiziranosti to tudi v praksi dokazujemo, tako da združujemo na območju ravni sindikata podjetij in ustanov, ki se po vertikalnem principu organiziranosti povezujejo v različne sindikate dejavnosti in v različne sindikalne centrale.

Svet kranjskih sindikatov združuje samo tisti del sindikalne članarine, ki je namenjen za delovanje območnega sindikata. Ta pa znaša 0,35 odstotka bruto osebnega dohodka. Za morebitne vertikalne povezave – sindikatom dejavnosti in njihovim centralam sindikati podjetij odvajajo pri njih dogovorjen delež članarine. Ob tem moramo povedati, da se nam zdi izredno nekorrektna zahteva sindikata dejavnosti gradbeništva, ki je od sindikata Gradbinca neupravičeno zahteval tudi članarino za območno raven delovanja, to je za delo, ki ga je opravljal SKS.

Jože Antolin

SVET KRANJSKIH SINDIKATOV

PRISTOPNA

I Z J A

NA PODLAGI RAZGLASA O ORGANIZACIJSKEM IN PROGRAMSKEM PREDLOŽEVANJU KRANJSKE SINDIKALNE ORGANIZACIJE SE

SINDIKAT SGP GRADBINEC KRANJ
(ime podjetja, organizacije, ustanove)

PO SKLEPIH SGP sindikata podjetij
(naziv organa)

SPREJETEM DNE 25 6 / 1990

VKLJUČUJE V

SVET KRANJSKIH SINDIKATOV

VKLJUČITEV V SVET KRANJSKIH SINDIKATOV NE IZKLJUČUJE POVEZOVANJA SINDIKATA PODJETJA, ORGANIZACIJE OZ. USTANOVE TUDI V DRUGE OBLIKE SINDIKALNE ORGANIZIRANOSTI (INFR. V SINDIKAT DEJAVNOSTI).

Datum 25 6 / 90

Naložbe v šolstvo so potemtakem tudi sredstva za osebno motiviranost učitelja, za razmah njegove ustvarjalnosti, za kakovost njegovega početja v šoli, za osebno zadovoljstvo z družbenim in socialnim statusom, ki mu ga javnost in država namenjata.

Vse to in še marsikaj je namreč predpogoj, da novi zidovi, svetlejšje učilnice, prostornejše telovadnice in sodobno opremljeni kabineti ipd. dobijo svojo »dušo«. Slednjo jim lahko skupaj z učenci in starši vdahne samo osebno zadovoljen, samozavesten, interdisciplinarno vsestransko podkovan ter zahtevam vzgojnega dela v celoti predan učitelj.

Kako pa je danes s počutjem in položajem našega učitelja? S tem vprašanjem si poslanci DZ očitno niso želeli zagreniti oziroma pokvariti zadovoljstva ob sprejemanju zakona o šolskem tolarju.

Javna občila žal niso zapisala, da bi se kateremu od razpravljalcev o predlogu tega zakona razmišljanje prevesilo tudi v ta del, za večino današnjih prosvetnih delavcev nič kaj prijazne realnosti.

Nič bolje pa v materialnem pogledu ne kaže univerzi oziroma fakultetam. Tisti visokošolski učitelji, ki jim letos poteče habilitacija, se bodo nemalo začudili ob opozorilu, da morajo stroške habilitacijskega postopka plačati sami. Marsikomu ne bo enostavno vzeti iz žepa 1000 DM, kolikor stane preverjanje za izvolitev v univerzitetni naziv. Le za spoznanje več namreč prejme pogodbeni sodelavec fakultete za izvedbo celotnega študijskega programa v enem semestru. Ukinjanje statusa zunanjih sodelavcev,

Ministrstvo za šolstvo tudi zelo počasi reagira na pobude ravnateljev za napredovanje učiteljev v naziv mentor ali svetovalec.

A to še ni vse. Nemalo učiteljc se je v osebni stiski zaradi nizkih prejemkov začelo ukvarjati z raznimi popoldanskimi dejavnostmi. Poslancem in ministrstvu za šolstvo ne bi škodilo, če bi vedeli, s čim vse se »podjetniško« ukvarjajo danes prosvetne delavke. Nekateri delajo kot akviziterke raznih založb in samozaložb, druge prodajajo čistila, tretje reklamirajo tehnične proizvode raznih tujih firm. Tega gotovo ne počenjajo iz ljubiteljstva, ampak iz gole materialne nuje.

Kako ta prodor prosvetnih kadrov v sfero »sive ekonomije« prispeva k zadovoljstvu, uspešnosti in motiviranosti učiteljev za kreativno pedagoško delo ter k oblikovanju nove ustvarjalne šole, je danes še težko presoditi. Zagotovo pa to že občutijo v ne najboljše luči tudi učenci in seveda, v svojem nelagodnem počutju, predvsem sami pedagoški delavci.

Nič bolje pa v materialnem pogledu ne kaže univerzi oziroma fakultetam. Tisti visokošolski učitelji, ki jim letos poteče habilitacija, se bodo nemalo začudili ob opozorilu, da morajo stroške habilitacijskega postopka plačati sami. Marsikomu ne bo enostavno vzeti iz žepa 1000 DM, kolikor stane preverjanje za izvolitev v univerzitetni naziv. Le za spoznanje več namreč prejme pogodbeni sodelavec fakultete za izvedbo celotnega študijskega programa v enem semestru. Ukinjanje statusa zunanjih sodelavcev,

h kateremu so pripomogli tudi poslanci s soglasjem k linearno višjem obdavčevanju pogodbenega dela na univerzah, bo nujno vodilo k zapiranju fakultet vase. Kaj bo z gostujočimi predavatelji po novem in z medfakultetnim sodelovanjem v samem slovenskem prostoru, če smo že pozabili, da tudi habilitirani visokošolski kadri iz gospodarstva lahko pome-nijo osvežitev v visokošolskem pedagoško-znanstvenem procesu? Tudi o zgodnjem pošiljanju visokošolskih profesorjev v pokoj bi še kazalo kaj reči v tem kontekstu.

Tudi o teh in podobnih vprašanjih, ki niso stvar materialnih investicij, za katere je bil sicer hvaljevalno sprejet zakon o šolskem tolarju, bi morala razmišljati naša politična, oblastna in strokovna javnost. Morda se bo bralcu teh vrstic utrnila misel, češ, saj tudi v prejšnjem režimu učiteljevo delo ni bilo ustrezno ovrednoteno. Že res, a vsaj razlike z drugimi intelektualnimi profili, posebej onimi v politiki, niso tako bodle v oči kot danes.

Zelo rad bi, da bi se uresničilo vedro razpoloženje poslanka Toneta Partliča, ki je v sprejetju zakona o šolskem tolarju videl »del vizije resornega ministrstva o novi, bolj prijazni šoli«.

A kaj ko je po dolgem in poprek jasno, da lahko takšno šolo, skupaj z učenci in starši, soustvarjajo le prijazni, samozavestni, ustvarjalno razpoloženi, ustrezno nagrajeni in osebno zadovoljni učitelji. Pristojni minister za šolstvo jim je v parlamentu najavil »cel niz novih zakonov s področja izobraževanja. Prvi naj bi bil na vrsti zakon o inspekciji, ki naj bi tudi pripomogel k boljši šoli...« (Delo, 23. februarja, Jasna Kontler). Že morda. A k zadovoljstvu učiteljev in k Partličevi prijazni šoli, o tem močno dvomim. Za slednje bodo morali minister in poslanci postoriti še kaj več.

Dr. Emil Rojc

DE časopis slovenskih delavcev

Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942 • DE – glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije • Izdaja ČZP Enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 479 • Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat, telefon 313-942, 311-956 • Odgovorni urednik: Ciril Brajer, telefon 1316-163, 313-942 • Časopis urejajo: Sašo Bernardi (fotografija), Brane Bombač (oblikovalec), Marja Francškin (življenjska razpotja), Ivo Kuljaj (Ravbaromanda, Najpomembnejša stran), Damjan Kriznik (Kazipot), Franček Kavčič (sindikati), Boris Ruželj (Na tržnem prepihu), Andrej Ulaga (Na tržnem prepihu), Bora Zlobec (lektorica), Igor Žitnik (Razum in srce), Jožica Anžel (tajnica), telefon 313-942, 311-956 • Naročnina: 321-255 • Posamezna številka stane 170 tolarjev • Žiro račun: 50101-603-46834 • Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 6, Ljubljana • Časopisni svet: Mira Videčnik, Alojz Omejc, Ciril Urek, Edo Kavčič, Jernej Jeršan, Dušan Semolič

Zaščitimo se pred varuhi!

Piše: Martin Ivanič

Verni ljudje prejkone trdijo, da je vse na tem svetu božja stvaritev. Ne vem sicer, zakaj tega radi ne slišijo, kadar gre za komuniste in komunizem. Očitno pa se strinjajo, da si je bog izmislil tudi politične stranke. Če je na ta način mislil rešiti vprašanje demokracije, je vsekakor moral imeti slab dar!!!

Ves čas se namreč sprašujem, kaj smo navadni ljudje s strankami sploh pridobili. Slovenci zagotovo z njimi doslej nismo imeli sreče. Še celo s tistimi ne, ki naj bi nam bile dane po izrecni božji volji. In če je naša izkušnja s strankami dokazano slaba za ves čas do 1990. leta, se kot negativna vse bolj potrjuje tudi za zadnja leta. Če me spomin ni izdal, se še nobena umazanija v tem času ni zgodila zunaj okrilja ene ali več političnih strank. Žal pa obeti niti za naslednji čas, ki ga izkustveno že lahko diagnosticiramo, niso nič boljše.

V mislih imam zlasti bližajoče se lokalne in kmalu za njimi (morda celo pred iztekom mandata?) še parlamentarne in predsedniške volitve. Z gotovostjo lahko napovemo, da se bo vse skupaj odvijalo po starem receptu.

Ko so poslanci (še točneje: strankarski mandati) s strani volilcev potrjeni, začne stranke z volilci ravnati kot svinje z mehoma. Na vse mogoče načine in z nepopisno nestransko brijajo iz svojih volilcev norca, jih ožemajo in jim kradejo. Kadar pa volilci želijo kakšen odgovor, jih stranke na kratko naslovijo na svoje politične nasprotnike, ki da so krivi vseh njihovih praznih obljub in lumparij, ki se pred našimi zgroženimi očmi dogajajo s filmsko naglico.

Brez kančka sramu

Kajpak! Prej ko slej pride čas novih volitev. In nemudoma je naših vrlih strank (seveda je že vsakemu oslu jasno, da gre za par pokvarjenčev v strankinem vrhu, ki si lastijo domnevno podporo baze!) sama moralna krepost. Na presenetljiv način spet odkrivajo volilce in vse druge državljane, spomnijo se invalidov, otrok, bežnih starčkov po domovih ter od države, boga in lastnih otrok zapuščenih opešanih kmetov po odročnih zaselkih, spomnijo se delavcev, tudi brezposelnih, spomnijo tudi tistih, ki jih je brezbrizna in zbirokratizirana oblast na ta ali oni način prizadela ali pozabila. Da, celo kulturnikov, šolnikov, raziskovalnih entuziastov ne pozabijo. In do onemoglosti trošijo stare laži in obljube v malce obnovljeni preobleki.

Brez kančka sramu, brez trohice obžalovanja za prazne otrobe, ki so jih razočarani in nepoboljšljivo upajočim ljudem metali v oči zadnji. Brez besede opravičila, da so kradli in lagali sami ali se niso postavili po robu kraji in lažem drugih, za kar so jim volilci zaupali sredstva, čas in moč.

Človek bi še nekako požrl, ako bi svojo pokvarjeno raboto uprizarjali za svoj denar. V resnici pa nam, medtem, ko nam z angelsko nedolžnostjo gledajo v oči in prisegajo zastran svojih domala sanjskih vrlih, z obema rokama stikajo po žepih in kradejo še zadnje božjake. Niti sledu o kakšni zadregi zavoljo debelih laži, da so plače največja nevarnost za našo stabilizacijo, medtem ko si sami na vse pretege polnijo žepa s poslanskimi in funkcionskimi plačami, dodatki, dnevnici, kilometrinami, zastojkarskimi kosili in drugimi podobnimi nadlogami in ko se hkrati velikanskemu delu delavcev in nameščencev leto in več ni plača popravila niti za stotnik. Človek za takšno izprijetost državnopolitičnih trovov ne najde več primerne oznake!

Kot rečeno, bližajo se volitve. Omenjena družina že doslej večine obljubljenega ni naredila. Dasiravno res nekam veliko zasedajo, a mene ne briga, če si zaradi nesposobnosti in pokvarjenosti nalagajo dodatno delo. Tako še vedno manjkajo predpisi o političnih strankah, o predvolilni kampanji in še čem. Stvar jim ne diši, saj bi morale biti te zadeve

v tem primeru urejene in pregledne. Treba bi bilo poročati celo o denarju za volilne namene; za zadnje volitve na poročila še čakamo!

Ob vsem, kar smo državljani izgubili zaradi nesprejetih ali povsem škodljivih zakonskih predpisov, zaradi afer in jalovih preiskovalnih komisij, zaradi goljufij in tatvin, zaradi imbecilnih nakupov licenc (glej primer vojaškega oklepника v trikotniku med Steyerjem, Tamom in Slovenskimi železnicami!), zavoljo političnega vzdrževanja nekaterih »nacionalnih« podjetij in sanacije bank itd., nas sedaj čakajo še neugotovljivi, vsekakor pa velikanski stroški predvolilnih kampanj.

V TEM POLOŽAJU NAM NE PREOSTANE NIČ DRUGEGA, KOT DA NAJOSTREJE ZAHTEVAMO, NAJ STRANKE STROŠKE PREDVOLILNE KAMPANJE KRIJEJO IZKLJUČNO IZ SVOJE ČLANARINE. Ne vidim namreč niti najmanjšega razloga za to, da bi posameznim strankam prek proračuna dajal denar, da pridejo na oblast, od koder me bodo tako ali tako odirale. To je perversnost, ki v najboljšem primeru spominja na avtogol. Stranka, ki si ni sposobna zagotoviti funkcionalnega kapitala iz podpore svojih somišljenikov in članov, v nobenem primeru nima kaj iskati v volilni in s tem »oblastni« tekmi.

Takšna rešitev mora biti v veljavi vsaj tako dolgo, dokler stranke na oblasti (torej tudi opzijske!) ne bodo sprejele strogega in skrajno natančnega zakona, s katerim bo predpisano in sankcionirano pridobivanje sredstev za vsakršno delovanje strank ter učinkovit javni nadzor nad tem. Manir, da recimo ljubljanska mestna vlada nezakonito deli stanovanja, nato pa o tem noče izdati dejstev, češ da gre za varstvo osebnih podatkov, smo do grla siti in nobenega razloga ni, da bi nas državopolitični zlikovci v nedogled imeli za popolne bedake.

Kako do tega priti? Generalnega štrajka ne znam organizirati, a se mu bom za ta namen z veseljem pridružil. Mislim pa, da obstaja zelo prikladna pot državljanske nepokorščine. Človek prej ali slej spozna, da je napočil čas, ko se mora zaščititi pred lastnimi varuhi.

Ciril Ribičič

Odlika vsakega dobrega parlamenta je kajpak, da v njem govorijo z argumenti, nastopajo z retorično spretnostjo in predvsem z jasno začrtanimi cilji. Ta teden so se naši dobro plačani poslanci zopet pripravili o oslovi senci, namreč o tem, ali naj bo poslanec Pregelj še v preiskovalni komisiji, ki ugotavlja, kako so ga in če so ga fiksala nekatera občinska vodstva. Tožilci so namreč ugotovili, da se je gospod Pregelj še pred preiskovalno komisijo sam lotil ovadbe izolskega izvršnega sveta in da zato pač ne more biti v preiskovalni komisiji, od katere pričakujemo predvsem neoporečno objektivnost.

In ko je šlo za to, ali bodo Preglja odžagali, se je njegov nekdanji poslanski kolega Ivan Oman nenadoma domislil, da ga nekdo hoče odžagati, ker je pač nekaterim trn v peti in neprijetnej v omenjeni komisiji. Gospoda Omana poznamo še iz časov slovenske pomladi kot treznega in zmernega moža. Tak je bil njegov sloves tudi, ko je bil v državnem predsedstvu, in sploh je oh in ah dajal vtis modreca.

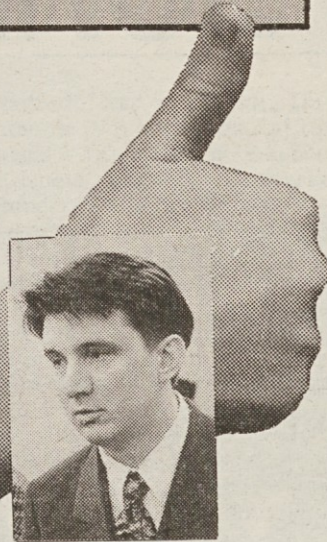
Motnina

Da pa ni vse zlato, kar se sveči, se je pokazalo prav v omenjenem primeru, ki nas poučuje, da tudi resni možje parlamentarni mikrofoni izkoriščajo za tisto, kar jim pač trenutno pade na misel, ne da bi se prej vsaj malo prepričali, če ima tisto, kar mislijo povedati, vsaj kanček soli.

In potem so gospodu Omanu morali povedati, da je gospod Pregelj tako redko na sestankih omenjene komisije, pa še takrat, ko pride, zamudi, da res niti ni utegnil biti komu trn v peti in sploh v napoto. Nakar je moral biti gospod Oman lepo tiho, saj mu je bilo jasno, da se je zaletel.

Seveda ne gre za napihovanje primera Pregelj, pač pa le za ilustracijo »resnosti« premnogih poslanskih razprav, ki zaradi svoje neresnosti samo podžigajo strankarske strasti. Če si to privoščijo gospodje, ki očitno nimajo dovolj življenjskih izkušenj in modrosti in se politike šele učijo, lahko še zamizimo na obe očesi; pri gospodu Omanu pa tako slepilo res ne bi imelo smisla. Politika ima kajpak v rabi tudi neresnice in zvijače, vendar pa se običajno ne obrestujejo. Trditev gospoda Omana je imela tako kratke noge, da so jo že v naslednjem hipu ujeli. Tako je, žal, tudi starosta iz kmečko krščanske stranke prispeval svoj delež k preslabemu ugledu slovenskega parlamenta.

arena

Da pa se zaradi parlamentarne žalosti ne bi bilo treba metati ob tla, hvala Bogu skrbi generacija mladih in bistrh politikov. Tem ne manjka, če je treba, hudomušnosti, humorja, pikrosti in podobnih reči, ki so tudi odlika dobrih parlamentov. Tako je ob primeru poslanca Preglja in ustreznosti njegovega članstva v preiskovalni komisiji za ugotavljanje zdravja občinskih vodstev nekdanji mladinski prvak Jožef Školč svojim starejšim po-

Higiena

slanskim kolegom razlagal higieno poslanskega obnašanja in sploh demokracije.

Poslanec Pregelj se je namreč sam najbolj krčevito zagovarjal, češ da ni storil nič takega, da ne bi smel še naprej biti v omenjeni komisiji. Eksmladinec Školč pa mu je povedal, da je to potem pač sistem »kadija tuži, kadija sudi«, kot so rekli že v turških časih, pri nas pa temu manj barvito pravimo, da ima nekdo v rokah škarje in platno.

Školčeva razlaga o parlamentarni higieni ni seveda nič pomagala pri tistih ušesih, ki si parlament razlagajo predvsem kot izganjalca hudiča iz telesa te pregrešne punčare, ki se ji reče Slovenija, in ki o odgovornosti razkladajo in nakladajo samo takrat, ko ne gre za njihove račune.

Eksmladinec Školč je kajpak hotel povedati, da bi poslanci, če so pravi demokratični parlamentarci, pač sami morali ugotoviti, kdaj lahko sodelujejo pri kakšni stvari in kdaj ne, da si morajo pri tem malce izprašati svojo vest, se skratka sami umakniti, ne pa da se pustijo naganjati in s tem sprožajo nepotrebne prepire. Sploh pa da je v zgodovini te dežele narobe to, da so predvoljni zaporniki po njej prišli na oblast in preganjali tiste, ki so jih prej zapirali, sedaj pa da isto počnejo ti, ki so sedaj na oblasti, s tistimi, ki so bili po vojni na oblasti, in tako naprej.

Pri vsej tej godli okrog poslanca Preglja niti ni važno, če bo še naprej med izganjalci hudiča ali ne. Je pač tako, da bolj ko slovensko deklino strašimo s pregreho, bolj grešne misli se ji motajo po glavi. In tako s Školčovo higieno še dolgo na žalost ne bo nič. Kako le, ko pa si najbrž večina misli, kaj nam bo higienična bistra voda, ko pa je ribarjenje v kalnem mnogo lažje in ni videti, kakšne vabe si poslanci in stranke obešajo na trnke svoje »modrosti«.

Boža Gloda

»Galebi« in Jalta

Piše: Jože Smole

Je nedavni odločni poseg poveljstva NATO, izražen s sestrelitvijo štirih vojaških letal tipa »Galeb«, v nasprotju s takšno

Danes se v duhu oživljene Jalte vse jasneje oblikuje zamisel, da naj bi hrvaško-muslimanski del nekdanje BiH prišel pod neposredni vpliv ZDA, Srbija, Črna gora in srbski del BiH pa naj bi bili v veliki meri prepušteni interesnemu področju Rusije. Gre za novo obliko stare ponudbe, ki jo je Churchill dal Stalinu v oktobru leta 1944: »Kaj bi rekli k temu... če bi se za Jugoslavijo zedinili pol na pol?«

strategijo Jalte? Mislim, da ne. Vse kaže, da je celo v njegovi funkciji.

Realna je predpostavka, da je

srbsko poveljstvo napačno ocenilo povečano podporo Moskve Srbiji kot možnost nemotenega kršenja zračnega prostora nad BiH. Poveljstvo NATO pa je pravilno ocenilo, da je prav sedaj, ko se povečuje ruska navzočnost, treba »pokazati zobe« srbskim ekspanzionistom in jih opozoriti na vso resnost že zdavnaj najavljenih vojaških posegov.

V političnih odmevih, ki so neposredno sledili sestrelitvi štirih galebov, so bile značilne zlasti tri izjave: trditev poveljstva srbskega vojnega letalstva, da sploh ne gre za njegova letala; zagotovila zahodnih predstavnikov, da ta »incident« ne bo obremenjeval pogajanj za rešitev krize v BiH; in uradno stališče Moskve o pravilnosti ukrepov proti kršiteljem resolucije Združenih narodov.

Tisti, ki so razpad Sovjetske zveze ocenjevali za začetek konca Rusije kot velike svetovne sile, so se zelo zmotili. Zadnji Jelcinov govor je jasno odkril, da v svoji politiki ne daje več prednosti notranjim gospodarskim reformam, ampak podporo velikoruskim težnjam. Zameril je Evropski skupnosti in ZDA, da so skušale krizo v BiH reševati same, brez aktivne udeležbe Rusije. Obsodil je ultimati NATO srbskim vojaškim silam in pohitel z navzočnostjo ruskih vojakov v Sarajevu. Že poprejšnja ruska podpora Srbiji je tako postala še odločnejša.

Države članice severnoatlantske vojaške zveze niso nasprotovale pravici Rusije do njene navzočnosti v tem delu nekdanje Jugoslavije. Washington pa je v novem položaju, ki ga močno obelčujejo nedavni ruski koraki, prišel na dan s pobudo o ustanovitvi hrvaško-muslimanske države na tleh BiH in o njeni konfederacijski povezavi s Hrvaško. Ta ameriška ponudba dejansko pomeni, da se srbski del BiH prepusti Srbiji ter prizna legitimnost ruskih neposrednih interesov v Srbiji in Črni gori. V zameno za to pa naj bi se Rusija odpovedala svojem vplivu v muslimansko-hrvaškem delu BiH.

Najnovejša pobuda vodilnih državnikov ZDA spominja na Chruščilovo ponudbo Stalinu: »Ne delajmo tam drobnjakarsko drug proti drugemu.« V tem duhu

so tudi sovjetski komentariji po sestrelitvi štirih galebov.

Republika Bosna in Hercegovina je, čeprav je formalno članica Združenih narodov, že dolgo tragičen objekt Srbije in Hrvaške. Tudi če od začetka krvave morije ne skrivata, da si jo hočeta razdeliti. Ves čas pa je bilo vprašljivo, kako pokoriti Muslime. Postopno je BiH postala tudi svojevrsten objekt velikih sil, ki si z delitvijo vplivnih področij na njenih tleh skušajo na novo urejati medsebojne odnose.

V najnovejšem ameriškem scenariju je nekaj težkih vprašanj. Kako ob krvavih spopadih med bosanskimi Hrvati in Muslimani zagotoviti skupno zvezno državo? In kako prepričati Muslime, da je njihov interes naslonitev na Hrvaško? In ne nazadnje, kako bo na ta ameriški strateški načrt dejansko reagirala Rusija?

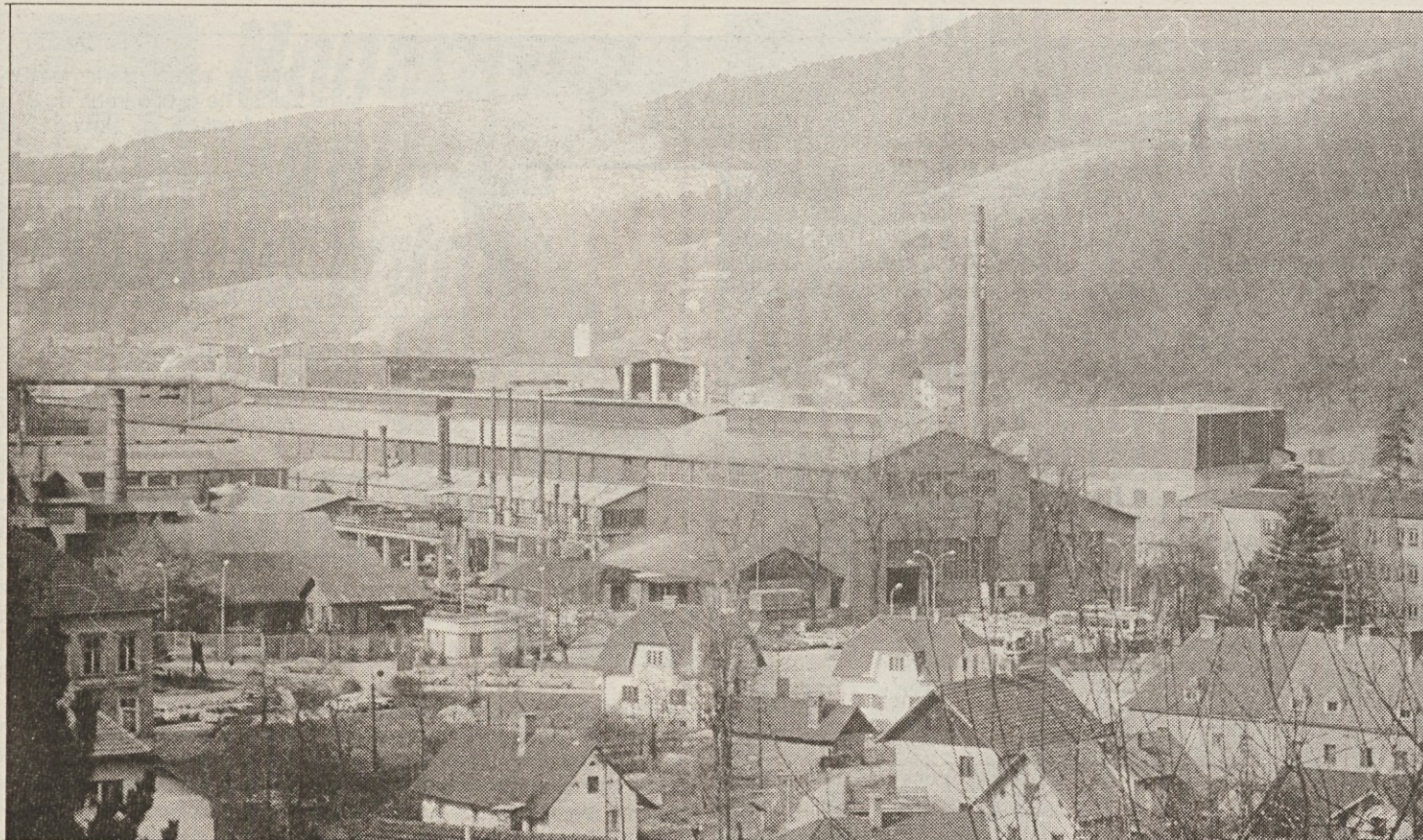
»Medeni meseci« rusko-ameriških odnosov so že preteklost. Na površje vse bolj prihajajo razlike. In očitno se bodo protislovja zaostrovala zlasti glede delitve interesnih področij. Moskva je že odločno reagirala proti razširitvi atlantskega pakta in dala na primer jasno vedeti, da baltiške države pripadajo njenemu interesnemu področju. To samo dokazuje, da Rusija namerava v mnogih pogledih nadaljevati zunanjo politiko nekdanje Sovjetske zveze. Združene države Amerike pa imajo po »padcu berlinskega zida« še močnejšo ambicijo biti svetovna velisila.

Kako bo najnovejši poskus delitve interesnih področij na tleh Bosne in Hercegovine (v duhu Jalte) vplival na položaj Makedonije in Albanije? Dosežena stopnja ruske navzočnosti v Srbiji in Črni gori bo Rusijo po vsej verjetnosti spodbujala k širjenju njene vpliva in navzočnosti v tem delu Balkana.

Svobodni Sindikati Slovenije

Naročite jo pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, po telefonu (061) 321-255 ali telefaksu (061) 311-956

Spomin na dobre železarske čase

KOKALJEVI DNEVI SE IZTEKAJO

Andrej Kokalj je v začetku januarja letos zasedel mesto vršilca dolžnosti direktorja slovenskih železarn. Ob nastopu funkcije si je na upravnem odboru izprosil 100 dni časa za oblikovanje vodilne ekipe in pripravo sanacijskega programa. V prvih 60 dneh njegovega vodenja smo obveščeni le o oblikovanju kriznega štaba za bivšo železarno Štore. Izvedli smo tudi za vprašljiv nakup Puchove licence za lahke vojaške oklepnike.

Sekretarja SKEI slovenskih železarn, družb na lokaciji ravske železarne Janka Dežmana smo vprašali, kaj se dogaja in kakšen je sedanj položaj delavcev. Odgovoril nam je takole:

»V prvih treh letošnjih mesecih poteka proces razformiranja C podjetij. Zaenkrat lahko govorimo le o privatizaciji, ne pa o lastninjenju. C podjetja hočejo prodati in ne dovoljujejo uporabe lastniških certifikatov. Zaenkrat kaže, da bo prodan le hotel v Portorožu, mogoče pa tudi na Rimskem vrelcu. Iz bivšega Vzdrževanja je nastalo 12 zasebnih podjetij, 86 delavcev je moralo na zavod. C podjetja so oddana v najem pod bolj ali manj ugodnimi pogoji.

Več novih zasebnih družb ima težave, ker jim A podjetja ne zagotavljajo dovolj dela in zaslužka. Mislim, da bo privatizacija vseh C podjetij povzročila 100 do 200 presežnih delavcev. Ugotavljamo, da se delavci težko odločajo o zaposlitvi v novih zasebnih firmah oziroma za samozaposlovanje. Nekateri so raje prešli v B podjetja in s tem odločili odločitve o svoji prihodnosti. V nekaterih inkubatorskih centrih B podjetij se nekaj dogaja. So znamenja, da bodo v nekaterih jedrih nastale resnične možnosti za novo zaposlovanje.

Kovinskopredelovalna podjetja so boljša od metalurških. Položaj Metala pa ni nič boljši, kot je položaj podobnih družb na Jesenicah in v Štorkah. Sanacijski program za slovenske železarne, ki ga bo podprla vlada, pa se bo seveda nanašal le na metalurgijo. Vsi čakamo, da bo Andrej Kokalj nekaj predlagal. Vemo, da se mora marsikaj spremeniti. Vemo tudi, da bodo A podjetja privatizirana, in bojimo se novega čiščenja delovnih mest.

Izkušnje ob prodaji Armatur kažejo, da bodo novi lastniki zahtevali podvojitve proizvodnje in prepolovitev zaposlenosti. Delavci A podjetij ne smejo živeti v utvari, da so

Janko Dežman

tam zaščiteni in na boljšem kot v B in C podjetjih. Privatizacija lahko tudi v A podjetjih povzroči velika odpuščanja.

Upravni odbor slovenskih železarn je sprejel le sklep o rezervaciji 20-odstotnega lastniškega deleža za delavce, zaposlene v Nožih. Ne pristajajo na nobeno splošno odločitev o razpršenem lastništvu delavcev. Te dni nam bodo dali le papirje za premalo izplačane plače po kolektivni pogodbi. Ne vemo pa, kako bodo delavci lahko uporabili certifikate in te papirje. Zato nikomur ne moremo priporočati, kam naj vložijo svoje papirje.

Sindikati v nekdanji ravske železarni smo uspešni zlasti pri dogovarjanju s poslovodstvi posameznih družb. Najbližje uspehu smo takrat, ko se sporazumemo s kadrovskim direktorjem Branetom Žerdonerjem. Poslovodstva zagovarjajo razbitje sindikata na posamezne družbe. Mi pa vemo, da moramo obdržati nekaj skupnega. Sindikalno organiziranost v železarnah bomo morali doreči pred bližnjim kongresom SKEI.

Vodstvo slovenskih železarn nas ne vabi na seje upravnega odbora, ampak nam pošilja le gradivo. Sklepe upravnega odbora dobimo praviloma

z večtedensko zamudo in zato nanje ne moremo reagirati.

Za prejšnji teden so napovedali sejo upravnega odbora, na kateri bi obravnavali kadrovska vprašanja. Sejo so odložili, verjetno zato, ker zadnje niso bile dovolj pripravljene. Tako sklepamo tudi iz opozorila SKEI iz jeseniškega Acronija o slabih poslovnih rezultatih in zahtevah po odgovornosti. Vemo tudi, da je program za »Kokaljev tank« zelo problematičen. Neuporabljeni so tudi stroji, uvoženi iz Francije za program SER.

Plače v družbah nekdanje Železarne Ravne so zelo različne. Povprečna januarska bruto plača je znašala 74.500 tolarjev. Vse družbe so pod povprečjem gospodarstva Republike Slovenije.

Zdi se nam, da Andrej Kokalj čaka na iztek 100-dnevnega roka in da bo šele potem naredil poteze, na katere nestrpnost čakamo, in nekatere bodo zanesljivo prepoznali. Toliko nam je povedal

Janko Dežman, ki se v Železarni Ravne otepa tudi s konkurenco iz KNSS, ki jo vodi Miroslav Garb. Dežman dodaja, da imajo s kolegi iz konkurenčnega sindikata skoraj enake poglede na reševanje železarske problematike.

Na Ravnah pa se lahko srečajo tudi z navadnimi delavci. Brez slepomišenja ti povedo, da sindikati zanje ne naredijo dovolj. Tako kot Dežman tudi delavci trdijo, da pomoč Rdečega križa pride prej do zavajenih šefov kot do obubožanih delavcev.

Navadni delavci zaradi vsega tega bentijo na sindikate nasploh. Ne posebej na Svobodne oziroma SKEI in ne na Neodvisne sindikate. Bentijo tudi zato, ker sindikati ne morejo preprečiti povečevanja socialnih razlik, ki izhajajo iz podedovanega sistema nagrajevanja po delu (Žerdonerjev model) in iz novih pogodb za direktorje družb in druge pripadnike elite. Dobri in uspešni kvalificirani delavci, ki na žalost delajo le v eni izmed, lahko zaslužijo le po 50 do 60 tisočakov. Ti delavci ne morejo razumeti, da direktorji neuspešnih družb dobivajo tudi več kot 300.000 in vsak mesec nekaj dni potujejo tudi po ZDA. Zdi se, da ta problem presega ne le zmoglosti Janka Dežmana, ampak vseh sindikalnih voditeljev.

Franček Kavčič

SINDIKAT KOPLESA SE TOLČE ZA DELOVNA MESTA

Tovarna meril iz Slovenj Gradca se je pred leti organizirala v več tozdov, iz katerih so kasneje nastale samostojne družbe. Ena od njih z imenom Les je kmalu zašla v težave in se zato vključila v razvojni sklad Uroša Koržeta. Zaradi neuspešnosti jo je ta poslal v stečaj in 200 delavcev se je znašlo na zavodu za zaposlovanje.

Svobodni sindikati Koroške so kmalu zatem s pomočjo republiškega odbora sindikata lesarstva in predsedstva Zveze svobodnih sindikatov Slovenije začeli iskati možnosti za ohranitev perspektivnih programov. Ministrico Jožico Puharjevo so prepričali, da je

možno ohraniti 100 delovnih mest, in ta je za to oddelala nekaj denarja.

Družba z imenom Poslovni inženiring (kot večinski lastnik) in nekateri drugi deli bivše Tovarne meril so takrat ustanovili Koples. Stečajna upraviteljica Lesa Nada Pogorevčnik pa jim je dala v najem poslovne prostore in delovna sredstva. Samostojna družba Kovine pa ima hipo-

tekto na nekatere stroje. Kot nam je povedal predsednik Svobodnega sindikata Koplesa Ferdo Kotnik so delavci dozdaj pridno delali za izjemno nizke plače, ki dose-gajo le nekaj več kot 20.000. Zaradi nizkih plač so nekateri

bivši delavci zavrnil ponudbo za ponovno zaposlitev in raje ostali kar na zavodu za zaposlovanje. Kotnik je prepričan, da so delavci s svojim odrekanjem osmo gočali Koplesu donosno poslovanje in celo širitev dejavnosti. Prav s tem pa je Koples zadel tudi ob programe nekaterih drugih družb nekdanje Tovarne meril, zlasti ob Kovine. Zato je v krogih, ki upravljajo Koples, vzniknila ideja, da bi Kovine prevzele vlogo večinskega lastnika Koplesa in s tem onemogočile konkurenco.

O tem vprašanju naj bi prejšnji teden odločala skupščina Koplesa. Ferdo Kotnik, ki je bil na seji in je šefom

Piše: Lučka Böhm

Komedija zmešnjav

4. seja skupščine Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Vsakdo med nami dela napake. Le da so posledice napak tistih, ki opravljajo zelo odgovorno delo, hude. In napake tistih, ki opravljajo svoje delo pred javnostjo, so seveda še kako opazne. Strokovna služba, katere naloga je bila, da pripravi vse za nemoten potek 4. seje skupščine Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije 28. februarja 1994, je prisotnim članom skupščine Zavoda dostavila podatke o številu prisotnih članov, zaradi katerih so bili ti prepričani, da je skupščina sklepčna in lahko veljavno odloča. Šele nekeje na sredini dnevnega reda, ko je bilo zaradi različnega glasovanja treba še kako skrbno prešteti vsak glas za in proti, se je članom posvetilo, da je nekaj narobe s sklepčnostjo. Pokazalo se je, da si je strokovna služba Zavoda napačno tolmačila statutarne določila o sklepčnosti. Seja skupščine je bila prekinjena. Na srečo je bilo mogoče v pol ure zagotoviti vsaj minimalno sklepčnost delodajalske polovice skupščine. In seja se je znova začela od začetka! Ponovilo se je glasovanje, sklep za sklepom! Shakespeare bi morda vzkliknil: »Kakšna komedija zmešnjav!« Franci Klepej, sindikalist iz Celja in v skupščini Zavoda član, ki predstavlja interese zdravstvenih zavarovancev, pa je godrnjal, da ima bolj pametno delo, kot da izgublja čas na takšni seji.

Tudi sicer se je pokazalo, da bi marsikomu koristilo prebiranje statutarnih določil. Saj bi bilo res prelepo, če bi zapisana določila veljala samo takrat, ko nam gre do roko, in veliko manj takrat, ko nam to ni všeč. Toda konec koncev se vedno pokaže, da je za vse najbolje, če se držimo dogovorjenih pravil in veljavnih predpisov. Postopki za njihovo spreminjanje pa so nam tako vsem znani.

Franc Hočevar, kandidat za mesto generalnega direktorja Zavoda, ki je o svojih strokovnih sposobnostih prepričal komisijo, ki je izbirala med prijavljenimi kandidati na razpis, je baje postavil pogoje, ki jim po dosedaj veljavnih predpisih upravni organi še (!) ne morejo ustreči. Po spremembi predpisov pa seveda da. In imenitna kandidatura je šla po vodi. Razpis za generalnega direktorja se ponovi, je odločila skupščina Zavoda.

Skupščina je tudi imenovala odbor za prostovoljno zdravstveno zavarovanje Zavoda. Odbor predstavlja interese zavarovancev, ki so se pri Zavodu prostovoljno zdravstveno zavarovali. Kandidate za sestavo odbora so določili izmed predstavnikov zavarovancev iz svoje regije območni sveti območnih enot Zavoda. Sestava odbora ni najbolj posrečena, ker v njej ni predstavnikov upokojencev, ki jih je med prostovoljnimi zavarovanci kar tretjina. Toda njihova društva so zaspala takrat, ko je bilo treba prijaviti svoje kandidate.

Novoimenovani odbor se bo kar takoj srečal s svojimi nalogami. Med drugim bo razporedil sredstva presežkov premij za prostovoljno zdravstveno zavarovanje iz leta 1993, ki so ostala nerazporejena po sprejemu zaključnega računa Zavoda za lansko leto. Predstavniki aktivnih zavarovancev v skupščini Zavoda so namreč nasprotovali, da bi se ta sredstva uporabila za kakršenkoli drug namen kot za tistega, za katerega so jih vplačali zavarovanci. Torej za kritje cene zdravstvenih storitev. Menili so, da naj se vsa presežna sredstva uporabijo kot obvezna rezerva prostovoljnega zavarovanja ali pa za vzdrževanje čim nižjih premij v letu 1994. Drugi pa so sprejemali predlog direktije in upravnega odbora Zavoda, da naj bi šel del teh sredstev tudi za širitev dejavnosti srčne kirurgije. Odločil bo odbor, v katerem so zastopani interesi prostovoljnih zavarovancev.

In na koncu za vse najpomembnejša novica: skupščina Zavoda je sklenila državnemu zboru predlagati, naj od 1. 4. 1994 zniža prispevno stopnjo za obvezno zdravstveno zavarovanje. Skupščina je to sklenila zaradi gibanj, ki so drugačna od pričakovanih v proračunskem memorandumu za leto 1994. Neto plače bod zato nekoliko višje!

povedal, da je čas, da se ne-hajjo prepri, pravi, da skupščina ni sprejela nobene odločitve. Za delavce pa je pomembno le to, da jim je delovno razmerje, ki se je izteklo 1. marca, podaljšala za šest mesecev.

Sekretar območnega odbora sindikata **Marjan Barl** in **Ferdo Kotnik** pravita, da sindikat od vseh šefov zahteva le ohranitev delovnih mest. Kdorkoli bo po **Ivanu Uršeu** prevzel direktorsko mesto, pa bo moral najprej urediti plače. Zdi se, da je to mogoče, ker je Koplesov program dober in ker je tudi dela dovolj. **Brane Mišič**, član predsedstva ZSSS, ki je nedavno obiskal Slovenj Gradec, dodaja, da je možno takšen program podpreti tudi z republiškimi sredstvi.

Svobodni sindikat Koplesa bo po besedah Ferda Kotnika organiziral sindikalni sestanek in nanj povabil vse, ki krojijo položaj firme. Še enkrat jim bo povedal, naj se nehajjo prepriati, ker lahko delavcem s tem le škodujejo. Sindikat pa bo podprl vsakega kandidata za direktorja, ki bo delavcem zagotovil perspektivo. Tako Kotnik kot Barl sta odločena, da je potrebno za ohranitev delovnih mest uporabiti tudi najtrše sindikalne metode. Če prav razumemo, bo sindikat Koplesa branil delovna mesta tudi s stavko. F. K.

DUHOVNIK VRAČA UDARCE

Zaradi enostranskih informacij v sredstvih javnega obveščanja je predsednik koncerna Litostroj dr. Jože Duhovnik ta teden sklical tiskovno konferenco. Na njej je pojasnil položaj delavk, ki se šolajo iz dela, govoril je tudi o livarijih in odnosih s sindikati. Povedal je, da so številne presežne delavce odpuščali po najbolj mehkih variantah in bistveno izboljšali izobrazbeno sestavo Litostroja. Na nekatera novinarska vprašanja pa ni znal ali ni hotel odgovoriti.

Ko je pred tremi leti Duhovnik prišel za sanatorija v Litostroj, je bilo v njem 3742 delavcev. Takrat so ugotovili 1186 presežnih delavcev. Na lastno željo je iz Litostroja odšlo 137, sporazumno pa 638 delavcev. Zaradi nediscipline so odpustili 49 delavcev, 362 delavcev pa so pre zaposlili znotraj podjetja.

Skupina delavk, ki je obiskovala srednjo ekonomsko šolo (računovodski program), je imela zelo slab uspeh. Le dve delavki bi lahko opravljali zaključni izpit 1. marca 1994, ko poteče rok po aneksu k pogodbi o šolanju. Do konca aprila bi lahko končalo šolanje še devet delavk, dve pa do konca avgusta. Preostalih 20 delavkam, ki niso izpolnile normalnih obveznosti iz pogodbe o šolanju, pa je Litostroj prekinil delovno razmerje z 28. februarjem. Na izrecno vprašanje o statusu šolajočih se delavk je Duhovnik odgovoril, da so zainteresirani za vse, ki bodo končale šolanje. Dodal je, da nobena od delavk ni podpisala pogodbe o sporazumni prekinitvi šolanja in uvrstitvi na spisek presežnih delavcev, kar jim je ponujal Marjan Žvan. Vse delavke, katerim je Litostroj prekinil pogodbo, so se pritožile. Pritožbene komisije se bodo sestale v sedmih dneh. Če bo odločitev o prekinitvi šolanja obveljala, bodo delavke po enomesečnem odpovednem roku ostale brez delovnega razmerja. Duhovnik je k temu dodal, da so delavke izkoristile svoj bonus in da niso imele odgovornega odnosa do študija. Litostroj pa je ob pomoči ministrstva za delo izpolnil prav vse obveznosti. Duhovnik je omenil še delavce, ki so se šolali za kovinarske poklice. Dejal je, da so ti šolo večinoma končali in se zaposlili v litostrojskih družbah.

V livarni danes dela 211 od 310 zaposlenih. Na spisku začasno čakajočih je 66 in ne 72 delavcev, kot smo pisali v prejšnji številki DE. Livarna dela v eni izmeni od 7. do 15. ure. Litostroj ni ukrepal proti stavkajočim. Od 158 stavkajočih je le 20 delavcev razporejeno na čakanje. Livarno pa so morali urediti, ker so bivši šefi skrivali prave podatke. Delavci so delali »slepe« nadure, nekemu delavcu je mojster moral podpisati kar 340 ur. Nekateri delavci so terorizirali svoje mojstre. Mojstrov je bilo veliko preveč in zato je prišlo do razvrednotenja tega poklica. Po novem bo en mojster na 50 delavcev, dozdaj pa je vodil le 8 delavcev. Inšpektor za delo še ni obiskal Litostroja, le po telefonu je iskal informacije.

Toliko je povedal Jože Duhovnik. Problem, o katerem smo pisali v prejšnji številki, je po našem mnenju lahko takšen: Livarno na hitro in po tihem reorganizirajo brez javno objavljenih načrtov. Število mojstrov so zmanjšali na 3 in le-ti so izvedli prvo ocenjevanje delavcev, iz katerega je nastal spisek 72 presežnih delavcev. Ko so dobili opozorila o nepravilnostih in zaradi zanimanja inšpektorja so prvotni spisek zmanjšali za šest delavcev.

Duhovnik je večkrat omenil, da sindikati ne spoštujejo dogovorov. Dokaz za to trditve so enostranske objave v časopisih. Marjan Pirc (SKEI) naj bi bil obveščen o vsem, kar je pomembno za delavce. Probleme v livarni pa zdaj rešujejo neposredno z delavci in ne prek sindikalnih zaupnikov. Nekateri livarje so skušali pre zaposliti v drugih družbah, vendar na to niso pristali, ker nočejo delati. Litostroj pa mora vse delavce produktivno zaposliti. Na naše posebno vprašanje o pla-

čah je Duhovnik povedal, da jih bodo livarji prejeli 4. marca.

Lansko poslovno leto so štiri litostrojske družbe končale z izgubo. Tovarna ulitkov je je pridelala za 4,7, TPO za 3,1, TIO za 2,8 in črpalke za 1,8 milijona DEM. Tolikšne izgube, skupaj 12,4 milijona DEM, Litostroj ne more pokriti, kljub temu da so druge družbe poslovale pozitivno.

V uredništvo smo dobili ob-

Dr. Jože Duhovnik

vestilo, da so nekateri delavci iz TIO dobili posebno denarno

nagrado kar v kuverti. Duhovnik je povedal, da kaj takega v Litostroju ni mogoče. Kasneje nas je sekretarka koncerna Slavica Mrkun obvestila, da gre za čisto laž in da zadevo raziskujejo. Direktorja Duhovnika sem vprašal tudi o pravilnosti informacije, po kateri Litostroj ni plačal akontacije dohodnine za bone, ki so jih med letom prejeli delavci. Odgovoril je, da bo koncern to popravil in da delavcem dohodnine ne bo treba plačati iz svojega žepa.

Z dr. Jožetom Duhovnikom sem se srečal prvič. Prvič v novinarski karieri sem ugotovil, da z nekom o nobenem

vprašanju ne morem razmišljati na enak način. Kar zadeva šolajoče se delavke, je Litostroj nedvomno tisti, ki se skuša presežnih delavk rešiti na nezakonit način. Če bo odločitev v podjetju obveljala, bo Litostroj zanesljivo izgubil sodni spor. O tem je prepričan tudi zagovornik odpuščenih delavk odvetnik Zvone Taljat. V livarni je res marsikaj narobe in je vse prej kot urejena. Prepričan pa sem, da je treba livarje in njihov sindikat obravnavati kot subjekt sanacije. Duhovniku lahko verjamemo, da ne ve za vse nepravilnosti v okviru koncerna. Prepričani pa smo, da se za to, kar se dogaja, ne sme sprenevedati. Generalni direktor je v javnosti večkrat govoril o uspešni sanaciji koncerna Litostroj. Podatki o lanskoletnih izgubah dokazujejo, da lahko o njegovih trditvah le dvomimo.

Franček Kavčič

POLOVICA LENARŠKIH DELAVCEV JE NA ZAVODU

O gospodarski krizi v najmanj razviti slovenski občini Lenart v Slovenskih goricah smo se pogovarjali s sekretarjem lenarškega krajevnega odbora pri območni organizaciji ZSSS v Podravju Jožetom Murkom.

»V lenarški občini, kjer je okoli 4400 aktivnih prebivalcev, je že več kot 1700 brezposelnih. Največ delavcev je izgubilo delo v Elektrokovini, v Tovarni avtomobilov in motorjev, v koncernu TVT in v nekaterih drugih mariborskih podjetjih. Veliko delavcev iz lenarške občine je delalo tudi v Gornji Radgoni, in sicer v Avtoradgoni in Elradu, ki sta morala v stečaj,« pravi Jože Murko. Tudi veliko podjetij v Lenartu je šlo v stečaj.

Pred dvema letoma je moral v stečaj Cemont iz Lenarta, ki je dajal kruh 100 delavcem. To podjetje je močno prizadelo izguba tržišč in zmanjšan obseg investicij v Sloveniji. Po-

dobni razlogi so botrovali tudi stečaju Centrovoda, kjer je bilo zaposlenih okoli 175 delavcev. Po isti poti je šla ne dolgo za tem tudi Klemosova Tovarna jeklenih konstrukcij, ki je dajala kruh okoli 170 delavcem. Zaradi pomanjkanja investicijskih del je moralo v stečaj tudi podjetje Klemos Proizvodnja investicijske opreme, v katerem je delalo okoli 150 delavcev. Agro Lenart pa je pred stečajem ustanovil dve novi podjetji: Žipo za živinorejsko in poljedelsko proizvodnjo ter Sadjarstvo. Kakšna bo njuna usoda, bo pokazal čas, saj bosta obe z denacionalizacijo izgubili precej zemljišč.

V gospodarstvu občine Lenart je tako zaposlenih samo še okoli 1500 delavcev (podatek je za lanski oktober), v gospodarstvu pa manj kot 700 delavcev.

»V občini Lenart je približno enako število članov našega sindikata zaposlenih kakor brezposelnih,« z zaskrbljenostjo ugotavlja Jože Murko. Povsem natančne evidence o brezposelnih članih sindikata niti nimajo, saj so bili brezposelni delavci sindikalno povezani v svojem podjetju.

»Socialne probleme v občini zelo blaži to, da imajo številni delavci doma tudi košček zemlje. Večina kmetij v osrednjih Slovenskih goricah je tako majhnih, da se na njih družine ne morejo preživljati s kmetijsko proizvodnjo.«

so usposobljeni delavci tudi največje zagotovilo za uspeh obratovnice.

V Mariboru že nekaj let samostojno deluje tudi stanovanjski sklad delavcev pri zasebnikih v občinah Maribor, Ruše in Pesnica, ki je razpolagal s 117 stanovanji. Njegov predsednik je Ivan Zupančič, sekretar pa Franc Belšak. Nekdanji nosilci stanovanjske pravice v teh stanovanjih so po stanovanjskem zakonu odkupili 105 stanovanj. Iz zbranih kupnin je sklad na podlagi javnih razpisov s posojili pomagal 55 delavcem pri zasebnikih, da so rešili svoj stanovanjski problem. Še pred leti je sklad razpolagal s 450 milijoni tolarjev, sedaj pa obrača 169 milijonov kapitala. Kljub vsemu je doslej veliko prispeval k reševanju stanovanjskih problemov delavcev pri zasebnikih in bo tudi poslej. Na skupščini sklada so se namreč dogovorili, da bodo pomagali delavcem pri zasebnikih še naprej s posojili pri nakupih stanovanj in gradnji hiš. Prednost bodo dajali mladim družinam.

Tomaž Kšela

Jože Murko

Veliko brezposelnih delavcev v občini Lenart hodi občasno delat tudi v Avstriji. Kakor so nam povedali domačini, zasluži delavec iz Slovenije v Avstriji pri poljskih delih od 400 do 500 šilingov dnevno, zidarji, mizarji in drugi delavci s poklici pa zaslužijo od 700 do 900 šilingov na dan.

»Kljub težkim socialnim razmeram v občini prejemamo na sindikate zelo malo prošenj za solidarnostno pomoč, saj si vsak po svojih močeh poskuša pomagati sam,« pravi Murko.

Kakšne so pa perspektive lenarškega gospodarstva? V njem kolikor toliko uspešno posluje obrat Uniorja z 90 zaposlenimi, obrat Kristala s 60 zaposlenimi, obrat Peka v Benedikt s 100 zaposlenimi, podjetje Livarna-Aklimat s 130

zaposlenimi in podjetje TBP s 180 zaposlenimi, eno redkih v občini, ki delavce plačuje po kolektivni pogodbi ali celo boljše. V zadnjih letih se vse hitreje razvijata tudi obrt in podjetništvo, ki dajeta kruh že več kot 300 zaposlenim. Kakor ugotavljajo sindikalni zapniki, pa marsikateri privatni delodajalec krši pravice delavcev. Ti se ne upajo pritožiti, saj ne bi radi izgubili dela, pa če so v rednem delovnem razmerju ali delajo »na črno«.

»Nasploh se delavci zadnje čase zelo bojijo za delovno mesto in socialno varnost, zato so se samo v skrajni sili pripravljali postaviti za svoje pravice,« pravi Murko.

Kljub temu so v največji tovarni v Lenartu, v tovarni konfekcije Caprice s 360 zaposlenimi delavke letos že dvakrat stavkale, saj niso pravočasno dobile skromnih plač, skrb pa jih tudi usoda tovarne.

Vse več brezposelnih delavcev v lenarški občini se »porazgublja« med griči Slovenskih goric. To je zaskrbljujoče, saj s tem objektivno postajajo težje zaposljivi. Kako bodo preživljali sebe in svoje družine? Bodo lahko čez nekaj let našli svoje mesto v modernizirani industriji, ali pa bo začel na vasi po mnogih desetletjih zopet nastajati »kmečki proletarijat«, ki si bo služil kruh z delom na črno pri novodobnih veleposestnikih?

Tomaž Kšela

DODATNO USPOSOBILI VEČ KOT 500 DELAVCEV PRI ZASEBNIKIH

Za okoli 3500 delavcev, ki delajo pri zasebnikih v občinah Maribor, Ruše, Pesnica in Lenart v Slovenskih goricah, sta bila konec minulega tedna pomembna dva dogodka. V Mariboru sta se sestali skupščina sklada za izobraževanje in skupščina stanovanjskega sklada delavcev pri zasebnikih.

Na skupščini sklada za izobraževanje delavcev pri zasebnikih v Podravju, ki jo sestavljajo predstavniki delodajalcev in sindikatov delavcev pri zasebnikih, so pozitivno ocenili delo sklada v minulem letu. Sklad delavcem nudi več možnosti za izobraževanje ob delu in različne druge oblike usposabljanja in dodatnega izobraževanja, kakor pa jih delavci izkoriščajo. Predsednik sklada Janez Gubenšek je poudaril, da sklad znanje marsikdaj celo vsiljuje, saj so potrebe po izobraževanju slabo oblikovane. Pri tem je dragoceno sodelovanje obrtnih zbornic pri akcijah sklada. V lanskem letu je sklad vrnil šolnino 55 delavcem, pripravil je seminar o higijenskem minimumu za 96 de-

lavcev in seminar za varnost pri delu za 296 delavcev. Na jezikovne tečaje je sklad poslal 7 delavcev, na srednjo šolo 5 delavcev, na tečaj računalništva 3 delavce, na gostinski tečaj v Mariboru 14 delavcev, na gostinski tečaj na Bledu 16 delavcev in na tečaj za frizerje 3 delavce. Poleg tega je sklad skrbel tudi za sodelovanje delavcev na strokovnih sejah. Tako so 360 delavcev posljali na strokovne seje v Mariboru, 120 delavcev na sejem obrti in podjetništva v Celju, organizirali pa so tudi nekaj strokovnih ekskurzij.

Sklad, v katerega so lani zasebni obrtniki prispevali okoli 1,5 milijona tolarjev, je pripravil bogat program izobraževanja, tečajev, seminarjev in posebnega izobraževanja tudi za letos. Po besedah sekretarja sklada Franca Belšaka se bodo lahko ob delu izobraževali in usposabljali vsi delavci, ki bodo imeli za to interes. Sklad si prizadeva delavce tudi motivirati za dodatno izobraževanje, saj si s tem povečujejo varnost svoje zaposlitve in povečujejo možnosti za napredovanje. Hkrati

ZAKON O SOUPRAVLJANJU

s komentarjem Milana Utroše

v Rokovniku-priročniku '94.

Cena 1.575 SIT.

Naročila pošljite na naslov:

ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefon 321-255, 1310-033, fax 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) izvod(ov) Zakona o soupravljanju (v Rokovniku 94).

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku
2. Kot ind. naročniku mi pošljite po povzetju
3. Želim po prednaročniški ceni – plačamo predračun pred izidom

Žig

Podpis naročnika

NADURNO IN POGODBENO DELO JE PO NOVEM OMEJENO

Pred nedavnim je začel veljati novi zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih. O tem, kakšne novosti prinaša ta zakon za delavce in vse druge delojemalce, ki se preživljajo s prodajanjem svojega fizičnega in umskega dela, smo se pogovarjali z Vekoslavom Krasovcem, vodjo strokovne službe območne organizacije ZSSS za Podravje.

Ali so po novem zakonu še vedno zaščitene posamezne kategorije delavcev, ki jih delodajalci ne morejo odpustiti kot presežne delavce?

Po novem zakonu se krog delavcev, ki so tako zaščiteni, povečuje. Delavcem, ki uživajo zakonsko zaščito (gre za invalide, za starejše delavce, ki jim do izpolnitve pogojev za upokojevanje manjka do 5 let zavarovalne dobe, za delavce z manj kot enim letom delovne dobe, za oba zakonca, ki sta zaposlena v isti organizaciji oziroma pri istem delodajalcu, za delavce, ki imajo zakonce, ki so kot nezaposleni prijavljeni na zavodu za zaposlovanje, za delavce oziroma delavce samohranilke, ki imajo otroke stare do dveh let, in za delavke oziroma delavce z otrokom, zmerno ali težje motenim v duševnem ali telesnem razvoju, preneha delovno razmerje samo, če dajo sami za to pisno soglasje.

Delodajalec je omenjene delavce dolžan pisno opozoriti na posledice prenehanja delovnega razmerja z njihovim soglasjem, saj se z njim šteje, da mu je delovno razmerje prenehalo sporazumno. Delavec, ki mu je sporazumno prenehalo delovno razmerje, pa za čas brezposelnosti ne more uveljavljati pravice do denarnega nadomestila na zavodu za zaposlovanje.

Pričakovati je mogoče, da bodo delodajalci delavcem, ki uživajo zakonsko zaščito, ponujali odpravnine za pisno soglasje k prenehanju delovnega razmerja. Vendarle pa mora vsak delavec temeljito razmisliti o svoji socialni varnosti. Delavci, ki jih za-

kon štiti in ki te zaščite ne želijo izgubiti, ne bodo smeli dati pisnega soglasja k prenehanju delovnega razmerja.

Ali ne obstaja kljub pisnemu opozorilu, ki ga morajo delodajalci dati delavcem, nevarnost, da bi posamezni delodajalci poskušali delavce prepeljati žejne čez vodo?

Zagotovo. Zato morajo biti delavci izredno previdni pri podpisovanju vseh izjav, ki jim jih ponudijo delodajalci. Še posebej, če jih ne razumejo v celoti ali če niso poučeni o posledicah podpisa izjave. Bolje je prej povprašati sindikalnega zaupnika ali prositi za pojasnilo naše strokovne službe,

kakor pa zvoniti po toči, saj vemo, da je takrat prepozno.

Ali bo novi zakon kaj prispeval tudi k temu, da bi si v sedanjih gospodarski in socialni krizi delo, ki ga je očitno za vse premalo, bolj pošteno razdelili?

Zakon je omejil nadurno delo na največ 8 ur na teden, 20 na mesec oziroma 180 ur na leto. Preračunavanje dela preko polnega delovnega časa ni več mogoče. Izjema pri tem je le zdravstvena dejavnost, kjer so ostale v veljavi dosedanje omejitve nadurnega dela, in sicer na 10 ur na teden.

Kako pa je s pogodbenim delom? Marsikdaj so delodajalci delavce odpustili ali jim svetovali predčasno upokojevanje, nato pa so

jih pogodbeno ponovno zaposlili.

Možnosti za pogodbeno delo so po novem zakonu zmanjšane. Tako lahko pogodbeno delo traja največ 60 dni v koledarskem letu oziroma 8 ur tedensko, če gre za opravljanje trajnejših kratkoročnih del.

Glede na dosedanje zlorabe pa zakon izrecno prepoveduje sklenitev pogodb o delu z upokojenecem, ki mu je kot trajno presežnemu delavcu prenehalo delovno razmerje pri tej organizaciji oziroma delodajalcu in ki mu je bila iz tega naslova dokupljena zavarovalna doba ali izplačana odpravnina.

Prav tako je novost v zakonu

stila plače v višini, kot bi mu pripadala, če bi bil brezposeln. To pomeni, da takšen delavec dobi prve tri mesece 70 odstotkov, kasneje pa 60 odstotkov povprečne plače, ki jo je prejemal zadnje tri mesece pred napotitvijo na čakalnje. Vendar pa nadomestilo plače ne sme biti nižje od 80 odstotkov zajamčene plače po zakonu.

Kako pa je s konkurenčno klavzulo? Ali še velja?

V zakonu ni več takoimenovane konkurenčne klavzule, ki je delavcu po prenehanju delovnega razmerja prepovedovala ustanavljanje podjetja ali obrti z enako ali podobno dejavnostjo, kot jo opravlja delodajalec, pri katerem je bil delavec do prenehanja delovnega razmerja zaposlen. Prav tako ni več prepovedano sklenitev delovnega razmerja, pogodbe o delu in avtorske pogodbe pri drugem delodajalcu, ki se ukvarja z enako dejavnostjo.

Konkurenčna prepoved je doslej onemogočala, da bi delavec v svojem podjetju uporabljal znanje in veze, ki jih je pridobil v prejšnjem podjetju, če bi to pomenilo za nekdanje podjetje konkurenco. Konkurenčna prepoved bi bila možna le, če bi nekdanji delodajalec v obliki odškodnine delavcu nadomestil zmanjšano zmožnost zaposlitve ali samozaposlitve. Ker tega zakon ni omogočal konkurenčna prepoved preprosto ne velja več.

In za konec še vprašanje o vlogi delavskih svetov, kjer pač še obstajajo.

Delavskega sveta ali drugega organa podjetja, ki bi predstavljal delavce, ni več. Sedaj je to v pristojnosti svetov delavcev ali v pristojnosti delavskih zaupnikov.

Pri tem pa se vloga sindikatov ni spremenila, saj imajo še vedno veliko vlogo pri ugotavljanju razlogov za prenehanje potreb po delu delavcev, pri sprejemanju programa razreševanja presežnih delavcev, pri sklepanju kolektivnih pogodb in pri uresničevanju drugih pravic delavcev.

Tomaž Kšela

PRIROČNIKI ZA SINDIKALNE ZAUPNIKE, STROKOVNE SLUŽBE PODJETIJ IN POSAMEZNIKE

● več avtorjev:

MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU

Delovno razmerje – Prenehanje potreb po delačih – Posebno varstvo žensk, mater, delavcev z družinskimi obveznostmi, mladine, invalidov in starejših delavcev – varstvo pravic delavcev – Varstvo pri delu – Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za primer brezposelnosti, zdravstveno, socialno varstvo – Seznam služb pravne pomoči. Cena 350,00 SIT

● Mira Becele

STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVEM

Priročnik za lastnike stanovanj in za tiste, ki bi to radi postali... Stanovanjski zakon s komentarjem in primerni praktične uporabe njegovih določil. Cena 520,00 SIT

● Bogdan Kavčič

DELAVCI IN UPRAVLJANJE

Participacija – vzroki, cilji, vsebina in moč, organizacijske oblike, prednost in kritike, evropski modeli participacije in kaj prinaša novi »Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij«. Cena 460,00 SIT

● Stane Uhan

PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI

Statistični podatki – Kritična raven – Evropske cene in balkanske plače – Izhodiščni osebni dohodki – Kaj ve in misli vlada – Načrtovanje najnižje osnovne plače – Konkretni predlogi – Podcenjeno znanje – Najvišje plače. Cena 400,00 SIT

● Emil Rojc

KARIERA KOT SPREMINJANJE

Priročnik za podjetništvo in razvoj kadrov. Cena 850,00 SIT

● Več avtorjev

SOCIALNA DRŽAVA

Zbornik razprav za VARNOST, SVOBODO, SOLIDARNOST IN PRAVIČNOST. Cena 600,00 SIT

● Aleksej Cvetko

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE PO NOVEM

Novi zakon o zdravstvenem zavarovanju – Razlage vseh sprememb in vseh oblik prostovoljnega zavarovanja občanov. Cena 580,00 SIT

● ZAKON O LASTNINSKEM PREOBLIKOVANJU PODJETIJ IN SINDIKATI

Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij – Uredba o pripravi programa preoblikovanja in o izvedbi posameznih načinov lastninskega preoblikovanja podjetij – Uredba o metodologiji za izdelavo otvoritvene bilance stanja – Tarifni del KP za zdravstvo in socialno skrbstvo – Zakon o plačah delavcev v javnih vzgojno izobraževalnih zavodih – Priprava: Nevenka Zaviršek in Vinko Kastelic. Cena 950 SIT + 5% p. davek

● KOLEKTIVNA POGODBA ZA NEGOSPODARSKE DEJAVNOSTI V REPUBLIKI SLOVENIJI S KOMENTARJEM

Kolektivna pogodba s stališči komisije za razlago KP s komentarjem – Priloge: Sklep izvršnega sveta R Slovenije o določitvi koeficienta za določanje OD – Sklep o določitvi kalkulativnih osnov za določitev obsega sredstev za plače v zavodih, ki se financirajo iz proračuna – Tarifni del KP za zdravstvo in socialno skrbstvo – Zakon o plačah delavcev v javnih vzgojno izobraževalnih zavodih – Priprava: Nevenka Zaviršek in Vinko Kastelic. Cena 950 SIT + 5% p. davek

NAROČILNICA ZA KNJIGE – PRIROČNIKE

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo

..... izv. ● Moje pravice na	 izv. ● Plačni sistem
..... izv. ● Stanov. razmerja	 izv. ● Kariera kot...
..... izv. ● Delavci in uprav.	 izv. ● Socialna država...
..... izv. ● Zakon o last.	 izv. ● Zdrav. zav...
	 izv. ● Kol. pog. za negosp...

Od 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5-odstotni prometni davek.

Naročeno mi pošljite na naš naslov:

Ulica, poštna št. in kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Dne: Žig Podpis naročnika

Vse informacije o knjigah – priročnikih objavljamo v časopisu »DE«. Časopis DE in knjige lahko naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni (061) 321-255, 1310-033, 313-942, 311-956. Fax. (061) 311-956.

SPREMEMBE ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH IN ZAPOSLOVANJU

Državni zbor Republike Slovenije je na svoji seji 20. decembra lani sprejel zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih in zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (Ur. l. RS, št. 71/93), veljati pa sta začela 14. januarja letos.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih prinaša te novosti:

- odpravljena sta 5. in 6. odstavek 7. člena, ki sta po odločbi ustavnega sodišča v nasprotju z ustavo sankcionirala konkurenčno prepoved v škodo delavca;
- delavcem, ki jim po zakonu ne more prenehati delovno razmerje kot tehnološkim presežkom, lahko organizacija oz. delodajalec odredi čakanje na delo, za čas čakanja pa prejemajo nadomestila v višini, kot bi ga prejeli za čas brezposelnosti (36. d člen);
- v primerih, ko delovno razmerje lahko preneha samo s soglasjem delavca, mora biti delavec predhodno pisno seznanjen s posledicami takega soglasja, soglasje pa mora biti pisno (36. d člen);
- primeri, ko delavcu lahko preneha delovno razmerje samo s soglasjem na razširjeni tudi na samohranilke (oz. samohranilke) z otrokom, z zmerno ali težje motenim v duševnem ali telesnem razvoju (36. d člen);
- nadurno delo je omejeno na 8 ur tedensko, 20 ur mesečno oz. 180 ur letno (do sedaj 10 ur tedensko) (50. člen);
- pogoji za prenehanje delovnega razmerja zaradi upokojitve so izenačeni s pogoji iz zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (63. člen);
- delo po pogodbah o delu je omejeno na največ 60 dni v letu (do sedaj 90 dni) oz. največ 8 ur tedensko (do sedaj 10 ur), pri čemer so izenačene pogodbe o delu po zakonu o delovnih razmerjih in zakonu o obligacijskih razmerjih (107. člen);
- prepovedano je skleniti pogodbe o delu z upokojenimi, ki so se upokojili po določbah

zakona o delovnih razmerjih kot presežni delavci (107. člen);

- izvode pogodb o delu se posreduje zavodu za zaposlovanje (110. člen).

V zakonu so povečane denarne kazni in opravljeni nekatere redakcijske spremembe besedila ter uveljavljena pojma »svet delavcev« in »plača«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti prinaša te novosti:

- delodajalci so dolžni zavodu za zaposlovanje posredovati kopije pogodb o delu in podatke o izplačilih po teh pogodbah (9. člen);
- zavod za zaposlovanje določa pogoje za prostovoljno zavarovanje za primer brezposelnosti (15. člen);
- dodana sta nova primera, ko brezposelni ni upravičen do nadomestila: če zavarovanec da pisno soglasje za prenehanje delovnega razmerja in če ne uveljavlja varstva pravic, ko mu je nezakonito prenehalo delovno razmerje (19. člen);
- znesek denarnega nadomestila ne more biti nižji od 80% neto zajamčene plače in ne višji od štirikratnika tega zneska (doslej petkratnika) (21. člen);
- odpravljena sta 22. in 23. člen, ki sta določala denarne dodatke za vzdrževane družinske člane, ker se ti sedaj izplačujejo po zakonu o socialnem varstvu;
- znesek denarnega nadomestila se usklajuje mesečno enako kot plače po splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo (24. člen);
- do podaljšanja izplačevanja denarnega nadomestila do upokojitve so upravičeni samo državljani Republike Slovenije, s soglasjem zavarovanca pa je mogoče namesto podaljšane nadomestila dokupiti zavarovalno dobo, za kar 50% sredstev zagotovi zavod; enake pravice ima tudi tujec z dovoljenjem za stalno bivanje in z osebnim delovnim dovoljenjem za nedoločen čas (26. člen);

določilo, da mora organizacija oziroma delodajalec o vsaki sklenjeni pogodbi o delu obvestiti tudi zavod za zaposlovanje, ki ga mora obveščati tudi o izplačilih po pogodbenem delu.

Nekaj novosti je tudi na področju zaposlovanja invalidov in starejših delavcev.

Novost v zakonu je, da lahko delodajalec delavcu invalidu, ki ne izpolnjuje pogojev za invalidsko pokojnino, ali starejšemu delavcu, ki mu do izpolnitve pogojev za upokojevanje manjka do 5 let zavarovalne dobe in nima zagotovljenega ustreznega delovnega mesta, odredi čakanje na delo.

V času čakanja na delo ima takšen delavec pravico do nadome-

KAKO DO OBVESTILA O ODPRTJU RAČUNA LASTNIŠKEGA CERTIFIKATA

Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj je ob izdaji in razdelitvi lastniških certifikatov razposlalo vsem njihovim imetnikom s stalnim prebivališčem v R Sloveniji pisna obvestila o odprtju certifikatnega računa. Hkrati je s pristojnimi institucijami sklenilo ustrezne dogovore, s katerimi je omogočilo ter olajšalo pridobitev obvestila o odprtju certifikatnega računa tistim upravičencem, ki ga na dom niso prejeli, ter pridobitev možnosti za uporabo lastniškega certifikata s strani dedičev v primeru smrti imetnika lastniškega certifikata.

Tisti, ki niso prejeli obvestila o odprtju računa lastniškega certifikata, pa menijo, da so do njega upravičeni, se lahko obrnejo na najbližjo podružnico SDK-ja ter zahtevajo izpis stanja s certifikatnega računa. Ob zahtevi morajo predložiti EMŠO številko, ki je enaka številki evidenčnega računa lastniškega certifikata. SDK v tem primeru izda izpis takoj, vlagatelj zahteve pa ji mora za to storitev plačati 100 tolarjev. Če pa na podružnici SDK-ja ugotovijo, da vlagatelj zahteve nima odprtega certifikatnega računa, se mora ta obrniti na občinski upravni organ, pristojen za notranje zadeve v kraju svojega stalnega prebivališča ter vložiti zahtevo za preverbo podatkov. Občinski upravni organ bo najprej preveril, ali je vlagatelj zahteve upravi-

čen do lastniškega certifikata, in če je, opravil ustrezno ažuriranje podatkov. Vlagatelj zahteve bo v tem primeru najkasneje v enem mesecu prejel obvestilo o odprtem evidenčnem računu po pošti na dom. Za pridobitev obvestila se lahko pooblasti tudi druga oseba. Pooblastilo mora biti pisno ter overjeno na sodišču. Iz vsebine pooblastila mora biti tudi razvidno, da se nanaša na ureditev zadev v zvezi z evidenčnim računom lastniškega certifikata.

Starši otrok, ki niso dopolnili 18 let, oziroma osebe, ki so s strani občinskega organa socialnega skrbstva postavljene za skrbnika mladoletnih otrok, ali osebe, ki jim je odvzeta poslovna sposobnost, lahko kot zakoniti zastopniki urejajo vse zadeve v zvezi z evidenčnimi računi lastniških certifikatov svojih otrok oziroma varovancev. Pri ureditvi teh zadev se morajo starši izkazati z rojstnim listom svojih otrok, skrbniki pa z odločbo o postavitvi za skrbnika.

V primeru smrti upravičenca so do lastniškega certifikata zapustnika upravičeni njegovi dediči na podlagi pravnomočnega sklepa o dedovanju.

Lastniški certifikat zapustnika je del zapuščinske mase. Če zapuščinska obravnava še ni bila opravljena, lahko dediči na prvem narku predložijo sodišču obvestilo o odprtem računu lastniškega certifikata, ki je bilo na-

slovljeno na zapustnika, in če z njim razpolagajo. Če dediči z obvestilom ne razpolagajo, menijo pa, da je zapustnik bil upravičenec do lastniškega certifikata, bo sodišče po uradni dolžnosti od SDK-ja zahtevalo podatke o tem, ali ima zapustnik odprt račun lastniškega certifikata.

V primerih, ko je zapuščinski postopek po pokojnem upravičencu že končan in je sklep o dedovanju že pravnomočen, morajo dediči pri pristojnem temeljnem sodišču, ki je izdalo sklep o dedovanju, vložiti dednopravni zahtevek, za izdajo dodatnega sklepa o dedovanju lastniškega certifikata, kot pozneje najdenemu premoženju. Sodišče v tem primeru izda navedeni sklep brez obravnave.

Enak zahtevek morajo vložiti dediči v primerih, ko ni bilo zapuščinske obravnave, ker pokojnik ni zapustil premoženja oziroma je zapustil le premoženje, pa nobeden od tistih,

ki so upravičeni dedovati, obravnave ni zahteval.

Za uveljavitev svojih pravic iz naslova podedovanega lastniškega certifikata morajo dediči vložiti pri Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj, Ljubljana, Kotnikova ulica 5, vlogo za preknjižbo sredstev z evidenčnega računa lastniškega certifikata zapustnika na evidenčni račun lastniškega certifikata dediča ter vlogi obvezno predložiti original ali overjeno fotokopijo pravnomočnega sklepa o dedovanju. Takoj po prejemu pravilno vložene vloge bo ministrstvo opravilo zahtevano preknjižbo sredstev ter dostavilo dedičem po pošti obvestilo o novem stanju na računu lastniškega certifikata.

Dedič lahko zadevo uredi tudi osebno, tako da se oglasi na Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj ter predloži original ali overjeno fotokopijo pravnomočnega sklepa o dedovanju.

Na akcijo ZSSS **KUPUJMO SLOVENSKO** se je doslej odzvalo že 36 slovenskih podjetij, tem pa so se tik pred zaključkom redakcije DE pridružila še:

- TISKARNA KOČEVSKI TISK, Kočevje
- TRGOVSKO PODJETJE »KVIK«, Maribor
- ISKRA TERMINALI, Kranj

KUPUJMO SLOVENSKO.

Država vztrajno išče prav vse pipice, da bi iz nas izcedile kar največ. Mar to pomeni, da bomo že jutri plačevali »trošarino« tudi na že dokaj oporečno pitno vodo?

TROŠARINA ALI NOVA BATINA

Na področju ožemanja svojih državljanov je naša država inovativna, da je kaj. Iz dneva v dan rojeva nove in nove izmišljotine, naši poslanci, ki so si za začetek zagotovili mastne plače, pa kar dvigujejo roke. Očitno jih bolj malo briga, kako bo živela – bolje, životarila – uboga slovenska para. Samo da bo za »državne organe« dobro poskrbljeno.

Najnovejša zauska se imenuje **trošarina**. Zveni na moč učeno, pa čeprav gre v resnici le za nov davek. Plačevati smo ga začeli na že tako ali tako obilno obdavčene alkoholne pijače. Zastopniki ljudstva so ga sicer brez posebnega negodovanja sprejeli že konec lanskega leta, batina pa je do naroda priletela 1. marca. Tako je bilo tudi dogovorjeno. No, če se že ni posrečilo zamlajeni novi davek na avtomobile, pa se je brez posebnih zapletov ta na alkoholne pijače.

Da bi davkoplačevalci kar najmanj razumeli in čim manj stegovali svoje jezike, je vlada svojo novo iznajdbo krstila s **trošarino** oziroma **akcizo**. Pa še zdaleč ne gre za kdo ve kakšno inovacijo. Gre za **dodatno obdavčevanje** proizvodov, ki so že tako ali tako krepko obdavčeni in za naše bedne plače že danes (predragi).

Z novim zakonom o posebnem prometnem davku od alkoholnih pi-

jač so torej proizvajalci dolžni obračunavati in plačevati **trošarino** oziroma dodatni davek. Ta bo proizvajalce in tudi uvoznike pri vsakem litru vina veljal 9 tolarjev, pri polilitski steklenici piva 10 in pri žganih pijačah 300 tolarjev za liter.

Mnogi pravijo, da ga je država ponovno polomila. Med drugim tudi zaradi dvojnega merila. Ena veljajo namreč za družbeni sektor, druga za zasebnike. Ti bodo namreč tako kot doslej, torej brez dodatnega davka, lahko prodali po 300 litrov vina in 40 litrov žganja in vsakega polnoletnega člana gospodinjstva na leto. Pa še kako drugače si bodo pomagali, glede tega smo lahko povsem brez skrbi. Skratka, država je zasebnikom spet pogledala skozi prste, udarila pa družbeno predelavo. Prav tako pa tudi potrošnike. Ni kaj, v prihodnje si bomo nazdravljali še manj!

Pa še vrsta drugih neumnosti je v tej **trošarini**. Novi posebni davek je sedaj v osnovi za obračun prometnega davka in trgovskih marž. To pa pomeni, da bodo končne cene nekaterih izdelkov dvakrat tolikšne, kot so bile doslej. Ni kaj, kmečki lobi si bo znova opomogel, delavci mnogih slovenskih podjetij pa so spet potegnili kratko.

Bravo, država, bravo, predstavniki naroda.

Andrej Ulaga

Slepci bodo letos videli bolj slabo; gluhi bodo precej slabo slišali; nemi pač ne bodo govorili; bogatim bo veliko boljše kot revnim in zdravim boljše kot bolnim.

Francois Rabelais

Ni daleč od blaznosti, če sliši kdo osla rigati, pa se mu zdi, da posluša simfonični koncert.

Erasmus Desiderius

DEVIZNE REZERVE NARAŠČAJO, ZUNANJI DOLG SE ZMANJŠUJE

Sodeč po skupnih slovenskih deviznih rezervah, nam konec koncev ne gre tako zelo slabo. Le-te so se namreč v lanskem decembru povečale za skoraj sto milijonov dolarjev, po podatkih Banke Slovenije pa so zadnji dan minulega leta znašale milijardo 566 milijonov dolarjev. Več kot kdajkoli doslej. Od tega so imele poslovne banke v tujini v obliki gotovine, čekov, vplodnih in vezanih računov za 796 milijonov dolarjev rezerv, centralna banka pa okoli 770 milijonov dolarjev.

Pa dolg Slovenije?! Celotni

zunanji dolg naše države je konec novembra 1993 znašal 1,8 milijarde ameriških dolarjev, in je bil glede na mesec poprej manjši za 43 milijonov dolarjev.

Dolgoročni zunanji dolg Slovenije je konec lanskega novembra znašal 1,68 milijarde dolarjev in je bil v primerjavi z oktobrskim manjši za 28 milijonov dolarjev. Kratkoročni zunanji dolg Slovenije je konec lanskega novembra znašal 109 milijonov dolarjev in je bil v primerjavi z mesecem poprej manjši za 14 milijonov.

A. U.

KOLEKTIVNA POGODBA ZA NEGOSPODARSKE DEJAVNOSTI V REPUBLIKI SLOVENIJI

s komentarjem in stališči komisije za razlago kolektivne pogodbe

Poleg kolektivne pogodbe s komentarjem in stališči brošura vsebuje še:

- Tarifni del KP za zdravstvo in socialno skrbstvo – Sklep IS Republike Slovenije o določitvi koeficienta za določanje OD
- Zakon o plačah delavcev v javnih vzgojno-izobraževalnih zavodih
- Sklep o določitvi kalkulatnih osnov za določitev obsega sredstev za plače v zavodih, ki se financirajo iz proračuna.

Cena 950,00 SIT. Brošuro lahko naročite na naslov: ČZP ENOT-NOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni 321-255, 110-033, faks 311-956.

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 9

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmožljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Pišite nam ali telefonirajte na 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/326-982 ali 317-298, žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15. ure.

SINDIKALNE ORGANIZACIJE, POBJETJA, TURISTIČNE AGENCIJE IN POSAMEZNIKE VABIMO, DA BORZI POSREDEJUJEJO V PRODAJO PROSTE TERMINE V SVOJIH POČITNIŠKIH OBJEKTIH. SPREJEMAMO PONUDBE ZA POLETNO SEZONO.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

Hribi

1. **Apartmaji Kaninska vas** – za 4 osebe, v celoti opremljeni. Cena 38 DEM v tolarški protivrednosti, za 6 oseb 47 DEM v tolarški protivrednosti. Termini po šolskih počitnicah.
2. **Rogla** – apartmaji z opremljeno kuhinjo, bivalni prostor, kopalnica, skupno za 4 osebe. Cena 50 DEM v tolarški protivrednosti in 5 odstotni davek. Termini od 13. do 20. marca.
3. **Pokljuka** – apartmaji za 4 osebe 54 DEM, za 2 osebi 35 DEM, prijavna taksa 1,5 DEM, turistična taksa 1,10 DEM v tolarški protivrednosti. Najkrajši termin tri dni. Prosti termini od 12. marca do 2. aprila. Po 2. aprilu cene nižje za 20%.
4. **POČITNIŠKI DOM V BOHINJSKI BISTRICI** – 9 dvoposteljnih sob z možnostjo dodatnega ležišča. Cena: penzion 31 DEM, polpenzion 25 DEM, smučarske vozovnice: dnevna 20 DEM, popoldanska 13 DEM v tolarški protivrednosti. Smuka ugodna. TO PONUDBO PRIPOROČAMO.
5. **Počitniške hišice v Bohinju – UKANC** – v idiličnem okolju pod Komarčo, tri spalnice, kmečka dnevna soba, kuhinja z jedilnim kotom, kopalnica, WC. Možnost bivanja za 7 oseb. Cena: 52 DEM v tolarški protivrednosti. TERMINI od 21. do 25. marca in od 1. aprila dalje.
6. **KOPE – garsonjera za 4 osebe**, cena 41 DEM v tolarški protivrednosti. Termini po 7. marcu.

Zdravilišča

1. **POČITNIŠKE HIŠICE V ČATEŽU** – hišice za štiri ali šest oseb. Cene 59 oz. 79 DEM v tolarški protivrednosti. Termini od 2. 3. do 20. 3. in od 13. do 30. 3.
2. **Čatež** – velika hišica za šest oseb, mala za štiri osebe, cena 72 oz. 55 DEM v tolarški protivrednosti.
3. **Atomska vas** – garsonjera za štiri osebe, prosto po 12. marcu. Cena 49 DEM v tolarški protivrednosti, turistična taksa ni vključena.

Morje

1. **Enosobno stanovanje v Barbarigi pri Puli** – opremljeno za 4 osebe: dnevni prostor s kuhinjsko nišo, spalnica, kopalnica. Cena 1500 tolarjev.
2. **Trisobno stanovanje v Novigradu** – opremljeno za 6 oseb: dve spalnici, otroška soba, kuhinja, kopalnica. Cena 2.000 tolarjev na dan.
3. **Garsonjera v Novigradu** – za pet oseb: bivalna dnevna soba, otroška soba, kuhinja z jedilnim kotom, kopalnica. Cena 1.400 tolarjev na dan.

B. SEJEMSKA PONUDBA

1. **ITB Berlin, turistična borza** od 5. do 10. marca. Štiridnevno potovanje stane 1.695 DEM v tolarški protivrednosti.
2. **MEDNARODNI KNJIŽNI SEJEM V LONDONU** od 20. do 22. marca. Petdnevni ogled sejma in Londona, avionski prevoz, nočitve z zajtrkom, sejemske vstopnice. Cena 1095 DEM v tolarški protivrednosti.
3. **GLASBILA FRANKFURT** od 16. do 20. marca, tridnevni obisk, prevoz z avionom. Cena 1050 DEM v tolarški protivrednosti.
4. **CEBIT 94 V HANNOVRU** od 16. do 23. marca. Tri ali štiridnevni ogled sejma, avionski prevoz, nočitve z zajtrkom, vstopnine. Cena tridnevnega programa 815 DEM v tolarški protivrednosti.
5. **IHM München** od 13. do 20. marca. Obrtni sejem, dvo ali tridnevni obisk sejma, potovanje z avtobusi. Cena 165 oz. 275 DEM v tolarški protivrednosti.
6. **AVTOSALON ŽENEVA** od 10. do 20. marca. Tridnevni obisk sejma z letalom 1230 DEM, štiridnevni z avtobusnim prevozom 280 DEM v tolarški protivrednosti.
7. **INDUSTRIJSKI SEJEM V HANNOVRU** od 20. do 27. aprila. Tridnevni ogled sejma 990 DEM, štiridnevni 1050 DEM v tolarški protivrednosti.

ZA SKUPINE OB SEJEMSKIH PROGRAMIH PO ŽELJI OBLIKUJEMO DATATNE PROGRAME.

C. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

1. **Počitniške hišice** v ČATEŽU, ATOMSKIH TOPLICAH ali MORAVSKIH TOPLICAH
2. **PODJETJA, SINDIKALNE ORGANIZACIJE, AGENCIJE IN PRIVATNE LASTNIKE VABIMO, NAJ NAM POSREDEJUJEJO SVOJE PONUDBE ZA POLETJE 94.**

POSLOVNA BORZA

VABIMO VAS, DA PROUČITE PONUDBO OBMOČNEGA SINDIKATA ZA PODRAVJE, KI PREDLAGA VLAGANJE V OBNOVO OBJEKTA NA IZJEMNI LOKACIJI V SEČI PRI PORTOROŽU. ATRIS JE PRIPRAVLJEN ORGANIZIRATI ZDRUŽEVANJE SREDSTEV IN OBLIKOVATI CELOVIT ČASOVNI NAJEM ENOT ZA POSAMEZNEGA VLAGATELJA ZA DOGOVORJENIH 15 LET. OBJAVA V DELAVSKI ENOTNOSTI. INFORMATIVNE PRIJAVE POSLJITE NA ATRIS.

POSEBNA ATRISOVA PONUDBA PRVOMAJSKA PONUDBA

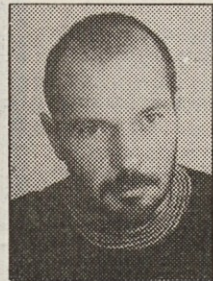
Doživite zgodnje poletje že v času prvomajskih počitnic na jugu Italije v KALABRIJI. Sedemdnevni paket, avtobusni prevoz, bivanje v prvorazrednih apartmajih, idilična peščena plaža. Možnost polpenzion ali podaljšanje bivanja za 40% znižano ceno. Odhodi vsako soboto. CENA 299 DEM za osebo. INFORMATIVNE REZERVACIJE SPREJEMAMO ŽE ZA ČAS LETNIH DOPUSTOV, MOŽNOST PLAČILA V TREH OBROKIH. CENA ZA SEDEM-DNEVNO BIVANJE V LA CASTELLI V KALABRIJI BO OD 259 DEM ZA OSEBO. ODHODI VSAK PETEK IZ LJUBLJANE. V DVEH TERMINIH BOMO ORGANIZIRALI TUDI AVTOKOLONE Z ORGANIZIRANIM SPREMSTVOM. PONUDBA JE NAMENJENA ZLASTI SINDIKALNIM ORGANIZACIJAM, KI ORGANIZIRAJO LETNI ODHODI ZA SVOJE SODELAVCE.

Informacija gostom Atrisa

PLAČILNI POGOJI: Ob potrditvi rezervacije zahtevamo plačilo 40% celotnega zneska. Pri odpovedi nad 15 dni pred odhodom za že rezervirani termin zaračunamo stroške poslovanja in nastale stroške; pri krajši odpovedi zaračunamo stroške in 30% celotnega zneska. Cene veljajo le za že v celoti plačane aranžmaje, če se te ne spremenijo za več kot 7%. Po vplačilu gostje prejmejo našo napotnico. Prosimo za pravočasno odpoved: najmanj 20 dni pred začetkom potovanja. Reklamacije v skladu s turističnimi uzancami razrešujemo sporazumno.

ATRIS je povsod, kjerkoli ste, Metod Zalar, direktor borze

Ali se obeta trajna gospodarska rast?

Piše: Franci Križanič

Sredi leta 1992 je začela gospodarska dejavnost na Slovenskem počasi naraščati. Rast se je v prvi polovici lanskega leta ustavila in se po petmesečnem hitrem upadanju (od februarja do junija) julija lani zopet obnovila. Naša industrijska produkcija je bila v juniju 1993 še 5% pod primerljivo predlansko ravni, decembra pa že za enak odstotek nad njo. Če bo Slovenija letos uspelo izvesti spremenjen način finansiranja podjetij (s privatizacijo), odpraviti indeksacijo (s socialnim paktom) ter vsaj omejiti dolžniško krizo (s sanacijo bank in »stečajnim zakonom«, ki regulira stečaje nesolventnih dolžnikov s prenosom terjatev upnikov v lastniške deleže prezadolženih podjetij), bo nadaljevanje gospodarske rasti v letošnjem letu in naprej odvisno od:

- rasti domačega in tujega povpraševanja po slovenskem blagu (domačega zaradi rasti dohodkov in povečanja osebne porabe, znižanja obresti ter povečanja gospodarskega optimizma in rasti investicijske porabe ali/in povečanja javne porabe, tujega pa zaradi hitrejšega zniževanja deviznega tečaja tolarja skupaj z rastjo cen v državah kupcev našega blaga in storitev od inflacije v Sloveniji);

- rasti naše produktivnosti oziroma zniževanja stroškov na enoto izdelka (zaradi dosti večjih zmogljivosti od dejanskega obsega proizvodnje se produktivnost pri nas povečuje že pri sami rasti produkcije, ker se na ta način ob danih fiksnih stroških samodejno znižujejo skupni stroški, potrebni za posamezen izdelek oziroma storitev);

- uspešnega odstranjevanja »ozkih grl« (v Sloveniji bo z rastjo obsega gospodarke dejavnosti verjetno najprej začelo primanjkovati elektrike, pozneje pa se bodo kot ovira rasti pokazali še: sorazmerno nerazvita cestna, železniška in telefonska nadgradnja);

- rasti izvoza, s katerim bo zagotovljena zadostna prekrbna z devizami za nemoteno finansiranje rastočih gospodarskih aktivnosti neizogibno potrebnega povečanja uvoza;

- rasti in ustreznega nalaganja prihrankov za finansiranje gospodarski rasti potrebnih (za povečevanje zmogljivosti) in primernih (za prilaganje gospodarske strukture spremenljajočim se razmeram na domačem in svetovnem trgu) investicij;

- rasti kulturne ravni, znanja in ustvarjalnosti slovenskega prebivalstva, potrebnih za proizvodnjo novih vrst dobrin in pridobivanje novih komparativnih prednosti.

Če kateri od omenjenih pogojev ne bo izpolnjen, se bo predlani (sredi leta) začeta in lani (med februarjem in junijem) prekinjena gospodarska rast na Slovenskem slej ko prej končala in zopet bomo zabredli v stagnacijo. Najprej utegne negativno vplivati nezadostno povpraševanje (zaradi rasti davkov in neaktivne tečajne politike). Če do tega ne bo prišlo, bo naslednja možna ovira pojav omenjenih »ozkih grl«. Končno pa bodo kot omejitve gospodarske rasti na Slovenskem nastopile mmorebitne nezadostne gospodarske zmogljivosti: pomanjkanje deviznih sredstev, prihrankov in znanja.

Ne glede na omenjene pogoje lahko nadaljevanje gospodarske rasti in z njo začetek povečevanja zaposlenosti ter povratek blaginje na Slovenskem prepreči tudi morebiten »polom« pri nameravanih in leta 1994 izvajanih spremembah našega gospodarskega sistema, t.j. propad privatizacije, nemožnost deindeksacije in nadaljnja rast prezadolženosti našega gospodarstva po eksponentni funkciji obrestno obrestnega računa.

**Priročnik za vsakogar,
ki ga kakorkoli zadeva privatizacija
družbenega kapitala v Sloveniji**

GOJKO STANIČ: MOJE DELNICE

Iz vsebine knjige:

Izbira pravnoorganizacijske oblike družbe; Lastni in tuji kapital; Delnice; Vrste delnic; Osnovni vložki in poslovni deleži; Partnerstvo – osnova modernega podjetništva; Notranji delničarji kontrolirajo družbo; Delovno razmerje in delničarstvo; Upravljanje delniške družbe; Divja privatizacija; Način zbiranja denarja za managersko-delavski odkup; Tuji lastniki slovenskih podjetij.

Cena knjige 2.500 SIT + 5-odstotni prometni davek: 2.625,00 SIT.

Naročite jo lahko tudi pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefon 321-255, telefaks 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) knjigo Gojka Staniča MOJE DELNICE. Naročeno mi (nam) pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Račun bom(o) plačal(i) v zakonitem roku.

Ind. kupcem pošiljamo po povzetju.

Žig

Podpis naročnika

NE ŽIVI SE SAMO OD LEPIH BESED

Sprva, takoj po osamosvojitvi, je bilo v našem življenju več blišča kot senc, zdaj pa so sence blišče že povsem prekrile. Demos je ob povabilih ljudem, naj glasujejo zanj, obljubljal mleko in med, pa se zatem kaj hitro notranje razkrojil, saj od obljub ni veliko ostalo. Ni možno živeti le od lepih besed: ljudje terjajo delo in kruh, a z obojim tako prejšnje kot sedanja vlada na moč skopari. Namesto da bi čimprej poiskala izhod iz hude gospodarske krize (tudi s sopodpisom socialnega dogovora s sindikati in gospodarsko zbornico, kako iz nje) le gasi, kjer med ljudmi najhuje kipi. In tako smo Slovenci tam, kjer smo, v globoki gospodarski, vse hujski socialni stiski. Brez pravega upanja, da bo že kmalu bolje. Zavedeli smo se le vzrokov, zakaj je tako. In njihovih posledic.

Najhujsi udarec: izguba manj zahtevnih trgov

Vzroke sedanjega gospodarskega zastoja Slovencem še najbolj plastično razkriva Bajtov inštitut. Tako je ob koncu leta 1993, že pred parlamentarno viro, o »proračunskem memorandumu«, dognal, da je obseg proračunskih težav, ki jih je povzročil razkroj (notranjega) trga na območju bivše Jugoslavije, štiri do šestkrat večji od dveh, v ekonomski zgodovini najbolj skrajnih primerov tega problema: Nemčije v času plačevanja reparacij po prvi svetovni vojni in Brazilije v času skokovitih podražitev nafte v sedemdesetih letih. Odzivanje v Sloveniji na ta ekonomski udarec pa je zelo podobno, kot je bilo takrat tam, saj je nemško in brazilsko gospodarstvo »problem« odlagalo z zadolževanjem v tujini, slovensko pa se »zadolžuje« pri prihodnjih rodovih. Kakšen je bil v nemškem in brazilskem primeru konec varljivega (nezdravega) vzpona, je znano, pri nas pa ni politične volje, da bi ravnali drugače.

Da bi lahko ocenili, kako velik gospodarski udarec je za Slovenijo pomenila izguba »južnih trgov«, velja vedeti naslednja dejstva.

Slovensko gospodarstvo je še leta 1988 na območju bivše Jugoslavije (izven Slovenije) ustvarilo 25 odstotkov vseh prodaj, kar je tedaj pomenilo skoraj 75 odstotkov narodnega dohodka. Leta 1991 je delež prodaj padel na

17,3 odstotka ali 53,2 odstotka narodnega dohodka, leta 1992 pa je delež narodnega dohodka zdrsnil že pod 22 odstotkov. Izgube trgov v drugih nekdanjih republikah bi nas ekonomsko močno prizadela tudi, če bi slovensko gospodarstvo prodajo naglo preusmerilo v tujino, saj je bila na domačem (jugoslovanskem) trgu dražja, leta 1988 za približno 15 odstotkov. Dodatni, daleč največji problem pa je povzročilo dejstvo, da nekaterih »nemskih« izdelkov ni (bilo) moč prodati nikamor drugam, saj pri njih ne gre samo za nižjo ceno v tujini, temveč tudi za nekonkurenčne tehnične lastnosti in kakovost.

Celo v primeru, če bi bila vsa proizvodnja, ki je bila namenjena jugoslovanskemu trgu, »menjalna«, bi bil »proračunski« primanjkljaj tolikšen, kot je bil v Nemčiji v začetku plačevanja vojne škode ali v Braziliji do drugega naftnega šoka.

Namesto dela in zaslužka – različne miloščine

Razumljivo, da se takšen upad gospodarske moči Slovenije v zadnjih treh letih krepko pozna tudi v žepih (še) zaposlenih.

Približno polovica delavcev že sedaj dobiva komaj nekaj več kot zajamčeno plačo (od začetka letošnjega leta je bruto zajamčena plača 26.500 tolarjev), nekateri pa celo manj, zato jih vsako zmanjšanje osebnih dohodkov še bolj približa pragu revščine. Kot smo se dogovorili v Sloveniji, je prvi prag revščine zajamčena plača, življenjski standard ljudi pa merimo tudi s košarico življenjskih potrebščin. Prihodki nekaterih, ki dobivajo pokojnino, nadomestilo ali invalidnino, so navadno še nižji od plač, celo manjši od zajamčene plače. Drugi celo po zakonu ne morejo dobiti več kot 70 odstotkov zajamčene plače.

Država se na nizke prejemke prebivalcev odziva tako, da zvišuje posameznike in družinske dohodke z dodatki in različnimi vrstami pomoči. Če bi izločili enkratne dodatke, večkratne prejemnike in naključne sopotnike, tovrstno pomoč dobiva dvesto do tristo tisoč prejemnikov, kar je deset do petnajst odstotkov prebivalstva. Toliko bi bilo revežev, če bi pomoč in dodatke dobivali samo ti. Vendar prag revščine ni jasno določen, zato ni pri-

merno, da vse, ki ga ne presežejo, prištevamo za reveže.

Revščina je relativen pojav. Normalno razslojena družba jih med tistimi, ki prejemajo tekoče dohodke, priznava do deset odstotkov. V tem primeru bi bilo v Sloveniji okrog 110 tisoč revežev, prag revščine pa bi bil precej nižji. Prihodek spodnje desetine prejemnikov tekočih dohodkov je približno petnajst do dvajset odstotkov povprečne plače. Toliko država namenja pridobitno nezmognim in najhuje socialno ogroženim, ki nimajo ne svojcev ne drugih virov dohodka, ne premoženja. Takšnih »občinskih revežev«, je v Sloveniji okrog 30 tisoč. Z deset tisoč tolarji se resnično da preživeti samo ob pomoči drugih – s solidarnostjo, dobrodelnostjo in človekoljubnostjo (civilna družba – Rdeči križ – Karitas).

Kaj storiti, kako ukrepati, da bi se Slovenija čimprej izklopala iz hude gospodarske in socialne stiske? Vlada je za zdaj stegnila le kazalec in pokazala na pokojnine, socialne izdatke in še na kaj, kjer da bi bilo moč kaj prihraniti za nenasitni proračun. O kakšnem razvojnem programu se ji ne zdi vredno razmišljati ali izgubljanje besed. Tako le (kar naprej) ugotavlja: pokojnine da v Sloveniji pogoltnete toliko denarja, da se mnogi zaposleni (upravičeno?) sprašujejo, kako bo sedanja generacija mladih v prihodnosti sploh lahko odplačala vse svoje obveznosti. In še: težko bi kje v razviti Evropi našli toliko brezposelnih, ki prejemajo nadomestila, hkrati pa imajo delo. To jim omogočata siva ekonomija in delo na črno.

Pa smo takoj pri obdavčitvah, krčenju socialnih pravic in kar je še takšnih znanih prijemov za zniževanje življenjske ravni zaposlenih. Vlada »se gre« politiko »zategovanja pasu« večine državljanov, hkrati pa ne kaže nikakršne volje (morda zaradi medstrankarskega kupčkanja z ministrskimi stolčki – tudi moči ne), da bi stopila na prste ljudem, ki sedanje pravne praznine (luknje v zakonih) pridno izkoriščajo za špekulacije, kraje še nepokradenega, za bogatenje.

Da ne? Kaj pa parlamentarne komisije za preiskave afer?! bo morda zdaj kdo vzklilnik.

Kot da bi ne bilo že od vekomaj znano (že iz rimskih časov), da si je oblast takšne komisije izmišljala vselej le v primerih, ko ni hotela priti »stvari do dna«.

V. B.

VARNOST PODJETJA Z VODSTVENE PLATI

V tem tednu je bil v Ljubljani 4. mednarodni sejem Varnost-Security, sejem varovanja objektov, premoženja in oseb. Ob tem dogodku objavljamo prispevek Pavleta Čelika o knjigi »Varnost podjetja«, ki je nedavno izšla pri založbi Viharnik. Napisal jo je dr. Milan Vršec, docent na Višji šoli za notranje zadeve.

Lastnik sredstev za proizvodnjo, kot smo navajeni reči, je bil v vsej zgodovini prvi poklican, da je poskrbel tudi za varnost tega premoženja. Pri nas je s podraževanjem prevzela to nalogo država sama. Najbolj pomembne tovarne je sprva čuval celo korpus narodne obrambe (KNOJ), nato pa je to poslanstvo prevzela industrijska in zavodska milica. Z umikanjem države s tega področja se je tudi skrb

za varnost lastnine prenašala na vodstvo obratov. Ponekod so organizirali lastno službo varovanja, sčasoma pa so nastala družbena podjetja, ki so za druge opravljala varnostne storitve. Največje je bilo podjetje »Varnost« iz Ljubljane, ki je vzpostavilo svoje podružnice po skoraj vseh Sloveniji. Na podobnih nalogah je delalo več tisoč zaposlenih. Danes vlogo takih varnostnih podjetij vse bolj prevzemajo zasebna podjetja in nastala je posebna zbornica poklicnih varnostnih služb. Lahko bi rekli, da so tovrstna podjetja pri nas nekakšna moda.

Vse bolj pa prevladujejo spoznanja, da ne gre le za varovanje podjetij, ki ga opravljajo čuvaji. Ne, varnost ima dosti širšo vsebino in je pomemben dejavnik za učinko-

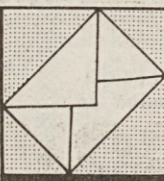
vito in uspešno poslovanje. Danes, ko večji del nekdanje družbene lastnine prehaja v zasebne roke, bo skrb za varnost podjetij vseh vrst večinoma postala stvar vodenja, saj bo država posegla le v nekaterih primerih. Drugače rečeno, varnost postaja sestavina vodenja podjetij. Vodilni morajo poznati vse razsežnosti te naloge in njen vpliv na poslovanje podjetja. Zato pravimo, da nastaja potreba po tovrstni stroki, ki bi svetovala, nudila potrebna znanja in raziskovala stanje na tem področju.

Številnih plati novega pri varovanju premoženja se je lotil dr. Milan Vršec, docent na Višji šoli za notranje zadeve v Ljubljani. Objavil jih je v knjigi »Varnost podjetja«, ki je nedavno izšla pri založbi

Viharnik. Delo je rezultat pisčevega večletnega raziskovanja teh vprašanj ter študija domače in tuje literature. Posvetil jim je tudi svoje magistrsko in doktorsko delo. Obsega nad tristo strani, vsebinsko pa je razdeljeno na devet poglavij. Osrednje mesto je dano trem področjem, in sicer organiziranosti varnostnega sistema podjetja, vrednotenju stroškov in koristi, ki jih daje taka zaščita, in varnostnemu svetovanju. Lahko bi rekli, da je pisec napore usmeril zlasti v potrjevanje spoznanja, da je stroškovna plat celovitega varovanja pod rezultati, ki se pokažejo po krajšem ali daljšem roku poslovanja podjetja.

Delo je prišlo na naš knjižni trg ob pravem času in bo lahko zelo koristen pripomoček za lastnike podjetij ali za tiste, ki jih v njihovem imenu vodijo. Določen pomen ima lahko tudi za sindikalne zaupnike ali vodstva sindikalnih organizacij, ki delujejo v podjetjih: oboroženi s takim znanjem bodo uspešneje sodelovali pri upravljanju.

Pavle Čelik

**PREJELI
SMO**

Obrtniki protestirajo

Obrtna zbornica Slovenije se je v skoraj ves mesec trajajočih pogovorih z ministrstvi za finance, gospodarske dejavnosti in ekonomske odnose (njeno vodstvo se je sestalo tudi z ministrom Gasparijem in Tajnikarjem) uspela dogovoriti za rešitev večjega števila obrtniških zahtev glede zakona o dohodnini, zakona o posebnem davku na določene prejemke, predloga zakona o agenciji RS za plačilni promet, nadziranje in informiranje, obrtnega zakona, pravilnika o priglasitvi samostojnih podjetnikov, zakona o prometnem davku, problematike zunanjetrogovskega poslovanja itd.

Tako bodo obrtniki, na primer, lahko še naprej neomejeno razpolagali s svojo gotovino (predlog zakona o agenciji RS za plačilni promet, nadziranje in informira-

nje jim je to prepovedoval). Se naprej bodo lahko imeli tudi osebna vozila kot osnovna sredstva. V tem primeru jim bo država priznala 70% stroškov (taksistom in rent-a-car pa 90%). Če bodo imeli stroškov več, pa bodo morali to dokazati. Med osnovna sredstva se bo knjižil tudi lizing vozil. Trgovcem pa naj bi ministrstvo tudi olajšalo izpolnjevanje prevzemnih dokumentov.

Po zagotovilih ministrstva za finance naj bi bile dogovorjene rešitve v kratkem objavljene v Uradnem listu oziroma v ustreznih tolmachenjih.

Žal pa zaradi vztrajanja ministrstva za finance pri neracionalnih rešitvah niso uspeli najti smiselnih, strokovno utemeljenih rešitev glede zelo pomembnega vprašanja – pravilnika o vodenju poslovnih knjig, ki jih mora po novem voditi samostojni podjetnik posameznik. Pravilnik, ki je samostojnim podjetnikom posameznikom predpisal dodatne, precej zahtevnejše in po trdnem prepričanju obrtne zbornice nepotrebnne evidence, v občinah sprožal najrazličnejših oblik množičnega protestiranja.

Ministrstvo je sicer pristalo na delno rešitev, po kateri bi obrtniki, ki ne zaposlujejo in ne presežajo 10 milijonov prihodkov, vodili knjige po starem, vendar lahko ta rešitev zadovolji le manjši del obrtnikov.

Obrtna zbornica Slovenije zato sporoča, da bodo o njenih nadalj-

njih korakih prihodnji teden na skupnem sestanku odločali predsedniki vseh območnih (občinskih) obrtnih zbornic.

S to svojo odločitvijo je Obrtna zbornica Slovenije seznanila ob pristojna ministra in tudi predsednika vlade dr. Janeza Drnovška.

BO SLOVENIJA NAJVEČJI TRGOVINSKI PARTNER HRVAŠKE?

Ali bo Slovenija za Hrvaško v letošnjem letu ponovno postala največji zunanjetrgovinski partner? Leta 1992 je bila Slovenija še prvi partner v trgovanju s Hrvaško, lani je padla na tretje mesto za Italijo in Nemčijo. Menjava se letos lahko poveča, je napovedal hrvaški ambasador v Sloveniji Miljenko Žagar in dodal, da bo k temu največ prispevala menjava na načelih svobodne trgovine.

brez carin in drugih dajatev. Sicer pa neki znaki že kažejo, da utegne Slovenija v resnici v letošnjem letu postati najpomembnejši partner Hrvaške. Januarja je Hrvaška prodala Sloveniji za 25,8 milijona dolarjev blaga, kupila pa ga je za 25,4 milijona. Pri tem pomeni delež trgovanja s Slovenijo v Hrvaškem izvozu 19%, v uvozu pa 18% vsega izvoza oziroma uvoza.

B. R.

BLED: HOTELI PREMOREJO 2500 LEŽIŠČ, GOSTOV PA LE 250

Na Bledu so že veliko postorili, da bi se njihovo turistično gospodarstvo znova postavilo na noge in da bi bilo tako kot pred leti, ko je bilo tu vedno veliko petičnih tujcev. Blejski hoteli, lokali, igralnica in še mnogi drugi so živeli predvsem od tujkega turizma, zato pa toliko manj od domačega. Vemo zakaj. Za nas so bili bolj sindikalni počitniški domovi, pa še ti so bili za marsikoga predragi.

Kljub naporom hotelirjev in mnogih njihovih sodelavcev, da bi v tem mikavnem turističnem kraju spet dobro prodajali svoje zmogljivosti, jim to ne gre od rok. Turistov je tu le za vzorec, veliko premalo tudi za golo preživetje.

Blejci pravijo, da je zato kriva zelena zima, pa tudi bližina krvavih spopadov. Res je, zima je bila tako mila, da so na gladini jezera prišli na svoj račun le labodi in pisane račke. O ledu in drsalcih ni bilo ne duha ne sluha. Zaradi razmeroma visokih temperatur tudi z umetnim snegom ni bilo nič. Pa tudi tujcev, ki so včasih tako zvesto polnili blejske hotele, ni bilo in jih noče biti od nikoder. Ne vedo, da je Slovenija mirna in obnem varna država. Ali pa hočejo biti v vsakem primeru zelo daleč od balkanske vojne vihr. Kdo ve?

Dejstvo je, da mnoge odganja že sama misel na morijo. In kdor ima polne žepe, si ponavadi želi privoščiti vsaj dober spanec. Bled pa potrebuje

prav te ljudi, namreč goste s polnimi žepi.

Blokirani računi, denarja za plače od nikoder

Skratka, razlogov za zaskrbljenost turističnih delavcev v tem kraju je veliko. No, letni prazniki so sicer prinesli nekaj cvenka, ki pa je že takoj v januarju, ko je bilo treba odriniti za najnujnejše,

kajpak tudi za plače, kaj hitro pošel. Podjetja so nelikvidna. Denarja ni, tudi za osebne dohodke ne. Gre, po domače povedano, za biti ali ne biti oziroma za goli obstanek.

Zato je Sindikat delavcev gostinstva in turizma Slovenije te dni poskrbel za pogovor med predstavniki blejskih gostinsko-turističnih organizacij, izvršnega sveta skupščine občine Radovljica, sindi-

kalnih delavcev in ministrice za delo, družino in socialne zadeve, gospo Jožico Puhar. Treba je bilo namreč poiskati izhod, saj bi nadaljnje odpuščanje delavcev pomenilo dokončni zlom prenekaterega turističnega podjetja na Bledu. Takoimenovanih presežnih delavcev tu ni več. V primerjavi z letom 1990 je skoraj za tretjino manj zaposlenih oziroma le še 635 ljudi.

Pogovor v Grand hotelu Toplice za spremembo ni bil zapravljanje časa in denarja. Vlada bo gostinsko-turističnim organizacijam priskočila na pomoč. Slika: S. B.

»Pred leti smo kar 90 odstotkov dohodka ustvarili s tujimi gosti, po osamosvojitvi pa ni bilo več pravega povpraševanja po naših zmogljivostih,« pravijo Blejci. »Lani smo sicer zabeležili 219.000 prenočitev, od tega 70 odstotkov na račun tujih gostov, vendar celoten promet ni bil polovico tolikšen kot leta 1990. Pred štirimi leti smo imeli v mesecu januarju kar 30.000 prenočitev, torej 1.000 na dan, sedaj le četrtno toliko. Januarske plače smo sicer imeli, za februarske pa ni denarja. Naši računi so blokirani...«

Z 10-odstotno zasedenostjo zmogljivosti je res težko preživeti. Menda je bilo že veliko povpraševanja za velikonočne

analizacijskih postopkov ne bo še tako kmalu konec, saj je veliko zavlačevanja. Tudi načrtne. To pa povzroča delavcem še dodatne skrbi, saj ne morejo priti do nujno potrebnih posojil. Ni kaj, lastnini, ki ni »ne tvoja ne moja«, se slabo piše. Kot vedno in povsod.

V teh zares ne rožnatih razmerah je ljudi na Bledu najbolj strah, da bodo dejali zbogom tudi delavci, na katerih pravzaprav sloni vsa gostinsko-turistična ponudba. Če bi namreč prišlo do tega, bodo potrebna dolga leta, da bi vse skupaj znova postavili na noge. Brez strokovnjakov tudi v tej panogi ne gre. Zato jih je treba zadržati. Za vsako ceno. Podobno meni tudi Jožica Pu-

Ministrica Jožica Puhar: »Prednost imajo izobraževalni programi. Denar za to je, kar gre vsekakor izkoristiti...« Slika: S. B.

praznike, pa so napovedi o vojaških akcijah nad Bosno prestrašile tudi najbolj pogumne. Podobno je bilo pred pustom. Najprej veliko povpraševanje, potem pa spet prazne roke. Na Bledu pravijo, da se imajo mnogi turisti, ki vendarle pridejo v Slovenijo, za prave heroje in pustolovce. Žal...

Mora, ki spominja na Damoklejev meč

Pa še nekaj je, kar močno greni življenje blejskim turističnim delavcem. Denacionalizacija. Ne gre in ne gre jim v račun, da so se desetletja odpovedovali boljšemu kruhu, ker so zaslužek vlagali v posodabljanje svojih zmogljivosti, da bi bilo nekoč konec zategovanja pasov, sedaj pa se morajo čez noč odpovedati vsem dolgoletnim sadovom garanja, odpovedovanja in trdega dela ob petkih in svetkih. To je mora, ki spominja na Damoklejev meč, pravijo gostinci.

Problem je seveda tudi v tem, ker omenjenih denaci-

har, ministrica za delo, družino in socialne zadeve.

»Turistično gospodarstvo je za našo državo velikega pomena, zato ni dvoma, da je potrebno v primerih, ko gre za preživetje, priskočiti na pomoč. In v primeru Bleda bo naše ministrstvo pomagalo. Ob tem pa bi opozorila na takoimenovane izobraževalne programe, ki imajo prioriteto. Denar za to je. Mislim, da je pametno možnost izkoristiti, saj je med 600 delavci gotovo precej takih, ki so potrebni takšnega ali drugačnega izobraževanja ali prekalifikacije. Lepa možnost, ki je ne gre zavreči,« je na pogovoru z blejskimi turističnimi delavci poudarila ministrica Jožica Puhar.

Na omenjenem sestanku nikakor ni šlo za zapravljanje časa in denarja. Skupna ugotovitev je namreč bila, da blejsko turistično gospodarstvo dejansko potrebuje pomoč, da bo preživelo in znova uspelo napolniti svoje mikavne zmogljivosti. Andrej Ulaga

POSPEŠIMO ZAPOSLOVANJE

»Ob 150000 nezaposlenih bi morala vlada izkoristiti vsako priložnost, da pospeši zaposlovanje. Namesto tega ga z zakonodajo celo ovira,« meni Marta Turk, podjetnica in predsednica Gospodarskega interesnega združenja »Podjetnost«, ki za zdaj združuje 60 malih podjetnikov v vseh koncih Slovenije. Marta Turk ima nekaj zamisli, kako bi lahko pospešili zaposlovanje, ne da bi vlada za novo delovno mesto porabila več denarja, kot jo zdaj stane nezaposleni delavec.

Težave povzročata politika zaposlovanja in davčna politika, meni Marta Turk. »Na podlagi naših raziskav ter naših in drugih izkušenj bomo že v kratkem ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve predlagali povsem konkreten korak, s katerim bi ministrstvo učinkoviteje podprlo zaposlovanje. Ugotovili smo namreč, kakšnih kadrovskih profilov največ primanjkuje v malem gospodarstvu. To je, na kratko povedano, kader, ki bi prevzel v roke vodenje malih podjetij: manjka nam menedžerjev za mala podjetja, ni mogoče najti izšolanih poslovnih sekretarjev, ni dovolj pravih komercialistov itd. Zato smo ministrstvu za delo predlagali, naj nam pomaga sfinasirati štirimesečne tečaje, denimo za poslovne sekretarje, v katerih bi za tako deficitaren poklic lahko izobrazili precej primernih ljudi, ki zdaj iščejo službo. Za zdaj sicer imamo zasilno rešitev, vendar bi želeli, da ministrstvo najde stalen način za finansiranje takih izobraževalnih programov. Ne gre pa seveda samo za poslovne sekretarje, gre tudi za to, da se v takih tečajih prekvalificirajo tudi drugi iskalci dela. Naše združenje je združilo nekaj kapitala v ta namen v mentorskem projektu TRIS, ne more pa takšne akcije širše zastaviti brez dodatnega vira finansiranja.«

Na ministrstvo za gospodarske dejavnosti bo »Podjetnost« poslala pobudo, naj pomaga preprečiti posledice zakonodaje na zaposlovanje. Gre za takoimenovane samozaposlene, ljudi, ki odprejo firmo (tudi obrt) in v njej delajo sami.

Po novem bo mnogim zakonodaja preprečila, da bi registrirali podjetje ali obrt, čeprav so nekateri že vrsto let uspešni v svoji dejavnosti in so se potrdili na trgu – samo zato, ker nimajo predpisane izobrazbe. Takšen podjetnik

mora po zakonu zaposliti nekoga z ustrežno kvalifikacijo oziroma izobrazbo. To pa je nerealno pričakovati, kajti mnogi nimajo dovolj dohodka, da bi zaposlili še koga. Vse to ni smiselno,« pravi Marta Turk in nadaljuje: »Raje tem ljudem postavimo rok, do katerega morajo pridobiti zahtevano stopnjo izobrazbe, podjetje pa naj registrirajo. Če so že »stari« obrtniki, naj jim preregistracija v podjetnika-posameznika steče avtomatično, predpiše pa naj se rok, do katerega naj prinesejo dokazila o izobrazbi. Za marsikaj poklic je mogoče primakniti manjkajočo stopnjo izobrazbe v nekajmesečnih tečajih. Te pa je seveda treba organizirati, pridobiti predavatelje, izpitno komisijo, denar... Rok, ki je zdaj postavljen, konec maja letos, pa bo za marsikoga prekratek in iz nekaterih občin že prihajajo svarila, da bo kar lepo število malih podjetnikov ali obrtnikov ob tako togi zakonodaji prisiljen vrtni dovoljenja.«

Nesmiselno se zdi tudi predpisati, da imajo pri zaposlovanju prednost delavci, ki so na seznamu iskalcev zaposlitve vsaj dve leti. Toda tako je predpisano in podjetnikom, kot je Marta Turk, se zdi, da dela država ljudem in sebi škodo. Sebi zato, ker zato izda več sredstev za socialno, ljudem, ker jih prisili k daljšemu odmoru, podjetnikom pa, ker si ne morejo izbrati kadrov po željah. Poleg tega tisti, ki so dlje časa brez redne zaposlitve, najdejo delo na črno in taki se neradi odrečejo statusa brezposelnega (in podpora) ter zaslužku v zameno za večino dokaj slabo plačano redno delo.

Tisti, ki pa šele prihajajo na sezname zavodov za zaposlovanje ali na sezname delovnih presežkov, so še pod hudim stresom, vsi pa bi takoj sprejeli delo. Take, še vse zagnane za delo, zakonodaja

pošilja na rep vrste nezaposlenih,« pravi Marta Turk. »Tako ne gre. Vztrajamo, da bi bili delodajalci oproščeni plačila prispevkov in dajatev za eno leto. Tako podpirajo zaposlovanje celo vzhodnoevropske države...«

Podjetniki, zbrani v »Podjetnosti« zelo podpirajo tudi projekt tako imenovanega »certifikatnega izobraževanja« podjetnikov. Veliko podjetnikov je namreč predvsem tehnično dovolj izobraženih, skratka, obvladujejo proizvodnjo, ne pa v enaki meri tudi ekonomske plati podjetništva.

»Taki bi, kot smo ugotovili, zelo radi opravili kak tečaj, denimo pol- ali enoletnega, in tudi nosili večino, če že ne vse stroške v zvezi z njim. Toda na koncu bi morali dobiti v roke listino, ki bi potrjevala in na trgu priznavala pridobljeno znanje,« meni Marta Turk. »To je ena od pobud, ki jih bomo dali ministrstvu za šolstvo.«

Boris Rugelj

Marta Turk: Če bi se le desetina brezposelnih lahko samozaposlila, bi vlada morala storiti vse, da bi jih k temu spodbudila

Piše: Vlado Babič

Pismo iz Beograda

Dušanov most

Velikosrbi jo imenujejo »Južna Srbija«, Grki v najboljšem primeru »Republika Skopje«, Bolgari govore o svoji zahodni pokrajini, Albanci upajo na razširitev svoje države do Vardarja. Združeni narodi jo priznavajo kot »Bivšo jugoslovansko republiko Makedonijo«, prijatelji pa kot »Republiko Makedonijo«. Grški in srbski politiki govore o medsebojnih dobrososedskih odnosih. Pri tem namerno ne omenjajo države, ki se je trmoglavo znašla ravno med njimi. Srbija ne samo, da ne prizna Makedonije, ampak izkorišča srbsko pravoslavno cerkev in srbsko manjšino za pritisk na Skopje.

Drugeče pa pritiskajo na Makedonijo tisoči srbskih državljanov iz južnega dela Srbije. V kilometrskih kolonah čakajo ure na meji, da bi v Makedoniji vsaj malo omilili svojo revščino, pomanjkanje in sankcije. Ko prečkajo mejo, zagledajo doma že pozabljene črpalke z vsemi vrstami goriva in polne prodajalne z dostopnimi cenami. V primerjavi z nepovabljenimi gosti s severa zdaj dobro živijo Makedonci z nelagodjem spremljajo na-

val pripadnikov »nebeškega naroda«, ki se tebi nič, meni nič ukvarja z navadnim tihotapstvom ali preprodajanjem blaga.

Prijateljica, beogradska Makedonka, mi je pripovedovala o svojih vtisih po vrnitvi iz Skopja. Njen prijatelj, ki je tudi, vendar še prej izgubil delo, ji je želel pokazati, kakšno je zdaj središče Skopja. Ugotovila sta, da so ga zavzeli prišleki iz Srbije, ki razkazujejo vse, kar jim je ostalo od premoženja. Posebej priljubljen in tudi primerno obiskan je most preko Vardarja, imenovan po velikem carju Dušanu, katerega država je segala do Soluna. Od strani sta spremljala trgovanje. Pozornost jim je vzbudila lepo oblečena gospa, ki je večkrat potegnila iz potovalke usnjen komplet, ga kazala možnim kupcem in ga, težko sklanjajoč se, spet shranjevala v torbo. Začela sta se pogovarjati z njo, ne zaradi oblačila, ki je bilo naprodaj, pač pa, da bi kaj zvedela o njej. Zvedela sta, da je lekarnarka iz Niša, povedal pa je tudi, kako slabo zdaj živijo v Nišu. Zato je prisiljena prodati skoraj nov usnjen komplet, ki ga je nosila samo na hčerkinini svatbi. Med pogovorom je še večkrat pokazala oblačilo mimoidočim, mukoma se sklanjajoč do torbe. Moja prijateljica jo je vprašala, kaj meni, kdo je kriv, da je prisiljena razprodajati stvari, da bi kupila hrano. Je morda jezna na koga, ali zaradi vsega tega morda ne zameri Miloševiću? Ko je slišala ime Milošević, je naša lekarnarka kar zasijala. Začela ga je na vse pretega hvaliti, poudarjala, kako ga ona obožuje zato, ker je dvignil Srbijo na noge, in zato, ker nam cel svet nič ne more. On je naše sonce, on je prvi zagotovil Srbiji, da se ji ne bo treba klanjati, je na koncu rekla zmagoslavno.

Nato sta prijateljica in njen prijatelj samo odšla, zmedena, ne da bi jo pozdravila. Samo ozrla sta se še na Dušanov most z gospo, ki se ne bo klanjala.

Piše: mag. Aleksej Cvetko

Beneficirana zavarovalna doba (3)

Zaton beneficiranih ugodnosti

Ob upoštevanju vseh poznanih dejstev se kar samo po sebi postavi vprašanje, ali je v današnjih gospodarskih in družbenih razmerah zavarovalna doba, ki se šteje s povečanjem, sploh potrebna. Vprašanje je sicer zaradi nejasnosti v našem pravnem sistemu lahko zaenkrat samo retorično, saj kljub nekaterim naporom še vedno nimamo določene ustrezne socialne politike; zato danes tudi še ne more biti pravega odgovora nanj. Verjetno pa je dejanskemu stanju bližje ugotovitev, da niti v sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja niti v sistemu socialne varnosti, ki jo je treba zagotavljati delavcem, ni potrebe po ohranjanju instituta zavarovalne dobe, ki se šteje s povečanjem.

Institut je bil morda pogojno še potreben v prejšnjem, gospodarsko in razvojno šibkejšem obdobju, ko zastarela tehnologija in pomanjkanje sredstev nista omogočala realizacije vrste drugih, zakonsko že predvidenih ukrepov za ohranjanje zdravja in delovnih zmoglosti delavcev. Vendar je institut že tudi takrat povzročal predvsem to, da odgovorni, danes bi to bili delodajalci, takrat pa je bila celotna družba, zavestno niso spoštovali predpisov iz varstva pri delu in možnosti, ki so jim ves čas bile na razpolago.

Če se bomo odločili, da je institut zavarovalne dobe, ki se šteje s povečanjem, tako pomemben in potreben, da ga bomo obdržali tudi v bodoče,

taka odločitev samo pomeni, da bo celotna družba še naprej obremenjena s pokrivanjem stroškov, ki bi jih za varstvo svojih delavcev morali v celoti prevzeti predvsem delodajalci.

Jasno je namreč, da prispevki, ki se plačujejo zato, da se zavarovancu lahko priznajo pravice iz naslova zavarovalne dobe, ki se šteje s povečanjem, še zdaleč ne morejo pokriti vseh stroškov, ki nastajajo s priznanjem te pravice.

Institut, ki nekaterim omogoča pridobitev pravice do pokojnine, pa naj bo ta invalidska, predčasna ali starostna pod ugodnejšimi pogoji kot drugim, pa tudi že samo zaradi dejstva, da sploh ob-

staja v sistemu pravic socialnega varstva, med drugim povzroča nevarne negativne posledice, med katerimi ni najmanj nevarna nezainteresiranost organizacij in delodajalcev za uveljavitev boljših in predvsem cenejših rešitev za zaščito delavcev, ki delajo na pogojno težkih in zdravju nevarnih delih.

Pri tem je najbolj zanimivo, da izvajanje ustreznih ukrepov za zaščito in varnost delavcev pozitivna zakonodaja sicer omogoča, vendar se ti v praksi zelo redko ali nikoli ne uporabljajo. In to kljub stalnemu zatrdanju o skrbi za delavce in varnem delovnem okolju in večkrat zatrdanju, da je prav dosledno izvajanje varnosti pri delu, ki jo moramo v tej zvezi obravnavati v najširšem smislu, najcenejša in daleč najučinkovitejša oblika socialne varnosti delavcev.

Vse druge, sicer možne oblike varnosti, ki se izvajajo preko zdravstvenih, pokojninskih in invalidskih ali že čisto civilnih ukrepov (odškod-

nine), so lahko samo posledične, saj ne preprečujejo okvar zdravja, poleg tega pa so še večkratno dražje. To v celoti velja tudi za institut zavarovalne dobe, ki se šteje s povečanjem.

Iz povedanega sledi, da bi morali storiti vse, da institut zavarovalne dobe, ki se šteje s povečanjem, tudi v našem pravnem sistemu ne bi bil več potreben. Ni namreč nobenega razloga, da bi bil nedotakljiva, v preteklosti pridobljena pravica, za katero je danes v mnogih primerih možno ugotoviti, da omogoča predvsem nekakšno kompenzacijo za prenizke plače, to kompenzacijo pa nato s previsokimi prispevki za socialno varnost pokriva celotna skupnost.

Kljub temu pa se moramo zavedati, da instituta, ki se je uporabljal več kot 40 let, v nobenem primeru – tudi če ugotovimo, da ga res ne potrebujemo – ne bo možno odpraviti čez noč, ampak ga bo potrebno nadomestiti z drugimi ukrepi postopoma.

Institut zavarovalne dobe, ki se šteje s povečanjem je možno nadomestiti z vrsto učinkovitih ukrepov, ki lahko učinkujejo tudi na dolge roke, in to predvsem z doslednim izvajanjem zakonov o delovnih razmerjih (sem štejejo tudi kolektivne pogodbe), o varstvu pri delu, o zdravstvenem varstvu in o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, pravice nekaterih kategorij delavcev pa bo treba urediti še s posebnimi zakoni.

DAJ NAM DANES NAŠ VSAKDANJI KRUH – Z MASLOM

Stojim pred hladilno omaro v trgovini. Premišljuje, kaj moram kupiti, zraven mene pa starijša ženička nekaj menca in ne ve, kaj bi.

»Gospa!« zaslišim in nejevoljno pomislim, že spet ena, ki je doma pozabila očala.

»Gospa!« ponovi »ali bi mi povedali, če je to margarina in po čem je?« Ko pogledam, vidim, da v rokah drži zavitek masla.

»To je maslo! Puter, gospa!«

»A puter. Veste, slabo slišim! Pa očala sem doma pozabila! Ne, puter pa ne. Saj ne rečem! Puter je res boljši, ampak je predrag! No,

katero je pa potem margarina? Je tistole tam gor margarina?«

»Ja, to pa je margarina,« ji povem, Ona pa: »Saj ne zamerite ali ne? Povejte mi no, po čem pa je? Veste, saj pokojnino imam, ampak je majhna in moram paziti na vsak dinar. Saj ne boste verjeli, če vam povem, koliko ga imam!«

Nastevam ji cene margarine, ona pa vsa zbegana gleda. Rama, Sonce, Dobro jutro, Stoltni margarin, Guten morgen, 250 g 80 tolarjev, 500 g 114 tolarjev....

»Joj, gospa! Spet nič ne vem. Povejte mi rajši, katere je največ in je najcenejša?«

Tudi to ji povem, a ji svetujem: »Vzemite rajši tole! Samo trideset tolarjev je dražja, je pa boljša in mehkejša!«

»Jo boste lažje mazali!« Tako? Bi jo, ampak zdajle ne morem!« pravi. Do prvega je še daleč! Ampak prvega jo pa bom! Kako ste rekli, da se ji reče tej ta dobri? Si moram zapomniti! Ja, vse je novo. Včasih je bila najboljša tista v zlatem papirju.

In ko pridem iz trgovine, zagledam na reklamnem panoju napis: »Kar je dobro za vas, ni dobro za vaše mačke. Prava hrana za vaše prave, ki potrebujejo uravnoteženo prehrano! Pedigre pal. In malo nižje piše: »Vrnili vam bomo upanje in nasmeh. Le, pomislim, kjer je še ostanek predvolilnega plakata, piše: Pa še kruh z margarino naj bo zraven, če že z maslom ne more biti.

Ana

»TISOČ NOVIH PRIJATELJEV KNJIGE DE«

Spoštovani prijatelji, lani smo v ČZP Enotnost za Vas založili zbirko romanov in avtobiografskih pričevanj znanih slovenskih in tujih piscev. Njihova umetniška dela in pričevanja Vam želimo še bolj približati z nagradno akcijo »TISOČ NOVIH PRIJATELJEV KNJIGE DE«.

Vabimo Vas, da se dosedanjim prijateljem pridružite tudi Vi z vključitvijo v klub prijateljev knjige DE.

Vanj se vključite tako, da do 31. marca letos naročite vse knjige ali samo posamezno iz zbirke, ki Vam jih podrobneje predstavljamo.

V aprilu 1994 bomo izmed »prijateljev knjige DE« izžrebali 27 nagrajencev.

Nagrade: 1. 200.000 SIT; 2. dve nagradi po 100.000 SIT; 3. štiri nagrade po 50.000 SIT; 4. deset letnih naročnin na knjige založbe DE v letu 1994 v vrednosti 18.000 SIT; 6. deset letnih naročnin DE v vrednosti 8.320 SIT

Seznam izžrebanih nagrajencev bomo objavili v tedniku DE 14. aprila 1994.

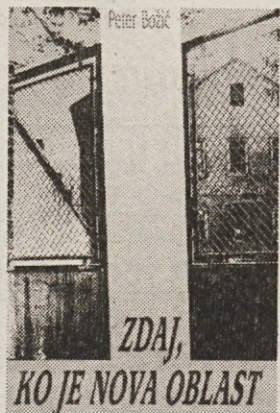
PAKET DOBRIH KNJIG, odličen tudi za darilo!

Paket sestavljajo knjige:

Peter Božič

ZDAJ, KO JE NOVA OBLAST

On, Radenko Radenković, ga je povabil na hrano. Na pijačo in na hrano te Slovenci ne povabijo nikoli. On to zelo dobro ve, ker ga še noben Slovenec razen na pijačo ni nikoli kam povabil.

Cena knjige je 1.720 SIT

Rudi Čačinovič

MED DVEMA CERKVAMA

Moja generacija je živela ob žerjavi in plamenih dveh svetovnih morij. Srce in možgane so nam pretresale revolucije: oktobrska iz l. 1917, različne »povojne« po 1945., zmagovite »od spodaj« ali »od zgoraj«. Dvajseto stoletje se bliža koncu. Bilo je polno svetlih upanj človeštva, bilo pa je tudi v znamenju krvavih diktatur. Bilo je stoletje Hitlerja in Stalina. Po tolikih izkušnjah bi se stoletje moralo končati brez lažnih iluzij in utopij, dokončno zavrniti vse lažne preroke, ki obljubljajo splošno srečo in zveličanje, pri tem pa hočejo osrečevati človeštvo s svojimi ideološkimi prisilnimi jopici.

Cena knjige je 1.920 SIT

Knjige lahko dobite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefon 321-255, 1310-033 faks 311-956

Miroslav Jančič

GLASNIK PEKLA I. in II. I. Umreti s Sarajevom II. Umreti brez Sarajeva

Cena I. knjige je 1.850 SIT
Cena II. knjige je 1.700 SIT

Kadar se z njim srečam – Bog oziroma Alah vesta, kolikokrat počnem ti-sto, kar mi je bilo že od nekdaj mrzko – preštevam, koliko je okrog mene Muslimanov, koliko Hrvatov, koliko Srbov in koliko drugih, med katere spadam tudi jaz. Razmerje je približno takšno kot na republiški ravni, nekateri bi celo rekli, da je inscenirano – 40:15:30:15. Ko so Srbi iz tistega dela mesta, ki je v njihovih rokah, začeli izganjati Muslimane, in to brez prtljage, sem prestregel, kako neka muslimanska sosedka drugi pravi:

»Nič drugega ne ostane, kot da tudi mi izženemo njihove!«

Matej Bor

JERNOV ROKOPIS ALI MARTINOVA SENCA

Avtor sporoča v čas in prostor ujeta in z njima tudi opredeljeno zgodbo prek (...) Jernovega rokopisa, v katerem pripovedovalec skuša razjasniti eno samo uganko: kdo je v ključnem trenutku povzročil smrt njegovemu prijatelju Martinu.

Cena knjige je 1.900 SIT

Cena knjige je 1.650 SIT

Vladimir Kavčič

STE BRI DRUŽBE

Psihosocialni portreti sodobnikov

Res smo dobili svojo državo, a zdaj ne ljudstvo ne politiki ne vedo, kaj bi počeli z njo. To je posledica predhodnega neznanja, kajti te države niso izsilili amaterji, temveč diletanti, tisti, ki mislijo, da vedo in znajo, a se v resnici ne zavedajo niti meja svoje nevednosti. Vodijo jih oholost, prestiž, bolesterne osebne ambicije. Več kot polovica sedanjih političnih akterjev samo nadaljuje kariero, ki jo je začela pod prejšnjim režimom, za njih je torej osebna promocija na pravem mestu. Druga polovica so razni frustrirani tipi, ki spominjajo na jecjavca, ki je hotel postati televizijski napovedovalec, zdaj pa zatrjujejo, da ni uspel, ker ni bil v partiji.

Ugodnosti, ki Vam jih pri vključitvi v klub nudimo, so: izredni popust, plačilo v treh obrokih (nakup nad 3.000 SIT) in možnost sodelovanja v naši nagradni akciji »TISOČ NOVIH PRIJATELJEV KNJIGE DE«. Pa še to: ČLANI KLUBA bodo imeli prihodnje leto 30% popusta pri vseh novitetah založbe – po lastni izbiri – neobvezno.

Vrednost vseh šestih knjig je 10.740 SIT, vendar vam jih nudimo za 6.950 SIT.

Če naročite pet knjig, jih prejmete za 6.200 SIT, če naročite štiri knjige, jih prejmete za 5.000 SIT, tri knjige pa za 4.000 SIT.

Pri naročilu dveh knjig prejmete knjigo Jožeta Smoleta: PRED USODNIMI ODLOČITVAMI brezplačno!

NAROČILNICA – Pri ČZP Enotnost nepreklicno naročamo

_____ izvod(ov) knjige **ZDAJ, KO JE NOVA OBLAST**

_____ izvod(ov) knjige **MED DVEMA CERKVAMA**

_____ izvod(ov) knjige **GLASNIK PEKLA I.**

_____ izvod(ov) knjige **GLASNIK PEKLA II.**

_____ izvod(ov) knjige **JERNOV ROKOPIS ALI MARTINOVA SENCA**

_____ izvod(ov) knjige **STE BRI DRUŽBE**

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bom(o) plačal(i) v enkratnem znesku v zakonitem roku (velja za DO)
2. Račun bom(o) plačal(i) v treh obrokih
3. Knjige mi pošljite po povzetju
4. EMŠO za ind. naročnike in telefon, če ga imate

Stroški dobave in 5-odstotni davek so vključeni v ceno.

Vse naročilnice, ki nam jih boste poslali do tega dne, bodo vključene v žrebanje in uvrščene v klub »TISOČ NOVIH PRIJATELJEV KNJIGE DE«.

POSEL, VSE NA ŠIFRE

(Satira)

Nekdanji družbeni delavec, kompartijski šef kadrovskega oddelka tovarne KAMELEON-MULTICOLOUR, gospod tovariš Frčislav se zastrmi vame z onostranskimi očmi, v njih odseva črnotrda senca. Beločnice so rdeče preprežene od notranjih bojov v nespeh nočeh. Kot da bi v njih risalo padajoči cikcak škrlatno listje iz parka Tivoli, pred vojnim muzejem, kjer je nekoč stal Tito, nedaleč od zarjavelega tanka, s katerim so osvobajali Ljubljano.

Plašno se ozre naokrog in šepne: »Neusmiljeno lastni-
nijo!« Globok vzdih se mu iz-
trga iz prsi, odetih v kamelji
kožuh. Privzdignem glas
v obrambo certifikatov: »Mo-
rajo! Zdaj bodo končno de-
lavci dobili tovarne. Na jeseni-
ški upravni zgradbi železarn
še vendo piše TOVARNE DE-
LAVCEM, 20. 8. 1950.«

Frčislav se zmagovito na-
smehne: »Naj le imajo lupine
tovarn! Mi smo pravočasno
ubogali Tita in nismo ničesar
pustili ostankom buržoazije!
Z delavci smo izbojevali de-
lovne zmage. Naj nihče ne
trdi, da nas tedaj še ni bilo
v Evropi. Že od nekdaj sem
zaljubljen v švicarska jezera,
zlasti v züriško. Izjemno me
privlači milina blaginje in tr-
den frank. Posel, posel, vse na
šifre, banke trdne, vredne za-
upanja, klima podalpska.

Se spomniš Cice Križanič,
tiste, ki ti je prinesla v redak-
cijo odlok o začasni ukinitvi
tovarniškega časopisa TOZ-
DINFORM? Z njo sva preži-
vela subtropski teden in alpski

klimi! Bil je teden simpozija
Združenja svetovnih proizva-
jalcev žvečilne gume. Dva-
najst ton so je zaradi njenih
čarov naročili celo šejki iz Ku-
waita. Milina oblin, skratka
– srednjeevropske postave in
zakoni!«

»A ti si bil tisti voluhar,
rdečkar, ki je skalpiral naš čas-
opis?« Prepovedal si pisati
o nakupu starega strojnega
parka, ki ste ga kupili na Du-
naju od znane čokoladne
firme »Bensfog«. Nato ste ga
zmontirali v popolnoma novi
slovenski tovarni. Za provi-
zijo, ki ste jo dobili za nakup
tega starega železa, pa ste me-
sec dni žurirali ob züriškem
jezeru. Cica Križanič je bila
na hišni zabavi striptiz mane-
kenka, pravi ton čokoladni za-
bavi pa so dajale čedne mi-
škice iz Etiopije in Afrike;
bela varijanta je zdaj mened-
žerska poslastica, poleg kre-
olk in mulatk?!

»Ne bodi okrut, Ivek! Pol
leta smo te pustili pri miru in
ni ti bilo treba izdati nobene
številke časopisa TOZDIN-
FORM. Tako si lahko v miru
napisal knjigo *Vaša lepota*,
ki ti komaj zdaj rojeva obresti.
Bil si kot kokol v žitu!«

»Hvala, Frči, ne bom te po-
zabil, dobro družbeno srce si
imel za delavski razred. Kaj
pa se je zgodilo z NAŠO
DRUŽBENO DELAVKO, taj-
nico Cico Križanič?«

Oči Frčislava se zameglijo
in druga senca otožnosti spre-
leti rejena lica, ko vzdihne:
»Izgubljena, za vse večne čase,
pomisli, kakšna kata-kata-
strofaaa! Naša Cica je postala
zasebna tovarnarka!

Nekje v predmestju Ljub-

ljane so preuredili barako
Gradisovih sezoncev. Tam
nadzira polnjenje spreja TO-
TAL GLANCE CICA SPRAY,
za preprečevanje plešavosti.
Njen mož, nekdanji tehnični
vodja Zobčenika je postal
delni solastnik treh tovarn že
dve leti pred desetdnevno
vojno, ne ono, štiriletno. Zdaj

Na spominski plošči piše: **POD
TITOVIM VODSTVOM SMO 20.
8. 1950 URESNIČILI GESLO
»TOVARNE DELAVCEM«**

Jesenice, upravna zgradba železarn – desno

sta dobrosrčnejša zaposlila že
naše ljudi iz KAMELEON-
MULTICOLOURJA. Marto in
Pavlini iz kontrole proizvo-
dov, dve iz nabave, pet s teko-
čega traku in tri iz kadrovske,
da niso na cesti. Pridno pol-
nijo bombice CICA SPRAYA
in zadovoljne so z vsako drob-
tino, ki jo prisluži. Med
njimi so tri »fine« gospeee, he-
he-he!

Kaka katastrofa, ta člove-
ček se je naše DRUŽBENE
DELAVKE kratkoma polas-
til ali bolje – polastnil! Spom-
nim se radosti naših po-
slovnih kosil in večerij, naših
uglajevanj milijonskih kupčij
ob izvirih reke Bosne! Eeej,
čaaa! To sočnost zdaj on

oblači v krzno, vodi po svetov-
nih komercialnih sejnih,
medtem ko njene nekdanje
prijateljice polnijo bombice.«

»Frči, kje je tvoja Edith Piaf
s pesmijo *Ničesar ne obžalu-
jem?*« Kaj objokuješ? Imel si
svoj čas in gos, ki ti je nesla
zlata jajca, svoj fevd. In še
pravočasno si se polastil
vsega, česar se tvoji sinovi ne
bodo. Zdaj ne boš več mogel
na prazno skladišče v Celovcu
napisati MULTICOLOUR IM-
PEX & NAIVITY in ga proglasi-
ti za navidežno izvozno po-
djetje! Novozrastle lovke me-
narodnih finančnih inšpektor-
jev se že stegujejo v skrite
banke, naši genialci že razvo-
zlavajo šifre v tujih bankah.

BEDA V SLIKI

Različne generacije, enake težave.

Dani se!

Frčislav pa, kot da je kip
preteklosti. Bog kadrovske.
Ne sliši! »Najhuje je, da vidim,
kako se klasična družbena de-
lavka, ki je koristila naši to-
varni in širokim slojem delov-

vice delavskega razreda, ki je
imela pretanjen čut za delavca
in njegovo usodo, kot kača
levi v čisto navadno buržujko!
Srečam jo na ulici, zavije se
v kozuhovino – in noče me vi-
deti! Mene – njenega kruhoda-
jalca, šefa!

Žali me tudi, da njen
»macho« nima najmanjšega
posluha za nekdanje vodilne
delavce, s katerimi je skupaj
krokal po črnih, rumenih in
belih jazbinah Pariza. Ko sem
mu telefoniral, da lahko kaj
izdam, se je zmečkal.

Jaz, jaz imam samo nekaj
malega, v zasebni hiši moje
mame zaposlujem izdelovalce
mase in kemikalij, nekdanje
inženirje in laborante iz KA-
MELEON-MULTICOLOURJA.

Cica Križanič me je včeraj
končno poklicala in naročila
dvajset ton polnila za lak TO-
TAL GLANCE CICA SPRAY.
Govorila je v imenu hčerke
Maje, ki ji prepušča firmo. No,
povezal sem jo z mojim sinom
Mikijem, ki mu prepuščam
firmo.«

In nekdanji družbeni dela-
vec, šef kadrovskega oddelka
tovarne KAMELEON-MUL-
TICOLOUR, gospod tovariš
Frčislav dostojanstveno odko-
raka do svojega BMWaja, ki
mehko, pritaženo, naoljeno za-
renči. Pelje se po surovino
– metaetilprofanol-bombfull,
nov izdelek za TOTAL PO-
LASTNINJENO CICO, v Zü-
rich.

Obstanem, rahlo okamenel.
Pod pazduho stiskam sveženj
neprodanih knjig *Vaša lepo-
tica*, zgodbo o družbeni de-
lavki Cici Križanič, ki je zdaj
dokončno postala zasebna last
z velikimi mednarodnimi iz-
kušnjami.

Ivan Cimerman

KAJ PA ŽRTVE VOJNE?

Na naše uredništvo zaide kdaj
pa kdaj tudi pismo, polno jeze nad
tistimi, ki zahtevajo, da je treba
odvzeti pokojnine tudi »navad-
nim« borcem, udeležencem NOB,
ne le tistim, ki so do domnevnih
»privilegiranih« pokojnin prišli
zaradi visokih funkcij, ki so jih
opravljali po vojni. Oglašajo se
mobiliziranci v nemško vojsko,
pregnanci iz Posavja, taborišč-
niki, ukradeni otroci in še kdo, češ
da so tudi oni žrtve druge sve-
tovalne vojne, saj so zaradi nje pre-
življali podobno gorje kot borci
v gozdovih – če ne še hujšega, ko
pa so bili na milost in nemilost
prepušteni nasilju okupatorjev.

Pogovorov, kdo je upravičen do
materialnih odškodnin, za pre-
stano trpljenje, je zlasti veliko na
podeželju, kjer se ljudje med seboj
bolje poznajo kot v mestih. Ljudje
postajajo borcem celo nevoščljivi
zaradi njihovih prejemkov; po-
sebnost tisti, ki ne vedo, kakšne
pravice, uživajo nekdanji borci po
veljavni zakonodaji.

Tako nam je ondan nekdo
pisal tole:

– *Nekaj nas je v naši vasi,
ki se pripravljamo, kdo ima sta-
tus borca. Da ne bo težav, vas
prosim, da nam v časopisu od-
govorite na to vprašanje, in
sicer: Kakšne pogoje mora iz-
polnjevati oseba, da lahko
dobi status borca, in ali ima ta
status tudi tisti, ki je bil vso
vojno aktiven, vendar je malo
pred osvoboditvijo, to je pred
15. majem 1945, prenehal de-
lati za OF? Do kakšnih pokoj-
nin imajo pravico kmetje – ki
imajo status borca?*

Poglejmo, kaj pravijo pravni
predpisi!

Borec NOV je oseba, ki ima po
predpisih, ki so veljali do 31. 3.
1992, priznano dobo v dvojnem
štetju, in sicer vse od vstopa
v NOV do 15. maja 1945. Status
borca NOV imajo tudi vojni ujet-
niki in politični interniranci ob
pogodu, da so se v tobořiščih ak-
tivno vključili v NOV pred 9. 9.

1943 ali kasneje in so ostali udele-
ženci NOB do 15. maja 1945.

Kot borce NOV pred 9. septem-
brom 1943 upošteva veljavna za-
konodaja tudi borce NOV, ki so
postali državljani SFRJ po mi-
rovni pogodbi z Italijo ali so bili
kot državljani SFRJ stalno nase-
ljeni na ozemlju, ki je bilo s to
pogodbo pripojeno SFRJ oziroma
ki so na podlagi pogodbe, skle-
njene med SFRJ in Republiko Ita-
lijo dne 10. novembra 1975
v Osimu, izenačeni v pravicah in
dolžnostih z državljani SFRJ,
vključili pa so se v NOB oziroma
začeli aktivno organizirano delati
za NOB do 13. oktobra 1943.

Enake pravice kot borci NOV
pred 9. septembrom 1943 oz. pred
13. oktobrom 1943 imajo udele-
ženci španske narodnoosvobo-
ditelne in revolucionarne vojne, ki
so do 15. maja pridobili posebno
dobo v dvojnem štetju tudi kot
udeleženci NOV in udeleženci na-
rodnoosvobodilnega gibanja Gr-
čije. Zakon priznava status borca
tudi tistemu, ki se je vključil
v NOB maja 1945, ne prizna pa ga
tistemu, ki je neposredno pred
koncem vojne izstopil, pa čeprav
je bil prej med vojno kot partizan
vseskozi aktiven.

Zavarovanec kmet, ki ima sta-
tus borca NOV pred 9. 9. 1943
oziroma pred 13. 10. 1943, pa ima,
ne glede na dopolnjeno pokojnin-
sko dobo, pravico do najnižje po-
kojnine za polno pokojninsko
dobo.

Tako veljavna zakonodaja.
Vlada pa že pripravlja novo,
takšno, ki bo v večji meri kot do-
sedanja pri priznavanju material-
nih pravic upoštevala tudi žrtve
vojne, ne samo aktivne udeležence
NOB. Katere vse, še ni znano,
o tem bo še vroča razprava. Vse pa
se že, da ne na škodo borcev, saj bi
bilo to v nasprotju s prakso priz-
navanja materialnih ugodnosti za
vojake in državah zavezniške ko-
alicije, ki so zmagale v 2. svetovni
vojni.

Y. O.

OBRATNA AMBULANTA

Piše: prim. doc. dr. Anton Prijatelj

Zdravljenje odvisnosti od alkohola

Največja težava pri zdravljenju odvisnosti od alkohola je, da si
odvisneži nočejo priznati, da zdravljenje potrebujejo. Zato morajo pri
njih uporabiti prisilo. Ta prisila je najuspešnejša, če odvisnega od
alkohola k zdravljenju prisili: žena, podjetje ali strah.

Vendar pa so samo ženine besede, da je zdravljenje moža po-
trebno, premalo. Potrebna je resna grožnja, grožnja z ločitvijo, večkrat
je potrebna celo ločitev, saj odvisnež od alkohola šele takrat ugotovi,
da žena misli zares.

V podjetju so ponavadi odvisni od alkohola slabši delavci. Kot sem
že omenil, so začetni znaki odvisnosti od alkohola zamujanje na delo,
neupravičeni izostanki z dela, zapuščanje delovnega mesta, slabo in
počasno opravljeno delo in pogoste poškodbe. Že s samimi izostanki
z dela si odvisnež od alkohola lahko naprti oziroma bi si moral nabrati
nekaj disciplinskih prekrškov. Če je teh prekrškov dovolj in če je zelo
nediscipliniran, mu grozi odpust iz podjetja, kar je dandanes že dovolj
huda grožnja. Strah pred odpustom bi moral odvisneža od alkohola
pripraviti, da se odloči za zdravljenje.

Odvisnost od alkohola povzroči celo vrsto bolezni, ki so hude,
nevarne, celo smrtno nevarne. Če se bolnik zaveda, da stoji z eno
nogo v grobu, se prestraši in privoli v zdravljenje. Mnogi pa žal tega
strahu ne vzamejo dovolj resno. Nekateri med njimi celo trdijo, da
lahko sami nehajo piti, kadar hočejo. To so častne izjeme, vendar, žal,
sila redke.

Človeka, ki je odvisen od alkohola, lahko zdravimo:

v bolnišnici, v dispanzerju ali ambulanti.
Odvisne od alkohola navadno zdravijo v bolnišnicah za duševne
bolezni. Če sem odkritosrčen, ne vem, ali ljudi bolj prizadene to, da se
morajo zdraviti v bolnišnici za duševne bolezni, ali to, da so te
bolnišnice tudi sinonim za zdravljenje odvisnosti od alkohola (Škof-
ljica, Polje, Idrija, Voljnik itd.). Bojijo se, da bi ljudje govorili, da so bili
v taki bolnišnici. To še zlasti velja za ugledne ljudi. Poleg tega dvomim
o uspešnosti zdravljenja brez pomoči zdravnika oziroma bolnišnice, in
sicer zaradi izkušenj. Abstinenčni pojavi so ponavadi tako hudi, da
bolniki potrebujejo zdravnika, da jih prebrodijo.

Mnogi psihiatri priporočajo zdravljenje v bolnišnici. Zdravljenje na-
vado traja tri mesece, bolniki dobivajo ustrezna zdravila, poleg tega
pa sodelujejo v skupini in lahko opazujejo tudi druge, ki so v enakem
položaju kot sami. To jim da moč, da lažje prebrodijo kritične trenutke.
Bolnišnica je bolj ali manj zaprta ustanova, torej se bolniki ne morejo
sprehajati do prve gostilne in nazaj. Vsak, ki je odvisen, mora sodelo-
vati v skupini, v kateri so ponavadi tudi svojci, navadno žena, včasih
tudi zastopniki podjetja. Po odpustu iz bolnišnice pa se prične težave,
večja je nevarnost ponovitve (recidiva), skušnjave so velike, za neka-
tere prevelike.

Zelo lepo je napisala dr. Marta Cerar-Lotrič v Slovenscu (9. 2. 1994):
»Bistveni del predstavlja skupinska psihoterapija, ki pomaga bolniku
do vpogleda v odvisnost in posledice; s pomočjo skupine lahko
poišče načine za reševanje svojih vsakdanjih težav. Skupina mu daje
varnost, ko ga sooča z njegovim obrambnim sistemom.«

Da bi se kaj naučili

Za nami so zimske olimpijske igre in slavili bomo dosežene uspehe. Iskrene čestitke dekletom in fantom! Toda mene so na teh igrah prevzele tudi druge stvari, ki imajo opravka s kulturo in kulturo bivanja. Ves čas so bile igre namreč izrazito norveške in so na vsakem koraku predstavljale Norvežane, njihovo deželo, kulturo in življenje.

Že otvoritev iger je pokazala, da so jo znali opreti na svoje izročilo in vsakdanjost. Kako prijetno je odzvanjala njihova naslonitev na ljudsko izročilo in prikaz boja med svetlobo in temo, med škrti dobrega in demoni zla. Kako prisrčno je bilo v tem razrivanem svetu vse dobro povedano skozi pravljico in kako so bili izpostavljeni otroci, kot tisti, ki jim je treba zagotoviti boljši, srečnejši in lepši jutri. Pa tudi zaključek ni mogel mimo začetka. Le kdo pri nas bi si pri taki slovesnosti drznil združiti otroke, mlade pevce, vrhunske baletnike, glasbenike in celo vojake planinskih enot, ki so se zlili v en sam klic po dobrem in miru.

Morda je ravno tragedija olimpijskega Sarajeva tista, ki je navdihnila ustvarjalce, da so se odločili za takšno naravnost. Dosedaj je bila namreč v olimpijskem gibanju ideja o miru in koncu vojn potisnjena v zgodovino in postavljena v vlogo izročila, prevladale pa so ideje moči, spo-

sobnosti in znanja mladosti in potreba po njenem druženju in povezovanju. Če k temu dodamo še vse večjo komercializacijo olimpijskih iger in olimpijske ideje ter skoraj že popolno profesionalizacijo vrhunskega športa in njegovo levitev v spektakel, lahko ocenimo, kako korenito so se Norvežani vrnili h koreninam izvirom olimpizma in mu na prehodu v novo tisočletje dali šarmn iskrenosti in kulturnosti, ne da bi pri tem oslabili moč športa in kakovost njegovih dosežkov.

Če k temu dodamo še sproščeno, športno in kulturno vedenje občinstva in njegovo zagnanost za šport, je na dlani spoznanje, kaj je navijanje in kaj navijaštvo. V tem pogledu smo doživeli mnogo učnih ur športne kulture, ki pa brez dela na tem področju pri nas doma ne bodo odsevale kot vzor, ki ga je treba posnemati.

P. S. Redko je videti, da bi državljani tako iskreno in spontano kazali čustva spoštovanja do suverena države, ki je sedel med njimi tudi v puloverju in običajni smučarski čepici. Nič suknjiča, nič kravate, zgolj športna oblačila. Pri nas ministri suverenu ne odgovarjajo na pisma, mnogi trenerji pa celo tekme vodijo v oblekah, kravatah in z visoko zloščeni salonskimi čevlji. Tudi to je del športne kulture.

Milan Bratec

Igor Torkar: Revizor 93; Vstajenje Jozefa Švejka

(dve satirični komediji)

Pisatelja in dramatika Igorja Torkarja ni treba posebej predstavljati, tudi njegovo satirično pero je na Slovenskem znano in cenjeno. Prelomni časi, v katerih se je znašla Slovenija in Slovenci, nudijo Torkarju znova obilo satiričnega gradiva. Njegovi dve novi satirični komediji – ki pa pravzaprav samo obnavljata satirično snov, ki jo je Torkar obdelal v svinčenih časih – sta v celoti posvečeni tem novim časom in vsemu, kar pri-
našajo.

Naloga satirika je bila in je usmerjena k odkrivanju človeških napak in slabosti; a bolj kot posamezniki Torkarja zanimajo skupine in lobiji, ki v novih časih

in novih razmerah iščejo (največkrat brezobzirno in kriminalno) moč in oblast, slavo in denar, vpliv in privilegije. V prvi komediji, napisana je po slavni Gogoljevi predlogi, razkriva skupino vplivnih občinskih mafijcev, ki v novih razmerah in večstrankarski demokraciji, skušajo »urediti« svet, seveda predvsem v korist svojih žepov. Lažni revizor, mednarodni slepar, jih dodobra oskubi in jih pusti osramočene v njihovem izjalovljenem pohlepu. Druga satirična komedija pa gradi svoje sporočilo – nič se ni spremenilo, kjer je ostala oblast v rokah militantnih in povzpetskih policajev, ovađuhov, omejenih novodobnih mladcev – na nesmrtnem liku Haškovega Jozefa Švejka, ki je v evrop-

ski literaturi, posebej dramatik, že kar nekajkrat vstal od mrtvih, da bi videl, kako svet blazni naprej.

Obe Torkarjevi komediji sta pisani tako, da se jima smejemo, a hkrati se v nas prebujata tudi tesnoba, saj za smehom ostajajo resne, zelo mračne resnice o nas in naših časih. Torkar neusmiljeno odstira prav tisto, kar želi ostati skrito, neizrečeno, polakirano z novimi frazami, ki stopajo na mesto starih, z ljudmi, ki so samo bedni konvertiti, demagoški napihnjenci ali brezobzirni povzpetski. Knjižna izdaja obeh satiričnih komedij – ki jo vsekakor priporočam – bo tako znamenje časa, ki je le s težavo in v krčih iskalo svojo pravo podobo.

Denis Ponž

V Novi Štifi uprizorili komedijo

Minulo soboto so člani Prosvetnega društva Lojze Sovinšek iz Nove Štife pri Gornjem Gradu premierno uprizorili Golarjevo veseloigro Dve nevesti. Dovolj kvalitetna predstavitev in s pridobitniškega zornega kota gledano aktualna predstava je napolnila dvorano prosvetnega doma do zadnjega kotička. Očitno so domačini željni iger, takšnih in drugačnih.

Slika: Sašo Bernardi

Cvetko Zagorski:

Domislice

Politične

Bosna – mogočnikov plen, redivivus – Chamberlain.

Slovenski Pentagon, svetega Janeza tron, desnica patron.

Se hvali, da je demokrat, pa je nečloveški le birokrat.

Kolikor več je birokracije, toliko manj je demokracije.

Kolikor manj je birokracije, toliko več je demokracije.

Kulturniške

Ni še poet, kdor se gre igro besed.

Množica nas je navadnih, nekaj med nami paradnih.

Počemu, saj nisi več mlad, si se zasukal – na desno obrat?

Poezija da nič mu ne nese, da na trgu slabo kotira. Davčni urad demantira, pove, koliko davek mu znese.

Dnevi slovenskega izobraževanja

Sejem Učila 94, 14. mednarodni sejem igre, vzgoje in izobraževanja je gotovo eden pomembnejših strokovnih in specializiranih sejmov, ki potekajo na Gospodarskem razstavišču v organizaciji Ljubljanskega sejma. Letos bo od 8. do 12. marca, privabil pa bo številne strokovnjake s področja vzgoje in izobraževanja, kot tudi vse tiste, ki jih zanimajo novosti.

Na sejmu se bo predstavilo 93 razstavljalcev iz enajstih držav. Največ bo tudi letos slovenskih podjetij, številna znana imena iz sveta izobraževanja pa so prisotna preko domačih zastopnikov. Sejem bo potekal v vseh prostorih hale B na približno 3.000 kva-

dratnih metrih, kar je – četudi že premajhna – največja površina doslej.

Razstavni program sejma obsega poleg standardnega programa učil in šolske opreme še vrsto novosti. Program igrač v okviru predšolske vzgoje ter kvaliteten izbor ponudbe dopolnilnega izobraževanja za odrasle sta že lani v veliki meri izpopolnila strukturo razstavljalcev. V tem letu se sejem programsko širi tudi na celoten kadrovske inženiring kot pomemben element poslovne politike podjetij in ustanov, vključujoč izobraževanje ter prekalifikacijo delavcev, menedžerska usposabljanja, ponudbo kongresnih in seminar-

skih srečanj in novosti na področju avdio-vizualnih sredstev.

Istočasno s sejmom bodo potekali tudi »dnevi slovenskega izobraževanja«, v okviru katerih se bodo predstavili dodatni razstavljalci, predvsem pa bo potekal izredno obsežen in bogat strokovni program. Pokrovitelj prireditve je ministrstvo za šolstvo in šport, organizatorji pa številne šolske strokovne organizacije in ustanove. Pričakujejo, da se bo okoli 130 izobraževalnih, informativnih in kulturnih dogodkov udeležilo okoli 1.000 učiteljev, učiteljev in učencev.

I. Ž.

Franc Šetinc:

Smrt in upanje

V založbi ČZP Enotnost bo v kratkem izšlo novo prozno delo Franca Šetince, povest »Smrt in upanje«. Avtor jo – kot je napisal na začetku knjige – posveča Suhi krajini in spominu na tragično usodnost njenih ljudi. Šetinc se je potem, ko je končal svojo politično pot, povsem posvetil pisanju in tudi na literarnem področju dokazal, da ima kaj povedati. V svojem najnovejšem delu ob osrednji zgodbi niza krokijske usode navadnih ljudi, ki so se v usodnih časih morali odločati v skladu z okoliščinami, v katerih so živeli; te pa niso bile le črno-bele, marveč precej bolj zapletene. Z današnjo številko našega časopisa začnemo objavljati nekaj odlomkov iz knjige.

Slonel je v kotu kupeja in poslušal njeno nemirno dihanje.

»Morda jo bodo mučili, da bi izsilili iz nje še kakšno priznanje? Kaj bo, če ne bo prenesla bolečin in bo priznala tudi kaj, kar se ni nikoli zgodilo?« mu je globoko v duši prežal sum v njeno sposobnost, da se bo znala izmotati iz pasti zasliševalcev.

Zdaj je bil že skoraj prepričan, da je nedolžna. »Nobene izdaje ni bilo. Krivo se čuti samo zato, ker je sprejela Nemčevu zaščito. Lahko bi pobegnila, če bi hotela, pa raje vdano stopa po poti na morišče...« jo je opravičeval.

»Ljubil si se z njo in tvegaj, da te zato ustrelijo!« si je kljub temu prizadeval razrešiti svojo dilemo, čeprav je vedel, da je to nemogoče. »Pokaži zdaj svojo hrabrost! Dokaži, da si vreden njene ljubezni! Ne razmišljaj o tem, kaj se ti zaradi tega utegne hudega pripetiti! Presneto, ne boji tako sebičen!«

»Zakaj je ne izpustiš? Ali pa pobegneš z njo nekam, kjer vaju ne bi nihče spraševal o preteklosti? Stori to hitro in brez oklevanja! Gotovo so kotički na svetu, kjer ljudje ne vedo za vojno in vse njene krute preizkušnje?« si je izpraševal vest.

»Ne bojim se zase, za svoje življenje!« je opravičeval svojo zadrego. »Strah me je, da bi izgubil vero v tisto, za kar sem tvegaj življenje v tej vojni! Strah me je za vero v svobodo, v boljše življenje ljudi... Ne moreš kar tako pobegniti iz sveta, za katerega si v partizanih porabil vse svoje sanje!«

Tiho je ponavljal za pisateljem: »Srce v vojni sanja za svobodnim soncem!«

»Kaj pa, če se kasneje pokaže, da so to samo besede?« je za hip podvomil v svoje sanje. »Tudi v njegovem Suhem Dolu ne bo vedno sijalo sonce. Saj nisem pesnik, da bi verjel, da so tam meseci sami maji! Kdaj bo tudi tiste

vrste dan, ko te bo vsega premagala žalost in boš naenkrat bolan, da bi najraje umrl...«

V partizanih si svojih lepih predstav o domu in domovini ni hotel pokvariti z razmišljanjem, da se bo tudi doma kdaj pojavila krivulja, ki se bo usodno zarisala v njegovo življenje. V vojni bi težko vzdržal, če ga ne bi vsega prepajale misli o svetlih ciljih!

»Sicer pa: kaj bi lahko storil? Napisal prošnjo, da jo pomilostijo? Najmanj, kar bi se mi lahko pripetilo, bi bilo to, da bi se mi smejali, rekli bi, da se mi je pomračil um. Lahko bi se žrtvoval zanj, lahko bi umrl, toda zdaj je hrabrost živeti...« se mu je nabiral pelin v želodcu. »Najlaže ji pomagam tako, da jo pustim umreti, potem pa poiščem tistega, ki jo je pahnil v smrt!«

Zadnja postaja na križevi poti

Zadnji del poti sta bila oba zatopljena v razmišljanje. Bila bi to vesela vožnja, če se ne bi nezadržno bližal neizprosni konec, ki sta se ga oba tako zelo bala. Vse je kazalo, da se vlak ne bo več dostikrat ustavil.

»Lojze, si se mi le vrni!« je bilo slišati glas s perona, ko se je vlak za hip ustavil na postaji, zadnji pred Bistrico. Od vagona do vagona se je širilo vpitje, potniki so se pripravljali, da izstopijo. Tudi tisti, ki so udobno ždeli na strelji, so zlezli v vagono.

Andrejeva čustva so se čedalje močneje upirala temu, da bi jo predal krvniku, razum pa mu je govoril, da mora to storiti, če si noče uničiti življenja.

»O čem razmišljaš?« ga je nenadoma vpra-

šala, kakor bi uganila vsebino njegovega notranjega nemira.

»O tebi,« mu je ušlo priznanje. »Moram ti priznati, da sem se na vlaku ustrašil, da si pobegnila...«

»Ustrašil? V tisti dolini sem še prežala na priložnost, da bi se ti iztrgala in zbežala. Predala bi se Nemcem, če mi ob tistem grmu ne bi bila pošla sapa in sem padla na kolena... Takrat si še uporabljal vrvi za moje roke... Potem si me zvezal z ljubeznijo, moje presušene žile si napolnil s krvjo. Pravzaprav sem se zbala zate že takrat, ko so Nemci streljali za tabo. Jezus, sem rekla, Ubili ga bodo, kaj bom brez njega? Od takrat mi beg ne pride več na misel... Od trenutka, ko sem te vzljubila, se ničesar več ne bojim!«

»Kam bi šla, kje bi se skrila, če bi se odločil, da ti pomagam pri begu?« je nenadoma vprašal. Hotel je vprašanje zadržati v mislih, pa mu je nehoti zletelo iz ust.

»Vprašanje je brezpredmetno, ker ne bom bežala. Imam več razlogov za to: prvi je ta, da me ti ne bi pustil bežati, ker bi izdal stvar, za katero si se bojeval; drugi pa je v tem, da ti ne privoščim vseh nevednosti, ki bi jih imel zaradi mojega bega. Zato te prosim, ne stori nič takega, kar bi kasneje bridko obžaloval! Meni ne moreš pomagati, sebe pa lahko ugonobiš!«

Pogledala mu je v oči, kakor bi hotela odkriti učinek svojih besed. Potem je nadaljevala:

»Ne glej me tako prepadeno! Bodi brez skrbi: jaz sem se že zbogala s smrtjo! Toliko sem razmišljala o njej, da mi je postala simpatična in sva si kot ljubici... To pa nikakor ne pomeni, da me ni strah!«

Nadaljevanje prihodnjic

KUPUJMO SLOVENSKO V JAPONSKEM OGLEDALU

V akutnem pomanjkanju sledi kakršne koli gospodarske strategije, s katero bi morala priti na dan vlada, k temu pa jo najprej prisiliti Gospodarska zbornica, so se zganili sindikati. Začeli so akcijo »Kupujmo slovensko, da bo slovenski delavec imel delo«. Priznamo, akcija je res le akcija. Rekli bi lahko, da prej ozka kot široka, pa vendarle: nekdo, ki za to niti ni najbolj poklican, se je zganil. In namesto da bi se zganilo tudi vesoljno slovensko novinarsko občestvo, pozdravilo akcijo in z njo sililo vlado, naj se problema loti strateško in kompleksno, zaznavamo zmrdovalne, omalovaževalne... Človek se preprosto ne more načuditi, kako lahko v tej deželici pisari in soli pamet prav vsakdo, ki ima na voljo nekaj prostih minut.

Tako se ti znajde neki Marko Selan, znan marketinški strokovnjak, katerega edina referenca, če se temu lahko tako reče, je, da je »član konkurenčne Tomšičeve sindikalne konfederacije Neodvisnost – KNSS, ki ima v vodstvu pametnejše ljudi« in takšativno našteje »nekaj temeljnih gospodarskih resnic«. Resnic, za koga? Za sindikat seveda, ki z lizanjem riti vlade predvsem skrbi za problematično lastno legitimnost, delavcem pa skuša zlesti pod kožo s poniglavim dodeljevanjem pomoči Karitasa in Rdečega križa, ki poteka po pripadnosti sindikatu – Neodvisnosti seveda. Res, pametni ljudje v vodstvu.

In ta Marko Selan tako v prvi točki svoje »kritične« razčlembje omenjene sindikalne akcije ugotovi: »Razsodni kupci, posebno tisti z vsak dan plitkejšimi žepi, so prisiljeni kupovati ceneje. Če bo torej slovensko blago cenejše, se bo prodajalo ne glede na priporočilo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije.« Ali res? Po Selanovi in še kakšni logiki vsekakor. Vendar je to žal dandanašnji logika, ki se ji najuspešnejše svetovno gospodarstvo samo smeji. Japonci, na primer, nikoli ne bi dosegli zastrašujočega gospodarskega buma, če bi njihovi korteksi razpolagali z možganskimi celicami Marka Selana.

Da je to res, nam z veliko gotovostjo pritrjuje velika uspešnica ameriškega avtorja Michaela Crichtona »Vzhajajoče sonce«, ki nam razkriva vpogled v gigantski spopad dveh civilizacij in ki bi po ne-

katerih ocenah lahko postal Clausewitz za slovensko vlado in domače menedžerje. Poglejmo torej, kako na Selanove razsodne kupce s plitkimi žepi gledajo Japonci.

»...Japonci znajo biti ostri. Pravijo, da je biznis vojna, in tako tudi mislijo. Saj veš, kako nam vedno dopovedujejo, da je njihovo tržišče od-

prto. No, če je kak Japonec njega dni kupil ameriški avto, si je nakopal davčno preiskavo. Tako da prav kmalu nihče več ni kupoval ameriških avtomobilov. Pristojni so skomigovali: kaj morejo pri tem? Njihovo tržišče je odprto: če pa nihče ne mara ameriških avtomobilov, to ni njihov problem. Ovir je brez konca in kraja. Uvožen avto je treba pred izkrcanjem posebej testirati, ali ustreza predpisom o emisiji izpušnih plinov.

Tuja zdravila je treba nujno preskusiti v japonskih laboratorijih na japonskih državljanih. Nekoč so prepovedali tuje smuči, ker naj bi bil japonski sneg, kakor so rekli, bolj mo-

ker od evropskega in ameriškega. Tako obravnavajo druge države, zato ni nič presenetljivega, če jih zaskrbi, kadar so deležni odmerka lastnega zdravlila.«

Če k temu dodamo, da se tej filozofiji na Japonskem podreajo brez izjeme vsi, od navadnega državljana, ambasadorja v tujini do predsednika vlade, potem nas njena učinkovitost ne bi smela presenečati. Se spomnite tistih japonskih grdih in v primerjavi z evropskimi avtomobili popolnoma nekonkurenčnih toyot? Z njimi so se vozili vsi predstavniki japonske države v tujini. Pa jih ni bilo nič sram, ker so se zavedali, da so reprezentantje svoje dežele, ki je pač ta čas toliko in toliko tehnološko razvita. In s kakšnimi avti se ti isti reprezentantje vozijo danes? Predvsem pa: vprašanje je, zakaj se lahko vozijo. Prepričana sem, da ne zaradi Selanove logike.

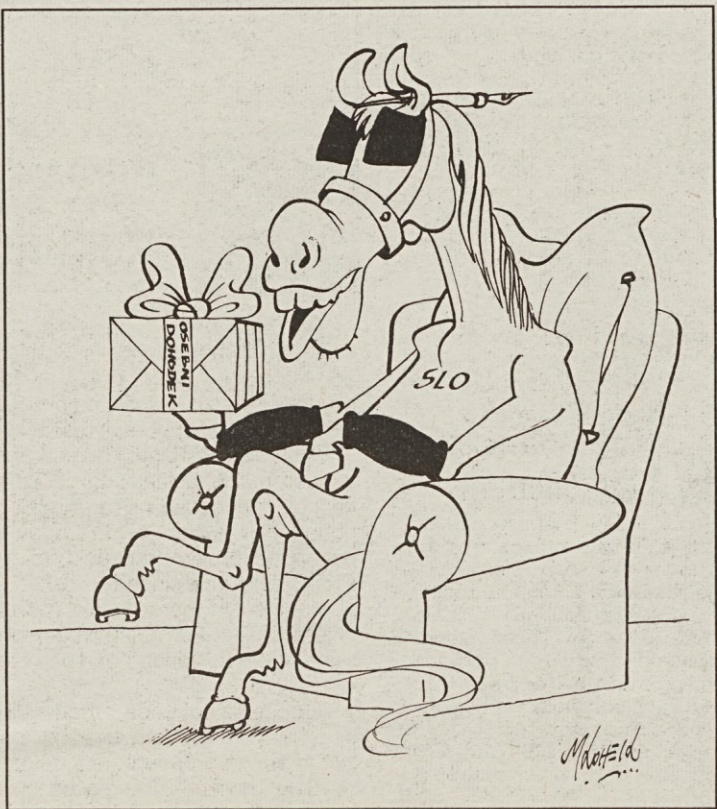
Seveda ta drobci odpira številna druga vprašanja, ki jih pametnemu človeku in pametni vladi lahko zastavlja

sindikalna akcija »Kupujmo slovensko«. Za vlado in pametne državljane, ki se potrkajo po prsih lahko še s čim drugim kot le s članstvom v tem ali onem sindikatu, ki ima v vodstvu »pametne« ljudi, bi morala biti torej omejena sindikalna akcija predvsem izziv za čimprejšnjo oblikovanje dolgoročne nacionalne gospodarske strategije.

Japonci, na primer, so tudi kupovali japonsko, vendar so pri tem dobro vedeli, zakaj to počnejo. Zelo natančno so tudi vedeli, kam jih bo njihova strategija pripeljala čez deset, dvajset in trideset let. Ugledni ljudje na svetu ugotavljajo, da imajo Japonci sprogramiran razvoj celo za petdeset let naprej.

Kaj pa mi? Če je soditi po Elanu, Tobačni tovarni, Tomosu, Adrii Caravan... in po Marku Selanu, bi bilo že epohalno odkritje vsaj to, če bi rekli, da vemo, kako nič ne vemo. Nekje je pač treba začeti!

Civilna kompilacija

Ključ...

Republiški svet Neodvisnosti – KNSS je sklenil, da bo njihov 2. kongres 30. marca v Ljubljani. Zraven je določil ključ za izvolitev delegatov, ki naj jih izvolijo občni zbori podjetij in zavodov. Po njem pride po en delegat na 50 do 100 članov, 3 na 100 do 200, 4 na 200 do 500, 5 na 500 do 800, medtem ko naj bi nad 800 članov vrglo po 6 delegatov. Če bi, bogne daj, ta isti ključ za sklic svojega kongresa uporabili v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije, bi se ga udeležilo domala 10.000 delegatov.

OGORČENI IN RAZOČARANI UPOKOJENCI

Upokojenci smo zadnji dve leti od uveljavitve novega sistemkega pokojninskega zakona stalno pod pritiskom vlade RS in nekaterih ministrstev, češ da je poraba za potrebe pokojninskega in invalidskega zavarovanja previsoka, njen delež v BDP prevelik, da prispevki za to zavarovanje preveč obremenjujejo gospodarstvo in da jih je potrebno znižati.

Zaradi takšnih ugotavljanj mnenja in predlogi za omejevanje rednega usklajevanja pokojnin po gibanju plač zaposlenih. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki se uporablja od 1. 4. 1992, je strokovno pravilno določil, da se pokojnine usklajujejo na podlagi uradnih statističnih podatkov o mesečnem gibanju plač zaposlenih delavcev in da upokojencem pripada usklajena pokojnina od 1. dne meseca, za katerega je ugotovljen porast plač, ki še ni bil upoštevan pri prejšnjih uskladitvah. Ta strokovno korekten način usklajevanja se je uporabljal le eno leto.

Tako imenovani interventni zakon o usklajevanju pokojnin in denarnih nadomestil za primer brezposelnosti v letu 1993, sprejet lani v začetku marca, je grobo spremenil sistemski način usklajevanja in je usklajevanje vezal na rast življenjskih stroškov. Vlada je želela s proračunskim memorandumom za leto 1994 podaljšati omejitve iz interventnega zakona,

vendar so poslanci državnega zbora takšno namero preprečili.

Vlada z usklajevanjem pokojnin po sistemskem zakonu očitno ni zadovoljna in pripravlja predlog za spremembo in dopolnitev zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, po katerem bi se poleg nekaterih potrebnih sprememb predvsem poslabšali pogoji usklajevanja, saj usklajena pokojnina ne bi pripadala od meseca, iz katerega se je porast plač upošteval za uskladitev, ampak šele od meseca, v katerem je objavljen uradni statistični podatek o povečanju plač. Upokojenci ne bi dobili več tako imenovanega poročila. Vladi očitno ni dovolj, da se je zaradi interventnega zakona razmerje med povprečno starostno pokojnino in povprečno plačo v letu 1993 že znižalo na 75%. Za zaostajanje pokojnin za rasto plač je že dovolj podatek, da so se lani pokojnine povečale za 6,7% točk manj, kot so se povečale plače.

Pristajamo na to, da so izdatki za pokojnine kar dovolj hudo breme za naše obubožano gospodarstvo, vendar za takšno stanje nismo krivi upokojenci. Krivda je na tistih, ki so bili oziroma so na oblasti in so nepremišljeno spreminjali nekatere pokojninske predpise.

Upokojenci nismo bili navdušeni nad tako široko uzakonjenim in zgodnim predčasnim upokoje-

vanjem, ne nad široko dovoljenim in razmeroma cenenim dokupovanjem pokojninske dobe in ne nad najnovejšimi upokojevanji pod posebnimi ugodnimi pogoji. Vse omenjeno je nenormalno povečalo število novih upokojencev, s tem pa tudi izdatke pokojninskega zavarovanja. Na račun pokojninskega zavarovanja so se nesistemsko reševala nekatera politična in socialna vprašanja, zlasti tudi vprašanje nezaposlenosti. Stopnja prispevka za pokojninsko zavarovanje bi bila nekoliko nižja tudi, če bi vlada poskrbela za doslednejše in popolno izpolnjevanje obveznosti proračuna do Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Vlada menda zdaj ponovno razmišlja o novem interventnem zakonu, ki bi kruto omejil usklajevanje pokojnin. Upokojenci protestiramo proti takšnim razmišljanjem, kot tudi proti nameravani spremembi določbe v sistemskem pokojninskem zakonu o edino sprejemljivem načinu usklajevanja pokojnin dosledno po rasti plač. Vlada se ukvarja s problemom, kako zmanjševati izdatke za pokojnine predvsem z omejevanjem usklajevanja pokojnin. Ali ne bi bilo bolj pošteno, bolj načelno in sistemsko, če bi vlada več storila za oživitve gospodarstva, večanje rasti BDP, zmanjševanje nezaposlenosti in povečevanje števila zaposlenih, kot pa da vidi ves ali vsaj glavni problem pri pokojninah, ki so pri večini upokojencev bolj beraške, kot pa primerne za najskromnejše preživljanje? Če bo vlada na teh področjih dosegla vsaj majhne uspehe, ki jih od nje pričakujejo najbrž vsi volilci, se bodo problemi začeli reševati tako, kot se rešujejo drugod. Vlada si bo ponovno pridobila zaupanje, ki ga zdaj kar naprej zgublja. Tudi o tem naj vlada razmišlja, ne pa samo o omejevanju pokojnin.

Za Zvezo društev upokojencev Slovenije predsednik
Stanko Hvale

Železarna Ravne

POMOČ RDEČEGA KRIŽA POVZROČA RAZBURJENJE

V dveh številkah DE pred današnjo smo objavili pisma in pojasnila sindikata SKEI podjetja Železarne Ravne in Glavnega odbora Rdečega križa Slovenije. Tokrat objavljamo faksimile izjave Ide Topler, iz katere je moč črno na belem razbrati, kako teče pomoč Rdečega križa prizadetim in socialno ogroženim delavcem. Ker iz odgovora Mirka Jeleniča, generalnega sekretarja RKS ni razbrati nič o tem, da naj bi se pomoč delila po kakšnih merilih sindikalne (politične?) pripadnosti, mogoče ne bi bilo odveč, če bi kdo (mogoče prav Jelenič) komentiral tole izjavo. Če je ne bo, bo to popolnoma jasn dokaz, da Neodvisnost to pomoč izrablja za lastne promocijske namene. Še celo več: utegne se zdeti, da Neodvisnost pomoč RK jemlje zgolj kot sredstvo za novačenje svojih novih članov. Vprašanje je samo, ali ta poniglavost brez primere poteka zgolj v izvedbi Neodvisnosti ali ji pri tem pomagajo tudi tisti, ki pomoč dajejo.

IZJAVA

Podpisana Ida Topler, zaposlena v Skupnih službah Metala, izjavljam, da sem dne 15/2-1994 pri Jeleni Jovanov, ki deli pomoč Rdečega križa v Železarni Ravne, zaprosila za paket.

Odgovorila mi je, da ga ne morem dobiti, ker nisem član Neodvisnega sindikata in da se moram obrniti na g. Petriča, ki je predsednik Neodvisnega sindikata.

V pogovoru o tem kaj je s to pomočjo je izjavila, da je vso pomoč organiziral in ima vse zasluge g. Petrič.

Ravne na Koroškem, 17/2-1994

Ida Topler

Ida Topler

Slovenske investicije po novem

Cerkev sv. Marije na Blokah.

